

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: Πρόταση αξιοποίησης δομικού κελυφους πρώην αποθήκης ξυλείας στην περιοχή Κόκκινος Μύλος του Δήμου Νέας Φιλαδέλφειας για τη δημιουργία καταστήματος μικτής χρήσης.

Σπουδαστές:

Κούση Αναστασία
Μανασάκης Βλάσιος

Εισηγητές καθηγητές:

κ.Βαρελίδης Γεώργιος
κ.Μελάς Κωνσταντίνος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η αλλαγή χρήσης του υπάρχοντος κτηρίου από αποθήκη ξυλείας σε υπεραγορά τροφίμων με υπόγειο χώρο στάθμευσης και χώρο συνάθροισης κοινού (καφετέρια).

Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος έγινε με βάση τα διαστασιολογικά πλεονεκτήματα του κτίσματος, την έλλειψη παρόμοιων καταστημάτων στην ευρύτερη περιοχή, τη διαθεσιμότητα των πρωτότυπων σχεδίων μελέτης του κτηρίου, καθώς και την ύπαρξη κάποιων λειτουργικών τμημάτων του κτίσματος.

Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της μελέτης και εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας συναντήθηκαν και ορισμένα προβλήματα σχετικά με τη διαρρύθμιση του χώρου της υπεραγοράς τροφίμων καθώς και του υπόγειου χώρου ως προς τη διαμόρφωση του σε χώρο στάθμευσης.

Αρχικά, έγινε αποτύπωση του κτηρίου και ταύτιση με βάση τα αρχιτεκτονικά και στατικά σχέδια. Στη συνέχεια, εντοπίστηκαν και μελετήθηκαν οι απαιτούμενες προδιαγραφές για μια τέτοια κατασκευή. Αφού επιβεβαιώθηκε η καταλληλότητα του κτηρίου για την ενέργεια αυτή και σύμφωνα με τις παραπάνω απαιτήσεις, έγινε η αρχιτεκτονική διαρρύθμιση του ισόγειου και του Α' ορόφου σε υπεραγορά τροφίμων, του υπόγειου χώρου σε στεγαζόμενο χώρο στάθμευσης και του Β' ορόφου σε χώρο συνάθροισης κοινού (καφετέρια), με εικονικό "κήπο" στον εναπομείναντα αίθριο χώρο αυτού.

Στην πτυχιακή εργασία επίσης γίνεται αναφορά στα ιστορικά στοιχεία του εξεταζόμενου κτηρίου αλλά και της ευρύτερης περιοχής καθώς και σε στοιχεία που αφορούν γενικότερα τις υπεραγορές τροφίμων (Σούπερ Μάρκετ).

Τέλος, περιλαμβάνονται τα σχέδια αποτύπωσης, τα αρχιτεκτονικά σχέδια και επισυνάπτονται τα πρωτότυπα στατικά σχέδια (ξυλότυποι), καθώς και το σχετικό πληροφοριακό υλικό που αφορά τις προδιαγραφές για μια τέτοια κατασκευή (Παραρτήματα, ΦΕΚ).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Σ' αυτό το σημείο, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Μελά και τον εισηγητή – καθηγητή κ. Γεώργιο Βαρελίδη για την βοήθεια και στήριξη που παρείχαν ώστε να επιτευχθεί η εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Επίσης, ευχαριστούμε τον κ. Ευστράτιο Απόσογλου, ιδιοκτήτη του κτηρίου, ο οποίος μας παρείχε το απαραίτητο υλικό και χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την κατασκευή και το ιστορικό του υφιστάμενου οικοδομήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

· Πρόλογος - Εισαγωγή.....	Σελ. 1
· Ευχαριστίες.....	2
· Πίνακας περιεχομενων.....	3
· 1. Εισαγωγικά Στοιχεία.....	5
1.1. Ιστορικό κτίσματος.....	5
1.2.Δημογραφικά στοιχεία Δήμου Αχαρνών.....	7
1.3. Ιστορική αναδρομή και εξέλιξη Υπεραγορών Τροφίμων.....	10
1.4. Περιγραφή υπάρχοντος κτηριου.....	15
1.5. Αντικείμενο πτυχιακής εργασίας.....	16
· 2. Διαμόρφωση Υπεραγοράς Τροφίμων.....	19
2.1.Προσφερόμενα είδη.....	19
2.2.Διαρρύθμιση χώρων – κατασκευαστικές λεπτομέρειες.....	19
2.3.Εξοπλισμός.....	20
· 3. Διαμόρφωση χώρου συνάθροισης κοινού.....	24
3.1.Προσφερόμενα είδη.....	24
3.2.Διαρρύθμιση χώρου – κατασκευαστικές λεπτομέρειες.....	24
· 4. Διαμόρφωση αποθηκευτικών χώρων.....	26
4.1.Διαρρύθμιση χώρων.....	26
4.2.Εξοπλισμός.....	26
· 5. Διαμόρφωση αίθριου χώρου Β' ορόφου.....	27
5.1.Κατασκευαστικές λεπτομέρειες.....	27
· 6. Χώρος στάθμευσης οχημάτων.....	30
· 7. Συστήματα εξαερισμού.....	32

· 8. Μελέτη πυροπροστασίας.....	34
8.1. Παθητική πυροπροστασία.....	34
8.2. Ενεργητική πυροπροστασία.....	37
· 9. Φωτογραφικό υλικό.....	38
· 10. Βιβλιογραφία.....	47
· Παραρτήματα.....	48

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1.1.ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΤΙΣΜΑΤΟΣ

Το υφιστάμενο κτήριο, πάνω στο οποίο στηρίζεται και το αντικείμενο μελέτης της πτυχιακής εργασίας, ανεγέρθη σε δύο χρονικές φάσεις.

Η πρώτη οικοδομική άδεια εκδόθηκε στις 31 Ιανουαρίου 1986 και περιελάμβανε την κατασκευή ισόγειου οικοδομής με υπόγειο αποθήκη, ισόγειο κατάστημα με μεσοπάτωμα και ανοιχτό υπόστεγο, σε οικόπεδο κατά κανόνα άρτιο επί των οδών Φιλαδελφείας και Παπαναστασίου στο Ο.Τ. 438 στη Λυκότρυπα του Δήμου Αχαρνών.

Η θεμελίωση έγινε με πέδιλα οπλισμένου σκυροδέματος, τα τοιχία υποστυλώματα καθώς και οι πλάκες και τα δοκάρια που αποτελούν και το φέροντα οργανισμό του κτηρίου.

Η τοιχοποιία στο κατάστημα κατασκευάστηκε από οπτόπλινθους δρομικούς και στο κενό τοποθετήθηκε η θερμομόνωση. Λόγω ύψους τοποθετήθηκε σενάζ πάχους 0,22 μ.

Η δεύτερη οικοδομική άδεια εκδόθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου 1992 και περιελάμβανε την προσθήκη Α' και Β' ορόφου. Όπως και στην πρώτη κατασκευαστική φάση έτσι και στη δεύτερη, τα φέροντα στοιχεία αποτελούνται από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Λογω της αρχικής χρήσης του κτηρίου, δεν τοποθετήθηκε επίχρισμα και βαφή στις τοιχοποιίες, όπως και επενδύσεις στα δάπεδα. Έτσι, εξαιτίας των παραπάνω ελλείψεων σήμερα το υφιστάμενο κτίσμα αποτελείται μονάχα από τα φέροντα στοιχεία του και τις εξωτερικές τοιχοποιίες.

Αναφορικά με την αρχική χρήση του κτίσματος, αυτή ήταν εμπορεία – αποθήκη ξυλείας τη χρονική περίοδο 1986 – 1992 στους υπάρχοντες χώρους (ισόγειο – υπόγειο). Μετά την προσθήκη των Α' και Β' ορόφων το 1992 η εμπορική δραστηριότητα της επιχείρησης επεκτάθηκε και στους άνω ορόφους.

Ανέκαθεν, το οικοδόμημα βρισκόταν υπό την ιδιοκτησία του Ευστράτιου Σ. Απόσογλου που αποτέλεσε και τον εργοδότη της κατασκευής αλλά και τον κάτοχο της επιχείρησης. Στη συνέχεια, και συγκεκριμένα τη χρονολογία 2000 το κτίσμα ενοικιάστηκε, το εμπόρευμα της εταιρείας πωλήθηκε, ωστόσο το αντικείμενο εργασίας των ενοικιαστών παρέμεινε το ίδιο με το αρχικό, κατ' επέκταση και η

χρήση του χώρου. Το 2005 η δεύτερη εταιρεία διέκοψε την ενοικίαση του κτίσματος και έκτοτε το οικοδόμημα δεν έχει κάποια χρήση.

1.2. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ

Ο Δήμος Αχαρνών κατέχει σημαντικό τμήμα του Νομού Αττικής τόσο από πλευράς εκτάσεως όσο και από πλευράς πληθυσμού. Η έκταση είναι 146.406 στρέμματα και ο πληθυσμός βάσει προσωρινών στοιχείων της απογραφής πληθυσμού / κατοίκων του 1991, ανέρχεται σε 61.352 άτομα. Ωστόσο, οι μόνιμοι κάτοικοι του Δήμου είναι πολύ περισσότεροι. Ο πληθυσμός του Δήμου υπολογίζεται σήμερα σε 120.000. Ενδεικτικό στοιχείο είναι το γεγονός ότι σύμφωνα με στοιχεία της ΔΕΗ και του Δήμου, υπάρχουν περίπου 35.000 νοικοκυριά.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μεταξύ των ετών 1961 - 1991, η αύξηση του πληθυσμού ήταν 263,9% έναντι 71,2% του πληθυσμού του Νομού Αττικής (πηγή: Απογραφές ΕΣΥΕ). Είναι αξιοσημείωτο ότι η πληθυσμιακή αύξηση στο Δήμο συνεχίζεται με σημαντικούς ρυθμούς, γεγονός που οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων όπως:

1. Η εγκατάσταση σημαντικού αριθμού Παλινοστούντων Ποντίων από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης καθώς και ομογενών Βορειοηπειρωτών, επαναπατρισθέντων πολιτικών προσφύγων, παλινοστούντων από χώρες της Δυτικής Ευρώπης κ.α. (ο αριθμός των παλινοστούντων στην περιοχή υπολογίζεται σε 40.000 περίπου άτομα).
2. Τα έργα που προγραμματίζονται εν όψει της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, καθώς και τα αναπτυξιακά έργα της περιοχής, τα οποία θα προσφέρουν αρκετές θέσεις εργασίας.

Όσον αφορά στην πληθυσμιακή σύνθεση, πρέπει να επισημανθεί ότι ο Δήμος Αχαρνών δέχεται ανέκαθεν κυρίως χαμηλά οικονομικά στρώματα, γενικά εργάτες και χειρώνακτες. Σήμερα το πρόβλημα είναι εντονότερο, μετά την αθρόα εισροή των παλινοστούντων από τις πρώην Σοβιετικές Δημοκρατίες και τη μόνιμη εγκατάσταση των τσιγγάνων σε παράγκες. Η ανεργία παρουσιάζει εκρηκτικές αυξητικές τάσεις, με άμεσες συνέπειες στην κοινωνική συμπεριφορά των κατοίκων.

Η αλληλεπίδραση των πολιτιστικών και κοινωνικών προτύπων του γηγενούς πληθυσμού με τους νέους εποίκους, δημιουργεί τις προϋποθέσεις εξαστισμού, χωρίς τον στοιχειωδέστερο προγραμματισμό. Το επίπεδο εκπαίδευσης και εισοδημάτων είναι από τα χαμηλότερα που παρατηρούνται στο λεκανοπέδιο της Αττικής.

Ενδεικτικό είναι ότι η μεγάλη πλειοψηφία των ελεύθερων επαγγελματιών (γιατροί, δικηγόροι, μηχανικοί κ.λπ.) που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του Δήμου, δεν προέρχεται από τους ντόπιους κατοίκους. Παράλληλα με τα προβλήματα του αστικού ιστού τίθεται έντονα το ζήτημα της κοινωνικής συνοχής, που προκύπτει από την ύπαρξη διαφορετικών ομάδων πληθυσμού, οι οποίες εκτός των άλλων εμφανίζουν διαφορετικές πρακτικές στο επίπεδο εκμετάλλευσης - κατάληψης γης και στις συνθήκες κατοίκησης και οργάνωσης της καθημερινής ζωής. Διαφορετικές αντίστοιχα είναι και οι αντιλήψεις τους για αυτό που εννοούν ως ποιότητα ζωής και οι προσδοκίες τους για την "αναβάθμιση" του αστικού περιβάλλοντος.

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΟΜΗ

Ο Δήμος Αχαρνών αποτελεί σε επίπεδο λεκανοπεδίου έναν από τους πόλους εγκατάστασης παραγωγικών μονάδων του δευτερογενή τομέα αλλά και γενικότερα χρήσεων που συνδέονται με αυτόν όπως το χονδρεμπόριο και οι αποθήκες - εκθετήρια εταιρειών. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του Δήμου απασχολείται σε βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες (συμπεριλαμβανομένων και αυτών που απασχολούνται σε μονάδες που βρίσκονται εκτός της περιοχής του Δήμου). Το χαμηλό ποσοστό Α.Ε. υποδηλώνει χαμηλό αναπτυξιακό ρυθμό για το σύνολο των επιχειρήσεων και συναρτάται και με το ότι δεν έχουν πραγματοποιηθεί επενδύσεις υψηλής τεχνολογίας (εκσυγχρονισμού και εξοπλισμού).

Η υψηλή συγκέντρωση μεταποιητικών μονάδων στην περιοχή αποτελεί ένα από τα βασικά της χαρακτηριστικά. Είναι πράγματι διαπιστωμένο ότι η περιοχή του Δήμου Αχαρνών αποτελεί πόλο έλξης μεταποιητικών μονάδων.

Η σχετικά φθηνή γη, η ανυπαρξία ελέγχου στις χρήσεις της γης (το μεγαλύτερο μέρος των εκτάσεων βρίσκεται εκτός σχεδίου πόλεως), ευνοεί την εγκατάσταση μεταποιητικών μονάδων. Παρά την εκτεταμένη εγκατάσταση μεταποιητικών επιχειρήσεων στην περιοχή, οι μονάδες είναι κατά κανόνα μικρού και μεσαίου μεγέθους με χαμηλό τεχνολογικό εξοπλισμό. Το γεγονός του χαμηλού τεχνολογικού επιπέδου των μονάδων σχετίζεται σ' ένα βαθμό με τη γενικότερη υπανάπτυξη του

δικτύου παροχής υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων στην περιοχή του Δήμου (διοίκηση, τράπεζες, κ.λπ.)

- **Μεγάλες εκτάσεις ιδιαίτερων χρήσεων.** Στο Δήμο Αχαρνών υφίστανται σήμερα μεγάλες εκτάσεις που παραμένουν εκτός αναπτυξιακών διαδικασιών που σχετίζονται με τη γη, καθώς καταλαμβάνονται από ιδιαίτερες χρήσεις. Τέτοιες είναι οι εγκαταστάσεις των κοινωφελών οργανισμών (ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ), τα στρατόπεδα και η περιοχή της Αμυγδαλέζας (δημοτική έκταση με ιδιαίτερο καθεστώς νομής).
- **Την ευρύτερη περιοχή εγκατάστασης του Ολυμπιακού Χωριού.** Πρόκειται για μια περιοχή, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι το γεγονός ότι, θα υποστεί ολοκληρωτική μεταβολή του σημερινού της χαρακτήρα με μια και μόνο ενέργεια κεντρικού προγραμματισμού, στην εγκατάσταση και μετά-ολυμπιακή χρήση του Ολυμπιακού χωριού.
- **Περιοχές με χαρακτήρα περιαστικού φυσικού πρασίνου.** Μ' αυτό τον όρο αναφερόμαστε στον ορεινό όγκο της Πάρνηθας και τις εκτάσεις που διατηρούν έως σήμερα τον φυσικό τους χαρακτήρα στις υπώρειές του, στην παρόχθια ζώνη του Κηφισού αλλά και σε διακριτές χωρικές ενότητες στο εσωτερικό του αστικού ιστού.
- Η τάση εξάπλωσης του αστικού ιστού προς το Θριάσιο πεδίο, την Πάρνηθα και κατά μήκος της Εθνικής οδού προς τη Βοιωτία (άποψη που διατυπώθηκε στα πλαίσια του Ρυθμιστικού σχεδίου της Αθήνας 80-81).

1.3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΥΠΕΡΑΓΟΡΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα έχουν παρατηρηθεί μεγάλες και σημαντικές αλλαγές τόσο στον τρόπο με τον οποίο σκέπτονται οι καταναλωτές όσο και στις τεχνικές διαμέσου των οποίων προσπαθούν οι επιχειρήσεις να προσελκύσουν πελάτες.

Ένας ιδιαίτερα αναπτυσσόμενος κλάδος είναι αυτός των Σούπερ Μάρκετ. Μέσω της εξαγοράς μικρότερων αλυσίδων Σούπερ Μάρκετ από μεγάλους πολυεθνικούς ομίλους συνήθως, τα ελληνικά Σούπερ Μάρκετ γιγαντώθηκαν και οξύνθηκε ο ανταγωνισμός μεταξύ τους.

Τη σημερινή εποχή πρωταρχικό ρόλο στις εξελίξεις του εμπορίου παίζουν τα Σούπερ Μάρκετ. Τα Σούπερ Μάρκετ εμφανίστηκαν στην Ελλάδα πριν από περίπου 40 χρόνια και κάλυπταν βασικές ανάγκες π.χ. τρόφιμα, ποτά και είδη οικιακής χρήσης.

Τα Σούπερ Μάρκετ άρχισαν να γίνονται γνωστά στην Ελλάδα το 1965 όταν οι αδελφοί Μαρινόπουλοι δημιούργησαν το πρώτο Ευρωπαϊκού τύπου κατάστημα. Στη συνέχεια στην αγορά μπήκαν και άλλες εταιρίες όπως οι αδελφοί Βασιλόπουλοι και Σκλαβενίτη.

Σύμφωνα με έρευνα της Hellas Stat οι μεγάλες αλυσίδες Σούπερ Μάρκετ δημιουργήθηκαν λίγο αργότερα στις δεκαετίες του 1980 και του 1990, ενώ η είσοδος των μεγάλων πολυεθνικών ομιλών τοποθετείται χρονολογικά γύρω στο 1992 όταν ο Βελγικός όμιλος Delhaize αγόρασε το πλειοψηφικό πακέτο της << Α.Ε. Βασιλόπουλος >>.

Από αυτή την περίοδο άρχισε να μεγαλώνει ο ανταγωνισμός, να εξαγοράζονται μικρότερες αλυσίδες Σούπερ Μάρκετ και να εξαλείφεται ο τοπικός ανταγωνισμός. Κατά την περίοδο αυτή ένας ελληνικός όμιλος, ο << Βερόπουλος >> ανέπτυξε δίκτυο εφοδιαστικής αλυσίδας στην πρώην Γιουγκοσλαβική δημοκρατία της Μακεδονίας και στη Σερβία.

Η γιγαντίωση των ελληνικών Σούπερ Μάρκετ ακολουθήθηκε από την είσοδο πολυεθνικών ομιλών με εξαγορές και άμεση εγκατάσταση. Το σκηνικό άλλαξε οριστικά μετά τη συνεργασία της γαλλικής Carrefour με τον όμιλο Μαρινόπουλου. Λίγο αργότερα η γερμανική Lidl δημιούργησε ένα κατάστημα στη Θεσσαλονίκη και λίγο αργότερα εξαπλώθηκε σε όλη την Ελλάδα. Η εταιρεία ικανοποιούσε τα άτομα εκείνα τα οποία ενδιαφέρονταν για τις τιμές των προϊόντων και όχι τις διάσημες

καταναλωτικές φέρμες. Σήμερα η εταιρεία συγκαταλέγεται στις 5 μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Σε κάθε οικονομία υπάρχουν 3 οικονομικές μονάδες: οι καταναλωτές, οι επιχειρήσεις και το κράτος. Κάθε μια από αυτές έχει στόχους που θέλει να ικανοποιήσει οι οποίοι είναι διαφορετικοί σε κάθε περίπτωση. Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις αποβλέπουν στην δημιουργία κέρδους, το κράτος στη μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας και οι καταναλωτές στην κάλυψη των βασικών τους αναγκών. Λέγοντας καταναλωτή εννοούμε ένα άτομο το οποίο έχει τη δυνατότητα να επιλέξει προϊόντα και υπηρεσίες με βάση ένα δεδομένο εισόδημα που έχει στη διάθεση του. Το τμήμα του διαθέσιμου εισοδήματος που δεν αποταμιεύεται καλείται κατανάλωση.

Λέγοντας Σούπερ Μάρκετ εννοούμε ένα αρκετά μεγάλο κατάστημα το οποίο έχει υψηλές πωλήσεις, χαμηλά περιθώρια κέρδους, χαμηλό κόστος λειτουργίας και πελάτες που εξυπηρετούνται συνήθως μόνοι τους. Τα προϊόντα που πωλούν είναι συνήθως τρόφιμα, είδη καθαριότητας και είδη περιποίησης σπιτιού. Τα Σούπερ Μάρκετ παρόλο που αντιμετωπίζουν συχνό ανταγωνισμό από νέες μορφές καταστημάτων π.χ. υπερκαταστημάτων συνεχίζουν να αποτελούν τα καταστήματα λιανικής από τα οποία ψωνίζουν περισσότερο οι καταναλωτές.

Ακριβώς αυτή η υπεροχή των Σούπερ Μάρκετ σε σχέση με τα υπόλοιπα καταστήματα λιανικής καθώς και ο έντονος ανταγωνισμός που υπάρχει μεταξύ τους και ο οποίος οξύνθηκε ακόμη περισσότερο με την είσοδο μεγάλων πολυεθνικών στο χώρο κατά τις δεκαετίες 1980 – 1990 αποτέλεσε τα κίνητρα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης μελέτης.

Η στρατηγική που θα ακολουθηθεί εξαρτάται από το είδος της επιχείρησης. Στην προκειμένη περίπτωση μας αφορά το λιανεμπόριο. Το λιανεμπόριο περιλαμβάνει καταστήματα πώλησης προϊόντων στους τελικούς καταναλωτές για προσωπική, μη εμπορική χρήση. Ο όγκος των πωλήσεων του λιανεμπορίου προέρχεται κυρίως από τις λιανικές πωλήσεις.

Είδη καταστημάτων λιανεμπορίου είναι τα καταστήματα ειδικών προϊόντων π.χ. τα καταστήματα αθλητικών ειδών, τα πολυκαταστήματα, οι υπεραγορές τροφίμων, τα υπερκαταστήματα κ.α.

Ειδικότερα στην Ελλάδα, μπορεί να γίνει ένας ακόμη διαχωρισμός όσο αφορά τα Σούπερ Μάρκετ:

§ Μεγάλες αλυσίδες που διαθέτουν δίκτυα καταστημάτων σε ολόκληρη τη χώρα, στα Βαλκάνια και την Κύπρο. Στην κατηγορία αυτή

συμπεριλαμβάνονται καταστήματα των οποίων ο χώρος πώλησης είναι μεγαλύτερος από 2.500 τ.μ.

§ Μικρότερες αλυσίδες που δραστηριοποιούνται στο νομό ή στην περιφέρεια που ανήκουν.

§ Μεμονωμένα καταστήματα Σούπερ Μάρκετ.

Προκειμένου να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες των πελατών τους οι λιανέμποροι έχουν τέσσερα διαφορετικά είδη στρατηγικής στην διάθεση τους:

1. Λιανική πώληση με αυτοεξυπηρέτηση. Χρησιμοποιείται περισσότερο στα εκπτώτικα κέντρα όπου οι πελάτες εντοπίζουν, συγκρίνουν και επιλέγουν τα προϊόντα που θέλουν προκειμένου να εξοικονομήσουν χρήματα.
2. Λιανική πώληση με επιλογή του πελάτη. Οι πελάτες βρίσκουν τα προϊόντα μόνοι τους παρόλο που ζητούν κάποια βοήθεια από το προσωπικό. Η στρατηγική αυτή απαιτεί υψηλότερες λειτουργικές δαπάνες από το προηγούμενο είδος.
3. Λιανική πώληση με περιορισμένη εξυπηρέτηση. Παρέχει περισσότερη βοήθεια στους καταναλωτές και επιπρόσθετες υπηρεσίες όπως είναι η πίστωση και η δυνατότητα επιστροφής των εμπορευμάτων. Για το λόγο αυτό έχει αρκετά υψηλό λειτουργικό κόστος.
4. Λιανική πώληση με πλήρη εξυπηρέτηση. Οι υπάλληλοι βοηθούν τους καταναλωτές σε όλες τις φάσεις εντοπισμού, σύγκρισης και επιλογής. Οι πωλήσεις αυτές έχουν πάρα πολύ υψηλό κόστος για την επιχείρηση αφού προσφέρουν πολλά ειδικά προϊόντα, δυνατότητα επιστροφής προϊόντων, πιστωτικά προγράμματα, δωρεάν παράδοση, σέρβις κατ' οίκον στα διαρκή αγαθά και διάφορες διευκολύνσεις των πελατών. Το λειτουργικό κόστος είναι ακόμα μεγαλύτερο αν λάβει κανείς υπόψη το κόστος του προσωπικού.

Με βάση τα παραπάνω, το κάθε Σούπερ Μάρκετ που είναι το είδος του καταστήματος που μας ενδιαφέρει στην προκειμένη περίπτωση επιλέγει αν επιθυμεί να τιμολογήσει χαμηλά τα προϊόντα του προσφέροντας ελάχιστες υπηρεσίες, αλλά προσελκύοντας μεγάλο αριθμό πελατών ή να τιμολογήσει υψηλά το προϊόν προσφέροντας πολλές υπηρεσίες χωρίς όμως να προσελκύει με αυτό τον τρόπο πολλούς πελάτες.

Η επιλογή Σούπερ Μάρκετ εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως είναι για παράδειγμα η ποιότητα των προϊόντων, οι τιμές τους, η ευκολία πρόσβασης, η δυνατότητα parking, η υπηρεσίες του καταστήματος, κάποια δημογραφικά χαρακτηριστικά των καταναλωτών κ.α.

ΤΑ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΜΕΤΕΞΕΛΙΣΣΟΝΤΑΙ ΣΕ ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ

Πρόσβαση σε νέα κανάλια διανομής, πέραν των δικών τους αλυσίδων, αρχίζουν να αναζητούν οι εταιρείες καταναλωτικών προϊόντων. Η στρατηγική αρκετών εταιρειών για παρουσία μέσα σε πολυκαταστήματα συνδυάζεται τελευταία με την έντονη τάση των Σούπερ Μάρκετ να μετεξελίσσουν τη μορφή τους σε υπεραγορές, ανταποκρινόμενα στις ανάγκες των σύγχρονων καταναλωτών.

Σήμερα, πέραν κάποιων εταιρειών τροφίμων που έχουν αυτόνομη παρουσία με corners (ειδικοί χώροι) μέσα σε Σούπερ Μάρκετ, ανεξάρτητα καταστήματα δημιουργούνται από τους κλάδους των ηλεκτρικών ειδών και των παιχνιδιών. Πρόκειται για συνεργασίες μόνιμες, που φαίνεται ότι αποδίδουν εξίσου και για τα δύο μέρη, αξιοποιώντας το ευρύ καταναλωτικό κοινό.

Η τάση των υπεραγορών έρχεται ως εξέλιξη των κλασικών Σούπερ Μάρκετ, στο πλαίσιο της καλύτερης εξυπηρέτησης του σύγχρονου καταναλωτή. Οι μορφές είναι διάφορες, από την αναβίωση των πολυκαταστημάτων την τελευταία διετία, την εμφάνιση των νέου τύπου εμπορικών κέντρων που εκτείνονται σε μεγάλες επιφάνειες και συνδυάζουν και χώρους διασκέδασης, μέχρι τη νέα μορφή Σούπερ Μάρκετ που διαθέτει εκτός των βασικών του ειδών, και περιφερειακά shops in shops ή και ανεξάρτητα καταστήματα με διάφορα άλλα καταναλωτικά προϊόντα.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο θεσμός των υπεραγορών τροφίμων – Σούπερ Μάρκετ ξεκίνησε τη δεκαετία του 1930 από τις Η.Π.Α. Μερικά χρόνια αργότερα, η ιδέα έφτασε στην Ευρώπη με τη δραστηριοποίηση τοπικών κυρίως εταιρειών. Αρκετά χρόνια μετά παρατηρήθηκε ραγδαία εξέλιξη στο χώρο των Σούπερ Μάρκετ. Η σύγκληση και η υπερανάπτυξη των δυτικών αγορών οδήγησε στη διεθνοποίηση του λιανεμπορίου. Η διεθνοποίηση

αποτέλεσε έναν τρόπο για τις εταιρείες να ισχυροποιήσουν τη θέση τους. Και στην Αμερική αλλά και στην Ευρώπη συνεργασίες και χρεοκοπίες συντελούν στη δημιουργία ενός νέου τοπίου στο χώρο του λιανεμπορίου.

Οι εξελίξεις αυτές ήταν αποτέλεσμα της αλλαγής της συμπεριφοράς των καταναλωτών, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει διαφοροποιηθεί πολύ. Μέχρι πριν από λίγα χρόνια η αγοραστική συμπεριφορά καθοριζόταν από τις χαμηλές τιμές, τη σχέση τιμή – ποιότητα και τις υπηρεσίες που προσφέρονταν από το κατάστημα. Ο τρόπος ζωής όμως αλλάζει καθημερινά με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται και το καταναλωτικό τοπίο.

1.4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΚΤΗΡΙΟΥ

Το κτήριο το οποίο μελετάται, βρίσκεται στο Δήμο Αχαρνών επί των οδών Φιλαδελφείας και Παπαναστασίου. Πιο συγκεκριμένα, το κτίσμα αποτελείται από δύο ανεξάρτητα κτήρια χωρισμένα μεταξύ τους με αντισεισμικό αρμό συστολής – διαστολής πάχους 15 εκ. Το Α' κτήριο βρίσκεται επί των οδών Φιλαδελφείας και Παπαναστασίου, αποτελεί την πρόσοψη του κτηρίου και έχει εμβαδόν 576, 10 τ.μ. Το Β' κτήριο βρίσκεται επί της οδού Παπαναστασίου και έχει εμβαδόν 679,90 τ.μ.

Αποτελείται από τέσσερα επίπεδα, υπόγειο, ισόγειο, Α' και Β' όροφο και καθένα από αυτά έχει τα εξής χαρακτηριστικά: Το υπόγειο του Α' κτηρίου έχει ύψος 5 μ. και του Β' κτηρίου έχει ύψος 5,65 μ. Στο ισόγειο αντίστοιχα το καθαρό ύψος του Α' κτηρίου είναι 5 μ. και του Β' κτηρίου είναι 4,35 μ. Η υψομετρική αυτή διαφορά που παρατηρείται στην οροφή του υπόγειου και στο δάπεδο του ισογείου οφείλεται στο ρίχτυ ύψους 0,65 μ. που κατασκευάστηκε λόγω της φυσικής κλίσης του εδάφους. Στον Α' όροφο το καθαρό ύψος είναι 3,40 μ. κατά μήκος και των δύο κτηρίων. Στον Β' όροφο που αποτελεί και το δάμα του κτηρίου, βρίσκεται στεγασμένος χώρος με εμβαδόν 348,50 μ. και καθαρό ύψος 2,70 μ.

Στο πίσω μέρος του κτηρίου υπάρχουν δυο ράμπες πλάτους 5,50 μ. και 4,35 μ. που οδηγούν στο υπόγειο και στον Α' όροφο αντίστοιχα.

Στον εσωτερικό χώρο, υφίστανται κλιμακοστάσιο και ανελκυστήρας καθ' ύψος όλων των επιπέδων με συνολικό εμβαδόν 12,90 τ.μ.

Στο ισόγειο υπάρχει διαμορφωμένος χώρος που χρησίμευε ως χώρος γραφείων και ο οποίος χωρίζεται σε δύο επίπεδα με πατάρι εμβαδού 21 τ.μ. το καθένα και ενώνονται με εσωτερική κυκλική σκάλα.

Έπειτα από αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης διαπιστώθηκε ότι όλες οι διαστάσεις των φερόντων στοιχείων (υποστυλώματα, δοκάρια, πλάκες), των εσωτερικών χώρων καθώς και τα υψόμετρα είναι σύμφωνες με τις οικοδομικές άδειες.

1.5. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το αντικείμενο της παρούσας πτυχιακής εργασίας αφορά την αλλαγή χρήσης του υπάρχοντος κτηρίου σε υπεραγορά τροφίμων στο ισόγειο και τον Α' όροφο με υπόγειο χώρο στάθμευσης και χώρο συνάθροισης κοινού (καφετέρια) στον Β' όροφο.

Η επιλογή της συγκεκριμένης χρήσης του κτηρίου έγινε με βάση ορισμένα πλεονεκτήματα του οικοδομήματος και της ευρύτερης περιοχής. Τα πλεονεκτήματα αυτά είναι τα εξής:

- § Μεγάλα ανοίγματα – διαστάσεις και υψόμετρα των εσωτερικών χώρων. Είναι προφανές ότι για τη σωστή λειτουργία μιας υπεραγοράς τροφίμων είναι απαραίτητες οι μεγάλες διαστάσεις των χώρων, έτσι ώστε να επιτευχθεί με τον καλύτερο τρόπο η τοποθέτηση των προϊόντων, η άνετη κυκλοφορία των πελατών καθώς και η αποθήκευση των εμπορευμάτων.
- § Ράμπες ανόδου – καθόδου. Η ύπαρξη της ράμπας καθόδου σε συνδυασμό με το μεγάλο υπόγειο χώρο οδήγησε στην ιδέα του στεγαζόμενου χώρου στάθμευσης και την εύκολη πρόσβαση των πελατών σε αυτό. Επίσης, η ύπαρξη της ράμπας ανόδου προς τον Α' όροφο και ιδιαίτερα το γεγονός ότι βρίσκεται στην πίσω όψη του κτηρίου εξιδανικεύει τη λύση φόρτωσης – εκφόρτωσης των εμπορευμάτων στους αποθηκευτικούς χώρους.
- § Ανελκυστήρας εμβαδού 30 τ.μ. στο όπισθεν τμήμα του οικοδομήματος. Λόγω της εμπορικής δραστηριότητας της υπεραγοράς και στα δύο επίπεδα (ισόγειο – Α' όροφος) καθίσταται απαραίτητη η εύκολη μεταφορά των εμπορευμάτων από και προς αυτά τα επίπεδα. Επίσης, χάρη στη μεγάλη ογκοδιάσταση του υφιστάμενου ανελκυστήρα προτείνεται η τμηματοποίηση του σε δύο ανεξάρτητους, ο ένας για να εξυπηρετεί την παραπάνω ενέργεια και ο άλλος για την πρόσβαση των πελατών της καφετέριας από τον ισόγειο εξωτερικό χώρο προς τον Β' όροφο.
- § Βεβαίωση μηχανικού για κάλυψη φορτίων. Στην υπάρχουσα στατική μελέτη του κτηρίου επισυνάπτεται γραπτή υπογεγραμμένη βεβαίωση που αναφέρει ότι το δάπεδο του Α' καθώς και Β' ορόφου είναι ικανά να φέρουν φορτίο έως και 500 κιλών/τ.μ.
- § Μη ύπαρξη παρόμοιων καταστημάτων στην κοντινή περιοχή. Μετά από έρευνα που έγινε παρατηρήθηκε ότι η περιοχή είναι πυκνοκατοικημένη,

ωστόσο οι κάτοικοι δεν εξυπηρετούνται από κάποια παρόμοια υπεραγορά παρά μόνο από μεμονωμένα mini market.

Όπως έχει προαναφερθεί και στην εισαγωγή, κατά τη διάρκεια της μελέτης προς αλλαγή χρήσης του υφιστάμενου κτηρίου διαπιστώθηκαν και κάποια προβλήματα - μειονεκτήματα. Τα μειονεκτήματα αυτά ήταν τα εξής:

- § Έλλειψη αρκετού υπόγειου χώρου για την εξασφάλιση των απαιτούμενων θέσεων στάθμευσης οχημάτων, όπως προβλέπεται από το νόμο.
- § Ύπαρξη ενός μονάχα κλιμακοστάσιου στον εσωτερικό χώρο και όχι σε κατάλληλο σημείο ώστε να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της υπεραγοράς.
- § Μη ύπαρξη επαρκών εξόδων διαφυγής.

Για την υλοποίηση αυτής της κατασκευής χρειάστηκαν κάποιες μετατροπές στους χώρους. Πιο αναλυτικά, καταργήθηκε το υπάρχον κλιμακοστάσιο και ο ανελκυστήρας που βρίσκονται στο εσωτερικό του κτηρίου καθώς και ο χώρος γραφείων που βρίσκεται στο ισόγειο.

Η υψομετρική διαφορά που παρατηρείται στο ισόγειο καλύφθηκε με εγκατάσταση ψευδοπατώματος από μεταλλική κατασκευή με αποτέλεσμα το καθαρό ύψος του ισογείου να είναι ενιαίο και ίσο με 4,35 μ.

Δημιουργήθηκε ένα κλιμακοστάσιο και δύο ανελκυστήρες για την εξυπηρέτηση των πελατών στην υπεραγορά και στο χώρο συνάθροισης κοινού καθώς και ένα δεύτερο κλιμακοστάσιο που χρησιμεύει ως έξοδος κινδύνου και βρίσκεται στον εξωτερικό χώρο του κτηρίου.

Επίσης, τροποποιήθηκε ο υπάρχον ανελκυστήρας του πίσω τμήματος σε δύο ανεξάρτητους από τους οποίους ο ένας χρησιμεύει για την μεταφορά των προϊόντων της υπεραγοράς από και προς τις αποθήκες και ο άλλος για την πρόσβαση των πελατών από τον εξωτερικό χώρο στην καφετέρια του Β' ορόφου.

Χάρη στο μεγάλο καθαρό ύψος του υπογείου (Α' κτήριο 5 μ., Β' κτήριο 5,65 μ.) κατασκευάστηκε πατάρι από μεταλλικά δοκάρια και υποστυλώματα το οποίο έχει πάχος 0,30 μ. και χωρίζει το υπόγειο σε δυο επίπεδα. Στο Α' κτήριο το εναπομείναντα καθαρό ύψος στο κάτω τμήμα είναι 2,33 μ. και στο πάνω 2,37 μ. Στο Β' κτήριο τα αντίστοιχα καθαρά ύψη είναι 2,33 μ. και 3,00 μ. Η λύση αυτή προτείνεται ώστε να επιτευχθεί ο απαιτούμενος χώρος στάθμευσης οχημάτων για την υπεραγορά τροφίμων και την καφετέρια.

Τέλος, αναφορικά με το Β' όροφο, ο στεγασμένος χώρος εκμεταλλεύθηκε ώστε να δημιουργηθεί χώρος συνάθροισης κοινού (καφετέρια). Ο εναπομείναν αίθριος χώρος διαμορφώθηκε με την τοποθέτηση φυτών χαμηλής βλάστησης καθώς και μικρών δέντρων ενώ ένα τμήμα του χρησιμεύει για την πρόσβαση των πελατών από τον ανελκυστήρα του πίσω μέρους του κτηρίου. Επίσης, έχει δημιουργηθεί ένας χώρος για την εγκατάσταση – τοποθέτηση των κλιματιστικών μονάδων του καταστήματος.

2. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΥΠΕΡΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

2.1. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ

Στην υπεραγορά τροφίμων θα πωλούνται όλα τα είδη παντοπωλείου και κρεοπωλείου, κατεψυγμένα τρόφιμα, ζωικής και φυτικής προελεύσεως, γάλα και τα παράγωγά του, φαγητά και γλυκίσματα σε πακέτα και εμφιαλωμένα οινοπνευματώδη και μη ποτά, καθώς και απορρυπαντικά, είδη καθαρισμού, εντομοκτόνα, συμπεριλαμβανομένων και των σκωροκτόνων σε πραγματικά αεροστεγείς συσκευασίες, καλλυντικά, είδη νοικοκυριού, εξοχής, ενδύσεως και υποδήσεως, παιδικά είδη, χαρτικά, βιβλία κ.α., με την προϋπόθεση ότι θα καταλαμβάνουν ιδιαίτερους νοητούς χώρους μακριά από τα τρόφιμα.

2.2. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΩΝ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Γενικά το Σούπερ Μάρκετ είναι ένα από εκείνα τα είδη καταστημάτων όπου η είσοδος δεν συμπίπτει με την έξοδο. Οι διαστάσεις είναι και σε αυτή την περίπτωση τεράστιας σημασίας. Στη συγκεκριμένη κατασκευή η θέση της εισόδου και της εξόδου επηρεάζει όλη τη ροή εντός της υπεραγοράς, καθορίζοντας ακόμη και τον αριθμό, τη θέση και τον τρόπο παράταξης των ταμείων.

Το είδος των θυρών που προτείνεται είναι γυάλινες διπλές αυτόματες πόρτες με φωτοκύτταρο. Ανιχνευτής αναγνωρίζει τον πελάτη και ανοίγει ή κλείνει αυτόματα.

Στην είσοδο υπάρχει χώρος για καλάθια και καρότσια, ενώ στην έξοδο χώρος ταμείων. Τα ταμεία, είναι τοποθετημένα σε σταθερές, ορισμένες αποστάσεις ώστε να είναι άνετη η διέλευση των καροτσιών, ενώ απέχουν από την έξοδο 2,50 μέτρα.

Τα συστήματα προβολής και προώθησης των εμπορευμάτων όπως φαίνονται και στα αρχιτεκτονικά σχέδια, είναι επίτοιχα ράφια, τοποθετημένα περιμετρικά στο χώρο. Διαθέτουν μετώπη φωτισμού και σήμανση, ενώ το ύψος τους φτάνει τα 2,20

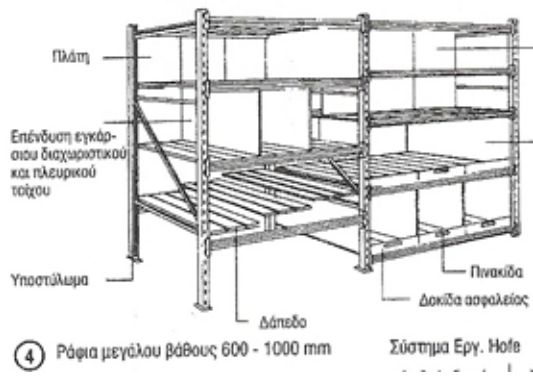
μέτρα. Κεντρικά έχουν τοποθετηθεί γόνδολες (διπλής όψης ράφια) ύψους 1,80 μέτρα. Τα ράφια τους είναι μεταλλικά, ενώ αναλόγως με τη χρήση είναι καθορισμένα τα βάθη τους, το ύψος και οι διατομές των ορθοστατών. Τα ράφια είναι ανθεκτικά στο χρόνο και σε φορτία και βαμμένα. Σε κάποια από τα παραπάνω ράφια έχει τοποθετηθεί διάτρητη πορείας των πελατών, ώστε να διέρχονται από το κατά το δυνατόν λιγότερους διαδρόμους βλέποντας κατά το δυνατόν περισσότερα προϊόντα. Οι διάδρομοι που σχηματίζονται μεταξύ των ραφιών είναι πλάτους κατά μέσο όρο 2,00 μέτρων, ώστε να μπορούν να περάσουν συγχρόνως δύο ή περισσότερα καρότσια.

Επίσης, και τα δύο επίπεδα της υπεραγοράς περιλαμβάνουν αποχωρητήρια πελατών με προθαλάμους. Στο ισόγειο υπάρχουν έξι (6) αποχωρητήρια και ένα (1) W.C. Α.Μ.Ε.Α. Από τα έξι αποχωρητήρια τα τρία προορίζονται για γυναίκες και τα άλλα τρία για άνδρες. Στον Α' όροφο αντίστοιχα, υπάρχουν τέσσερα (4) αποχωρητήρια, τα δύο για γυναίκες και τα άλλα δύο για άνδρες.

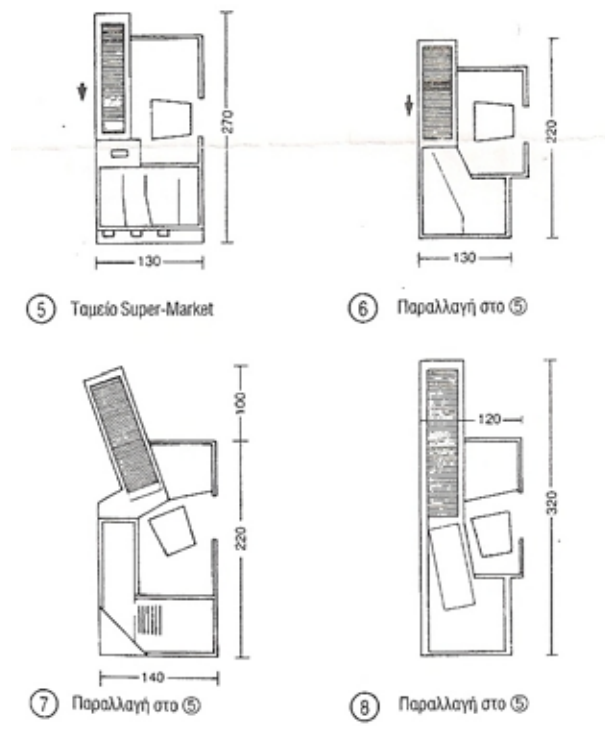
Τέλος, στο ισόγειο στεγάζεται γραφείο που εξυπηρετεί λειτουργίες της διοίκησης της υπεραγοράς. Έχει ανεξάρτητη είσοδο, από την οδό Παπαναστασίου και περιλαμβάνει και δύο (2) αποχωρητήρια.

2.3. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Όπως προαναφέρθηκε, στην είσοδο υπάρχει χώρος για καλάθια, που είναι κατασκευασμένα από πλαστικό και έχουν διαστάσεις 30 x 50 εκ., ενώ τα καρότσια, είναι μεταλλικά, για λόγους ανθεκτικότητας, με διαστάσεις 60 x 90 εκ.

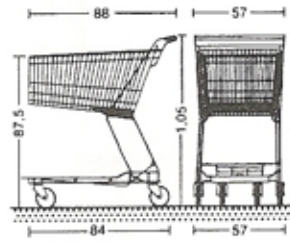
Τύπος ραφιού αποθήκευσης εμπορευμάτων

Τύποι ταμείων και διαστάσεις τους

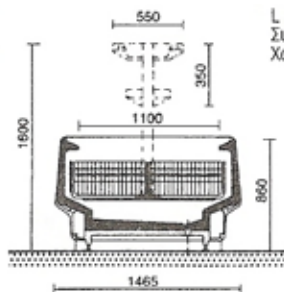

③ Καροτσάκι για φώνια
Χωρητικότητα 101, 120, 130, 150 L

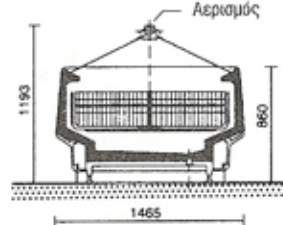
④ Καροτσάκι για φώνια,
ωφ. φορ. 200 kg

Τύπος καροτσιού και διαστάσεις του

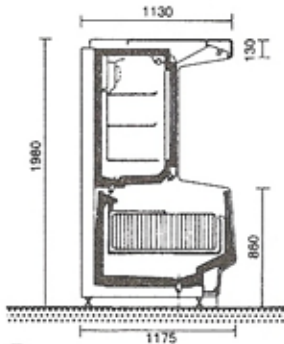

① Ανοχτό ψυγείο για ράφια

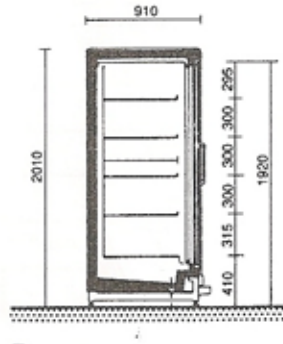
$L = 2,60 + 3,85 \text{ m}$
Συνολική επιφάνεια έκθεσης = $3,0 + 4,5 \text{ m}^2$
Χωρητικότητα = $910 + 1360 \text{ λίτρα}$

② Ανοχτό ψυγείο χωρίς ράφια

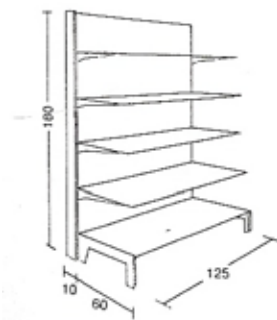

③ Κατακόρυφο ψυγείο με ράφια

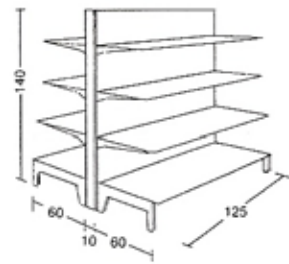

④ Ψυγείο

Τύποι ψυγείων και διαστάσεις τους

9 Ράφια στον τοίχο → (13)

10 Ράφια ελεύθερα στον χώρο → (14)

Τύποι ραφιών προβολής και προώθησης εμπορευμάτων

3. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ

3.1. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΔΗ

Στο χώρο συνάθροισης κοινού (καφετέρια), που διαμορφώνεται στον Β' όροφο του κτηρίου, προσφέρονται τα παρακάτω είδη: Καφές κάθε είδους, ροφήματα κάθε είδους, γλυκά κουταλιού, γλυκά ταψιού, πάστες, αμυγδαλωτά, κοκ, εκλαίρ, παγωτά, τυρόπιτες, τοστ και σάντουιτς που περιέχουν είδη που δεν απαιτούν ιδιαίτερη επεξεργασία στο κατάστημα, καθώς και αναψυκτικά και οινοπνευματώδη ποτά.

3.2. ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΧΩΡΟΥ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Το συνολικό μικό εμβαδόν του χώρου συνάθροισης κοινού είναι 311,00 τ.μ. ενώ τα εμβαδά των επιμέρους τμημάτων του χώρου είναι:

Εμβ. αίθουσας πελατών.....	170,00 τ.μ.
Εμβ. αποχωρητηρίων	11,00 τ.μ.
Εμβ. κουζίνας.....	32,00 τ.μ.

1 αποχωρητήριο	Μέχρι 40 άτομα
2 αποχωρητήρια	Από 41 μέχρι 120 άτομα
4 αποχωρητήρια	Από 121 μέχρι 250 άτομα
6 αποχωρητήρια	Από 251 μέχρι 500 άτομα

Ο αριθμός των αποχωρητηρίων είναι ανάλογος του καθαρού εμβαδού της αίθουσας πελατών:

Ο θεωρητικός πληθυσμός της καφετέριας, όπως έχει υπολογιστεί και στη μελέτη πυροπροστασίας είναι 136 άτομα. Επομένως, όπως απαιτείται και από τις προδιαγραφές καταστημάτων, ο αριθμός αποχωρητηρίων που έχουν τοποθετηθεί είναι τέσσερα (4). Τα δύο (2) προορίζονται για τις γυναίκες και τα άλλα δύο (2) για τους άνδρες.

Οι εσωτερικές διαστάσεις των αποχωρητηρίων είναι 2,24 x 1,43 μ. το καθένα και το ύψος τους 2,70 τ.μ. Οι τοίχοι και η οροφή τους είναι από μόνιμα δομικά υλικά (τούβλα, μπετόν) και είναι επενδυμένοι με πλακάκια πορσελάνης σε ύψος 1,80 μ.

Επίσης, τα αποχωρητήρια έχουν εξαερισμό και φωτισμό ενώ στους προθαλάμους βρίσκεται νιπτήρας.

Αναφορικά με την κουζίνα, αυτή περιλαμβάνει σύστημα πλύσεως σκευών με δύο (2) λεκάνες, χώρο ψυγείων και ο τοίχος πάνω από τη λάντζα είναι επενδυμένος με πλακάκια πορσελάνης σε ύψος 0,70 μ.

Τέλος, το δάπεδο του καταστήματος είναι λείο και αδιαπότιστο, από πλακάκια πορσελάνης.

4. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

4.1. ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΧΩΡΩΝ

Οι αποθηκευτικοί χώροι του καταστήματος στεγάζονται και στα δύο επίπεδα της υπεραγοράς, στο πίσω τμήμα των ορόφων.

Πιο συγκεκριμένα, στο ισόγειο υπάρχει χώρος επεξεργασίας και ψυγείου κρεάτων, ψυγείο φρούτων, κατάψυξη, χώρος αποθήκευσης γαλακτοκομικών και τυροκομικών και άλλοι αποθηκευτικοί χώροι εμπορευμάτων.

Στον Α' όροφο υπάρχουν ξεχωριστοί χώροι αποθήκευσης απορρυπαντικών, χαρτικών, καλλυντικών, ειδών σπιτιού και διακόσμησης, αξεσουάρ ζώων, ζυμαρικών, όσπριων και άλλων ειδών.

Επίσης, και στα δύο επίπεδα στο χώρο των αποθηκών υπάρχουν και αποδυτήρια ανδρών και γυναικών για το προσωπικό της υπεραγοράς.

4.2. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Η αποθήκευση των εμπορευμάτων γίνεται σε υψηλά ράφια μικρού, μεσαίου και μεγάλου φορτίου (παλετόραφα) και είναι κατασκευασμένα από διάτρητα και πλήρη ελάσματα.

5. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΙΘΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ Β' ΟΡΟΦΟΥ

Στις περισσότερες μεγαλουπόλεις, η αλόγιστη ανάπτυξη του δομημένου περιβάλλοντος, η άναρχη και αυθαίρετη δόμηση και ο περιορισμός ή η εξαφάνιση σχεδόν όλων των ελεύθερων αστικών δημόσιων χώρων και χώρων πρασίνου, έχουν προκαλέσει υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, μη ανεκτές περιβαλλοντικές συνθήκες και αισθητική υποβάθμιση της εικόνας των πόλεων.

Η τάση για επαναφορά της φύσης στα σημερινά αστικά κέντρα, η διαθεσιμότητα μεγάλου αίθριου χώρου στο Β' όροφο καθώς επίσης και η ύπαρξη χώρου συνάθροισης κοινού (καφετέρια) σε συνδυασμό με την ευρεία θέα από το σημείο αυτό, οδήγησε στην ιδέα της δημιουργίας ενός εικονικού "κήπου" σε αυτό το επίπεδο με την εφαρμογή των **φυτεμένων δωματίων**.

5.1. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Το φυτεμένο δώμα, αποτελείται από τρία επιμέρους τμήματα. Το δομικό τμήμα, το οποίο αποτελεί το υπόβαθρο της κατασκευής, το κηπευτικό τμήμα, το οποίο είναι ουσιαστικά ο κήπος του χώρου και το φυτικό τμήμα, το οποίο περιλαμβάνει τα φυτά. Τα τρία αυτά τμήματα, είναι ανεξάρτητα και αποτελούνται από τελείως διαφορετικά υλικά και σύσταση, στην ουσία όμως εξαρτώνται άμεσα το ένα από το άλλο.

Το σύστημα φύτευσης που αναπτύσσεται ανάλογα με την αντοχή και τη στατική επάρκεια του κτηρίου είναι ο **ημιεντατικός τύπος**. Το σύστημα αυτό εξασφαλίζει τη δημιουργία ενός κήπου και ενός τοπίου, το οποίο θα έχει χρώμα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται φυτά εδαφοκάλυψης, χαμηλοί θάμνοι, γλοοτάπητας και δένδρα χαμηλού ύψους, τα οποία χρειάζονται περιοδική συντήρηση και άρδευση.

Αναμφίβολα, η κατασκευή του φυτεμένου αυτού δώματος, παρόλη την οικονομική επιβάρυνση που έχει, είναι αποδεδειγμένο ότι συμβάλλει και προσφέρει πολλά στο δομημένο περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής. Τα πλεονεκτήματα που αναπτύσσονται είναι τα εξής:

- **Μείωση κατανάλωσης για θέρμανση και ψύξη**

Με την κατασκευή του φυτεμένου δώματος επιτυγχάνεται η απορρόφηση μεγάλων ποσοτήτων ηλιακής ενέργειας, η οποία σε άλλες περιπτώσεις θα αποδιδόταν στο περιβάλλον.

- **Σκιασμός από το φύλλωμα**

Τα φυτά που τοποθετούνται στον “κήπο” παρέχουν πλήρη σκιασμό της επιφάνειας του δώματος και εξασφαλίζουν με τον τρόπο αυτό μειωμένη θερμαντική επιβάρυνση του κτηρίου. Επί προσθέτως, προστατεύουν το δώμα και δεν επιτρέπουν τη διείσδυση της ηλιακής ακτινοβολίας.

- **Μείωση της ηχορύπανσης**

Ο συνδυασμός του χώματος, των φυτών και των παγιδευμένων στρωμάτων του αέρα λειτουργεί ως φίλτρο απομόνωσης του ήχου.

- **Φυσικό καταφύγιο για την τοπική πανίδα και χλωρίδα**

Με την κατασκευή του κήπου και την επαναφορά της “χαμένη” φύσης μέσα στο πυκνοδομημένο περιβάλλον του αστικού κέντρου, είναι δυνατόν να πολλαπλασιαστούν πολλά είδη χλωρίδας, τα οποία στη στάθμη του εδάφους δεν μπορούσαν να αναπτυχθούν.

- **Αύξηση αξίας της ιδιοκτησίας**

Αναμφίβολα, το φυτεμένο δώμα εκτός από τα κοινωνικά, κατασκευαστικά, ενεργειακά, περιβαλλοντικά και αισθητικά οφέλη που προσφέρει, αποτελεί και στοιχείο υψηλής ποιότητας και προσδίδει στο κτίριο ιδιαίτερη αξία και κέρδος.

- **Αύξηση διάρκειας ζωής υλικών διατομής**

Είναι αποδεδειγμένο ότι το φυτεμένο δώμα μπορεί να προστατέψει τα υλικά κατασκευής του δώματος και να αυξήσει τη διάρκεια ζωής τους.

- **Ενίσχυση και προστασία της μόνωσης του δώματος**

Η παρουσία των φυτών στο δώμα είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντική για την ενίσχυση της μόνωσης και της θερμικής προστασίας της κατασκευής.

6. ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ.

Σύμφωνα με τις οικίες Διατάξεις που αφορούν τους χώρους στάθμευσης οχημάτων των υπεραγορών τροφίμων ή άλλων ειδών (Π.Δ. 111/ΦΕΚ 76 Α'5Μαρτίου 2004), απαιτείται μία (1) θέση στάθμευσης ανά 20 τ.μ. επιφάνειας. Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο για αναψυκτήρια, εστιατόρια, καφετέριες και λοιπά κτήρια εστίασης – αναψυχής και διασκέδασης κοινού απαιτείται μια (1) θέση στάθμευσης ανά 40 τ.μ. επιφάνειας (παράγραφος 4) και για αποθηκευτικούς χώρους απαιτείται μια (1) θέση ανά 80 τ.μ. επιφάνειας (παράγραφος 19).

Μετά από αρχιτεκτονική μελέτη και διαρρύθμιση των παραπάνω χώρων τα εκάστοτε εμβαδά που προέκυψαν είναι τα ακόλουθα:

§ Υπεραγορά τροφίμων.....	1773 τ.μ.
§ Χώρος συνάθροισης κοινού.....	311 τ.μ.
§ Αποθηκευτικοί χώροι	668 τ.μ.

Στη συνέχεια, σύμφωνα με το παραπάνω Προεδρικό Διάταγμα και τα εμβαδά έγινε ο υπολογισμός των θέσεων στάθμευσης που επιβάλλονται για τον κάθε χώρο ξεχωριστά και προέκυψαν οι εξής τιμές:

§ Υπεραγορά τροφίμων.....	88 θ.σ.
§ Χώρος συνάθροισης κοινού.....	8 θ.σ.
§ Αποθηκευτικοί χώροι	8 θ.σ.

Δηλαδή, ο συνολικός απαιτούμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης για το κτήριο που μελετάται είναι 104 θέσεις.

Όπως έχει προαναφερθεί και στην περιγραφή του κτίσματος, ένα από τα μειονεκτήματα που παρατηρήθηκαν ήταν ο ανεπαρκής υπόγειος χώρος ώστε να επιτευχθεί η εξασφάλιση των παραπάνω θέσεων.

Η λύση που προτάθηκε ήταν η κατασκευή μεταλλικού μεσοπατώματος πάχους 0,30 μ. Η στήριξη αυτού έγινε με μεταλλικά υποστυλώματα τύπου IPE 280, τα οποία απέχουν μεταξύ τους περίπου 7 μ. και βρίσκονται εκατέρωθεν των υπάρχόντων

υποστυλωμάτων του υπογείου. Το μεσοπάτωμα αποτελείται κι αυτό από μεταλλικά δοκάρια του ίδιου τύπου που καλύπτονται από μεταλλική λαμαρίνα πάχους 0,01 μ.

Η πρόταση αυτής της κατασκευής έγινε χάρη στα μεγάλα καθαρά ύψη του υπόγειου χώρου και τα οποία εξίσου προαναφέρονται στην περιγραφή κτηρίου. Η κατασκευή είχε ως αποτέλεσμα στο Α' κτήριο το εναπομείναντα καθαρό ύψος του κάτω τμήματος να είναι 2,33 μ. και του πάνω τμήματος 2,37 μ. Στο Β' κτήριο τα αντίστοιχα καθαρά ύψη είναι 2,33 μ. και 3,00 μ.

Η είσοδος των οχημάτων στο υπόγειο αυτό parking θα γίνεται από την υπάρχουσα ράμπα καθόδου και η πρόσβαση αυτών στο μεσοπάτωμα από εσωτερική μεταλλική ράμπα που κατασκευάστηκε. Αντίστοιχα, η έξοδος θα γίνεται πάλι από την ράμπα καθόδου, όπως φαίνεται και στα αρχιτεκτονικά σχέδια. Ο αριθμός θέσεων στάθμευσης που εξασφαλίζεται στο χώρο του υπογείου είναι 66 θέσεις συνολικά και στα δυο επίπεδα.

Επί προσθέτως, χώρος στάθμευσης υπάρχει και στον περιβάλλοντα χώρο του κτηρίου και πιο συγκεκριμένα στο πίσω τμήμα. Οι θέσεις που προκύπτουν είναι 28.

Παρατηρείται ότι το σύνολο στάθμευσης οχημάτων είναι μικρότερο από το απαιτούμενο ($104 > 94$). Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 5 του παραπάνω Π.Δ. (παράγραφος 1) σε περιπτώσεις υπεραγορών επιβάλλεται η εξασφάλιση ποσοστού τουλάχιστον 50% των θέσεων στάθμευσης στο αυτό ακίνητο ή σε όμορο αυτού. Κατ' επέκταση οι 94 θέσεις στάθμευσης βρίσκονται μέσα στα όρια που επιβάλλονται. ($94 > 52$).

7. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΞΑΕΡΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με τις οικίες Διατάξεις που αφορούν τα συστήματα εξαερισμού καταστημάτων (άρθρο 28 απόφ. 3046/304/30.1/3.2.1989), στο κτήριο γίνεται εγκατάσταση συστήματος εξαερισμού και κλιματισμού της υπεραγοράς τροφίμων και του υπόγειου χώρου στάθμευσης οχημάτων.

Για τον αερισμό των χώρων είναι εγκατεστημένοι πολλαπλοί αγωγοί εξαερισμού. Οι εγκαταστάσεις αερισμού εξασφαλίζουν την εναλλαγή του αέρα στο χώρο 4 φορές την ώρα. Κάθε εσωτερικά ευρισκόμενος αεριζόμενος χώρος έχει ένα συνεχώς ανοιχτό στόμιο εισαγωγής αέρα. Οι χαραμάδες στις πόρτες υπολογίζονται περίπου 25 τ.εκ. Στα λουτρά υπολογίζεται παρά τον αερισμό θερμοκρασία >22 °C.

Ο απαγόμενος αέρας οδηγείται εκτός του κτηρίου, σε μεμονωμένες εγκαταστάσεις. Κάθε μεμονωμένη εγκατάσταση έχει το δικό της αγωγό εξαερισμού. .

ΑΕΡΙΣΜΟΣ

Οι εγκαταστάσεις αερισμού των χώρων χρησιμοποιούνται για την επίτευξη ενός επιθυμητού κλίματος. Με τις εγκαταστάσεις αυτές ικανοποιούνται οι εξής λειτουργίες:

1. απομάκρυνση βρώμικων στοιχείων του αέρα από τους χώρους: μυρωδιές, βλαβερά υλικά.
2. απομάκρυνση επιβαρυντικών θερμοκρασιακών φορτίων: υπερβολική ζεστή ή κρύο.
3. Απομάκρυνση βλαβερών θερμικών φορτίων από τους χώρους: θερμότητα από υγρασία ή ξηρότητα.
4. Διατήρηση ισορροπίας πίεσης: διατήρηση της ατμοσφαιρικής πίεσης στα κτήρια για την αποφυγή ρευμάτων αέρα ή για την ανταλλαγή του αέρα του χώρου.

ΦΥΣΙΚΟΣ ΑΕΡΙΣΜΟΣ

Γενικά σε κλειστούς χώρους γίνεται πολύ μικρή ακανόνιστη ανανέωση του αέρα μέσω των τοίχων, κυρίως όμως από τις χαραμάδες των ανοιγμάτων (πόρτες, παράθυρα, κιβώτια ρολών).

Για τον λόγο αυτό στο κτήριο εξασφαλίζεται ένας ελεγχόμενος αερισμός με μηχανική προσαγωγή και απαγωγή αέρα με ενδεχομένως ταυτόχρονη ανάκτηση των απωλειών θερμότητας. Αποτελεσματική κρίνεται η τοποθέτηση συρόμενων θυρών και παραθύρων στο κατάστημα στα οποία ο εξωτερικός αέρας εισέρχεται στο κάτω μέρος και εξέρχεται από το επάνω. Επιπλέον εξασφαλίζεται η εισαγωγή αέρα από τον εξωτερικό χώρο χωρίς να δημιουργούνται ρεύματα.

ΧΩΡΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Ο απαιτούμενος χώρος για την κεντρική εγκατάσταση κλιματισμού και εξαερισμού καταλαμβάνει τμήμα του αίθριου χώρου του Β' ορόφου, όπως φαίνεται και στα αρχιτεκτονικά σχέδια.

8. ΜΕΛΕΤΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Σύμφωνα με τις οικίες διατάξεις (ΦΕΚ 276/Β'/2.3.2007), (ΦΕΚ 20/Β'/12.1.1981), που αφορούν τη λήψη μέτρων πυροπροστασίας σε εμπορικά καταστήματα, έγινε η παρακάτω μελέτη.

8.1 ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ.

1. Κατηγοριοποίηση εμπορικού καταστήματος:

Η υπεραγορά τροφίμων συμπεριλαμβανομένου και του χώρου συνάθροισης κοινού ανάλογα με τα υλικά που αποθηκεύει και εμπορεύεται, από άποψη κινδύνου πυρκαγιάς εντάσσεται στην κατηγορία Z₂ (Μέσου Βαθμού Κινδύνου).

2. Υπολογισμός θεωρητικού πληθυσμού του κτηρίου:

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

α) Χώροι έκθεσης και πωλήσεων υπεραγορών και πολυκαταστημάτων	1 άτομο / 2,0 τ.μ.
β) Χώροι συνάθροισης κοινού	1 άτομο / 1,40 τ.μ.
γ) Χώροι αποθήκευσης εμπορευμάτων και στάθμευσης οχημάτων	1 άτομο / 30,0 τ.μ.

Τα εμβαδά των εκάστοτε χώρων του κτηρίου όπως φαίνονται στα αρχιτεκτονικά σχέδια είναι τα παρακάτω:

§ Υπεραγορά τροφίμων (ισόγειο).....	886,5 τ.μ.
§ Υπεραγορά τροφίμων (Α' όροφος).....	886,5 τ.μ.
§ Αποθηκευτικός χώρος (ισόγειο).....	334,0 τ.μ.
§ Αποθηκευτικός χώρος (Α' όροφος).....	334,0 τ.μ.
§ Χώρος στάθμευσης οχημάτων.....	1640,0 τ.μ.
§ Χώρος συνάθροισης κοινού.....	190,0 τ.μ.

Ύστερα από διαίρεση των εμβαδών με τους συντελεστές του παραπάνω πίνακα οι θεωρητικοί πληθυσμοί είναι:

Υπόγειο.

§ Χώρος στάθμευσης οχημάτων.....55 άτομα

Ισόγειο.

§ Υπεραγορά τροφίμων.....440 άτομα

§ Αποθηκευτικός χώρος..... 11 άτομα

Α' όροφος.

§ Υπεραγορά τροφίμων.....440 άτομα

§ Αποθηκευτικός χώρος.....11 άτομα

Β' όροφος.

§ Χώρος συνάθροισης κοινού.....136 άτομα

Οι τιμές αυτές είναι οι δυσμενέστερες, διότι στα εμβαδά λήφθηκαν υπόψη και περιοχές – σημεία (π.χ. ράφια, ταμεία) τα οποία είναι απροσπέλαστα από τον πληθυσμό.

3. Υπολογισμός πλήθους (αριθμού) και πλάτους εξόδων διαφυγής:

Σε όλα τα εμπορικά καταστήματα επιβάλλεται να υπάρχουν οι απαιτούμενες οδεύσεις διαφυγής για την ασφαλή απομάκρυνση των ατόμων που βρίσκονται σ' αυτά σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης από κάθε σημείο των καταστημάτων. Το ελάχιστο πλάτος των οδεύσεων διαφυγής ορίζεται σε 0.90 μέτρα.

Γενικά απαιτούνται δύο τουλάχιστον έξοδοι κινδύνου, τοποθετημένες σε θέσεις απομακρυσμένες μεταξύ τους που να ανοίγουν προς την κατεύθυνση διαφυγής παρέχοντας το πλήρες πλάτος του ανοίγματος τους.

Αναφορικά με το πλήθος οδεύσεων διαφυγής των επιμέρους επιπέδων του κτηρίου, κατασκευάστηκαν τρία (3) κλιμακοστάσια και τα οποία λειτουργούν ως ανεξάρτητα πυροδιαμερίσματα.

Το πρώτο, τοποθετήθηκε στην πρόσοψη του κτηρίου επί της οδού Φιλαδελφείας. Έχει πλάτος 1,00 μ. και εκτείνεται καθ' ύψος από το ισόγειο έως το Β' όροφο.

Το δεύτερο, τοποθετήθηκε στο πίσω τμήμα του κτηρίου, επί της οδού Παπαναστασίου. Έχει πλάτος 1,00 μ. και εκτείνεται από το υπόγειο έως το Β' όροφο.

Το τρίτο, τοποθετήθηκε εντός του καταστήματος της υπεραγοράς, έχει πλάτος 1,80 μ. και εκτείνεται από το υπόγειο έως το Β' όροφο.

Τα δυο πρώτα κλιμακοστάσια, λειτουργούν αποκλειστικά και μόνο ως έξοδοι κινδύνου, ενώ το τρίτο εξυπηρετεί και στην κυκλοφορία των πελατών της υπεραγοράς καθώς και του χώρου συνάθροισης κοινού του Β' ορόφου.

4. Διαμερισματοποίηση – Πραγματικές αποστάσεις απροστάτευτης όδευσης διαφυγής:

Σε όλους τους χώρους του κτηρίου τοποθετείται εγκατάσταση αυτόματου συστήματος καταιονισμού ύδατος (sprinkler). Γι' αυτό το λόγο το κάθε επίπεδο, θεωρείται ένα ενιαίο πυροδιαμέρισμα, χωρίς να χρειάζεται η τμηματοποίηση του σε επιμέρους πυροδιαμερίσματα.

Για τον ίδιο λόγο, το μήκος της πραγματικών αποστάσεων απροστάτευτης όδευσης διαφυγής είναι απεριόριστο.

5. Τοποθέτηση φωτισμού ασφαλείας και σήμανσης εξόδου:

Σε όλες τις εξόδους διαφυγής τοποθετήθηκε φωτισμός ασφαλείας, ο οποίος θα είναι συνεχής στο χρονικό διάστημα που το κτήριο βρίσκεται σε λειτουργία, παρέχοντας την ελάχιστη ένταση φωτισμού των 10 Lux, ιδιαίτερα στα δάπεδα οδεύσεων διαφυγής, συμπεριλαμβανομένων των γωνιών, των διαστρώσεων διαδρόμων, των κλιμακοστασίων και κάθε πόρτας εξόδου διαφυγής. Ο τεχνητός φωτισμός θα προσφέρεται από σίγουρες πηγές ενέργειας (ηλεκτρικό ρεύμα από τη Δ.Ε.Η.).

Επίσης, σε όλες τις εξόδους διαφυγής τοποθετήθηκε σήμανση των οδεύσεων και των εξόδων κινδύνου με σήματα ή ευανάγνωστες επιγραφές. Κάθε σήμα ή επιγραφή που δείχνει μια είσοδο ή πρόσβαση διαφυγής είναι κατάλληλα τοποθετημένη, έτσι ώστε να είναι άμεσα ορατή. Σε κάθε θέση του καταστήματος, όπου η κατεύθυνση της όδευσης διαφυγής προς την πλησιέστερη έξοδο δεν είναι ορατή, έχει τοποθετηθεί ειδικό σήμα διάσωσης.

Επάνω από κάθε πόρτα εξόδου διαφυγής υπάρχει σήμα διάσωσης και κάτω από αυτό η “ΕΞΟΔΟΣ” και κάθε πόρτα που πρέπει να παραμένει κλειστή σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας του κτηρίου φέρει την επιγραφή “Η ΠΟΡΤΑ ΝΑ ΜΕΝΕΙ ΚΛΕΙΣΤΗ”.

8.2. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Το κτήριο, όπως έχει προαναφερθεί εντάσσεται στην κατηγορία Z_2 και αφού καταλαμβάνει στεγασμένη επιφάνεια άνω των 1.000 τ.μ. απαιτούνται οι παρακάτω εφαρμογές:

§ Αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης, που βασίζεται σε ειδικούς ανιχνευτές και μπουτόν, τα οποία εάν είναι κατάλληλα τοποθετημένα σε επίκαιρα σημεία θα επιτρέπουν την αυτόματη λειτουργία του συστήματος.

§ Χειροκίνητο ηλεκτρικό σύστημα συναγερμού – αγγελτήρες πυρκαγιάς, οι οποίοι τοποθετούνται σε προσιτά και φανερά σημεία των οδύσεων διαφυγής, μέσα σε κουτί με σταθερό γυάλινο κάλυμμα. Βρίσκονται στο ίδιο σημείο στο κάθε επίπεδο και ενεργοποιούνται με την εμφάνιση πυρκαγιάς δια μέσου των ανιχνευτών.

§ Φορητά μέσα πυρόσβεσης. Ο απαιτούμενος αριθμός πυροσβεστήρων για τη συγκεκριμένη κατηγορία κτηρίου, όπως προβλέπει η νομοθεσία, είναι:

- I. Για το ισόγειο .....13 πυροσβεστήρες
- II. Για τον Α' όροφο.....13 πυροσβεστήρες
- III. Για το Β' όροφο.....4 πυροσβεστήρες

Οι πυροσβεστήρες τοποθετούνται κοντά στις σκάλες και τις εξόδους διαφυγής, ώστε κανένα σημείο των προς προστασία χώρων να μην απέχει απόσταση μεγαλύτερη των 15 μέτρων από τον πλησιέστερο.

§ Μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο, το οποίο θα καλύπτει και τον υπαίθριο χώρο του Β' ορόφου.

§ Αυτόματο σύστημα κατάσβεσης (καταιονητήρες).

§ Αυτόματο σύστημα κατάσβεσης, πάνω από τις καυτές επιφάνειες των συσκευών παρασκευής φαγητών (καφετέρια, υπεραγορά

9. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Όψη κτηρίου επί της οδού Φιλαδελφείας

Όψη κτηρίου επί της οδού Παπαναστασίου

Πίσω πλάγια όψη κτηρίου

Ράμπα ανόδου στο πίσω τμήμα του κτηρίου

Ράμπα καθόδου στο πίσω τμήμα του κτηρίου

Πίσω όψη κτηρίου

Διάδρομος περιβάλλοντα χώρο κτηρίου επί της οδού Παπαναστασίου

Εσωτερική άποψη του ισογείου όπου διακρίνεται και η υψομετρική διαφορά του δαπέδου

Ισόγειος χώρος κτηρίου

Υφιστάμενος χώρος γραφείων ισόγειου (εξωτερική άποψη)

Υφιστάμενος χώρος κλιμακοστασίου και ανελκυστήρα

Εσωτερική άποψη Α' ορόφου κτηρίου

Απόληξη υφιστάμενου ανελκυστήρα στο πίσω τμήμα του κτηρίου

Άποψη ευρύτερης περιοχής από τον αίθριο χώρο του Β' ορόφου

Απόληξη υφιστάμενου ανελκυστήρα

Εσωτερικό κλιμακοστάσιο

Χώρος γραφείων (εσωτερική άποψη)

Εσωτερική κυκλική ξύλινη σκάλα που ενώνει το χώρο των γραφείων με το πατάρι

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

§ ΒΙΒΛΙΑ:

1. “Κτιριακές κατασκευές”
Heinrich Schmitt, Andreas Heene
Εκδόσεις: Μ. Γκιούρδας
2. “Θέματα οικοδομικής”
Καλογεράς Νίκος, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π.
Εκδόσεις: Συμμετρία / 1999
3. “Σχεδιασμός των κατασκευών”
Σεργίου, Κωνσταντίνος Ι.
Εκδόσεις: Σύγχρονη Εκδοτική / 2005
4. “Οικοδομική και Αρχιτεκτονική Σύνθεση”
Peter Neufert
Εκδόσεις: Μ. Γκιούρδας / 2003

§ Web Pages:

1. www.domiki.gr
2. www.kathimerini.gr
3. www.ellinyae.gr
4. www.skiadas.gr
5. www.infostore.gr

01000760503040008

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 76

5 Μαρτίου 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

110. Τροποποίηση του Προεδρικού Διατάγματος 151/2002 «Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων» (ΦΕΚ 132 Α').... 1
111. Καθορισμός του απαιτούμενου αριθμού θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων αναλόγως των χρήσεων και του μεγέθους των κτιρίων στο ηπειρωτικό τμήμα της Περιφέρειας Αττικής και κατάργηση του π.δ/τος 230/1993 (Α'94). 2
112. Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ.352/1995 «Οργανισμός Σχολής Αστυφυλάκων» (Α'187) και άλλες διατάξεις. 3

ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 110

Τροποποίηση του Προεδρικού Διατάγματος 151/2002 «Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού και Αμυντικών Επενδύσεων» (ΦΕΚ 132 Α').

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α. Του άρθρου 4 παρ.3 του Ν.2984/2002 (ΦΕΚ Α'15/02) «Οργανωτικά θέματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, ρυθμίσεις προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων και άλλες διατάξεις».

β. Του άρθρου 22 παρ.3 του Ν.2362/1995 (ΦΕΚ Α' 247/95) «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις».

γ. Του άρθρου 29Α του Ν.1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (ΦΕΚ Α'137/85), όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/92 (ΦΕΚ Α' 154/92) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1παρ 2 περ. α του Ν. 2469/97 (ΦΕΚ Α'38/97).

2. Την 1065956/863/Α0006/15.7.2003 (ΦΕΚ Β' 985/03) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών «Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών».

3. Το Π.Δ 81/2002 «Συγχώνευση των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών» (ΦΕΚ Α' 57/02).

4. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος προκαλείται δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού ύψους 20.000 ευρώ, για το τρέχον έτος και για κάθε ένα από τα πέντε επόμενα έτη, που θα καλύπτεται από τις πιστώσεις του ΥΠΕΘΑ, ειδικός φορέας 11130 ΚΑΕ 0219 (Ν.2081/92 άρθρο 27 ΦΕΚ124Α').

5. Την 67/12.2.2004 Γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1. Τα εδάφια α και β της περ. Β της παρ. 1 του άρθρου 11 του Π.Δ.151/2002 (Α'132) αντικαθίστανται ως εξής:

(1) α. ΠΕ Μηχανικών: Θέσεις ογδόντα δύο (82) από τις οποίες δύο (2) θέσεις κατανέμονται στο βαθμό του Διευθυντή και Ογδόντα (80) στους βαθμούς Δ-Α.

β. ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού : Θέσεις τριάντα τρεις (33) από τις οποίες μία (1) θέση κατανέμεται στο βαθμό του Διευθυντή και τριάντα δύο (32) στους βαθμούς Δ - Α.

2. Στην παρ. 2 του άρθρου 11 του Π.Δ 151/2002 προστίθενται εδάφια ως εξής:

Οι θέσεις των κλάδων της περίπτωσης Β, εδ. γ-ιζ της παρ. 1 του άρθρου 11 του Π.Δ 151/2002 Β κατανέμονται για τις κατηγορίες ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ στους βαθμούς Δ-Α και για την κατηγορία ΥΕ στους βαθμούς Ε-Β. Οι ανωτέρω κλάδοι περιλαμβάνουν τις ειδικότητες που προσδιορίζονται κατά κλάδο στις αντίστοιχες διατάξεις του ΠΔ 50/2001 (ΦΕΚ Α' 39). Σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των θέσεων κατά ειδικότητα καθορίζεται κάθε φορά με την προκήρυξη πλήρωσης θέσεων, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες.

3. Στο άρθρο 11 του Π.Δ 151/2002 προστίθενται παράγραφοι 5, 6, και 7 ως εξής:

5. Προσόντα Διορισμού στους Εισαγωγικούς Βαθμούς των ανωτέρω Κλάδων ορίζονται τα προβλεπόμενα στις αντίστοιχες διατάξεις του ΠΔ 50/2001 (ΦΕΚ Α' 39) και στη διάταξη της παραγράφου 3β του άρθρου 11 του ΠΔ 151/2002 (ΦΕΚ Α' 132).

6. Η συνδρομή ορισμένης εξειδίκευσης, γνώσης ή εμπειρίας, όπου αυτές απαιτούνται, αποδεικνύεται σύμ-

Στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας ανατίθεται η δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 4 Μαρτίου 2004

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΙΑΝΝΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

(2)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 111

Καθορισμός του απαιτούμενου αριθμού θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων αναλόγως των χρήσεων και του μεγέθους των κτιρίων στο ηπειρωτικό τμήμα της Περιφέρειας Αττικής και κατάργηση του π.δ/τος 230/1993 (Α' 94).

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 311, 312, 314 και 316 του από 14.7.1999 π.δ/τος «Κώδικας Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας» (Δ' 580).
2. Τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 11 του Ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 Ε.Ε και 96/61 Ε.Ε. κλπ» (Α' 91).
3. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (Α' 137), που προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (Α' 154) και αντικαταστάθηκε με την παρ. 2α του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997 (Α' 38).
4. Την Υ6/31.10.2001 απόφαση Πρωθυπουργού και Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων στους Υφυπουργούς Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων» (Β' 1484).
5. Τις 212/2002, 280/2002, 290/2002, 29/2003, 43/2003 και 50/2003 γνωμοδοτήσεις του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος.
6. Το γεγονός ότι από τις κανονιστικές διατάξεις αυτού του δ/τος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του οικείου Ο.Τ.Α.
7. Την 35/2004 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση της Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Περιοχή ισχύος

1. Στο ηπειρωτικό τμήμα της Περιφέρειας Αττικής επιβάλλεται κατά το Ν.960/79, όπως ισχύει εξασφάλιση θέσεων στάθμευσης στα ανεγειρόμενα κτίρια σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του παρόντος π. διατάγματος.
2. Από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος, εξαιρείται η περιοχή «Ελαιώνα» των Δήμων Αθηναίων, Ταύρου, Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Αιγάλεω, Περιστερίου, της οποίας το πολεοδομικό σχέδιο εγκρίθηκε με το από 11.2.1991 π. διάταγμα (Δ' 74).

Άρθρο 2

Αριθμός θέσεων στάθμευσης για νέα κτίρια ή προσθήκες σε επέκταση υφισταμένων κτιρίων

Ο απαιτούμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης για τα νέα κτίρια ή για προσθήκες σε επέκταση υφισταμένων κτιρίων, υπολογίζεται ανάλογα με τη χρήση και τη συνολική επιφάνεια του κτιρίου, που προσμετράται στο συντελεστή δόμησης ή ανάλογα με τα επί μέρους στοιχεία της χρήσης (συνολικό αριθμό αιθουσών, κλινών ή θέσεων θεατών), ως εξής:

1. Κατοικία: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 100 τμ επιφανείας κτιρίου. Πάντως ο αριθμός θέσεων που προκύπτει δεν μπορεί να είναι μικρότερος της μιας θέσης ανά διαμέρισμα ή ανά κατοικία.

2. Διοίκηση, κοινωφελείς οργανισμοί, τράπεζες, γραφεία, εμπορικά καταστήματα (πλην υπεραγορών, εμπορικών κέντρων και πολυκαταστημάτων), καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών, καθώς και γενικά παρεμφερείς προς τις ανωτέρω χρήσεις, που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά:

α. 60 τμ επιφανείας κτιρίου εφόσον το οικόπεδο έχει:

- εμβαδόν μέχρι και 300,00 τμ ή

- εμβαδόν μέχρι και 500 τμ και συγχρόνως πρόσωπο ή βάθος μέχρι και 12,00 μ ή και 16,00 μ, αντίστοιχα. Για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, το βάθος ορίζεται ως ο λόγος του εμβαδού του οικοπέδου δια του προσώπου. Εάν το οικόπεδο έχει περισσότερα του ενός πρόσωπα, λαμβάνεται το μεγαλύτερο.

β. 50 τμ επιφανείας κτιρίου εφόσον το οικόπεδο δεν επιπίπτει στην προηγούμενη περίπτωση (α).

3. Υπεραγορές τροφίμων ή άλλων ειδών, πολυκαταστήματα, εμπορικά κέντρα: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 15 τμ επιφανείας κτιρίου. Για τους τυχόν αποθηκευτικούς χώρους, που προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα από την παράγραφο 19 του παρόντος άρθρου.

4. Εστιατόρια, ταβέρνες, ψητοπωλεία, ζαχαροπλαστεία, αναψυκτήρια, καφετέριες, αίθουσες αναψυχής (σφαιριστήρια μπιλιάρδα, Bowling κλπ), bars, snack - bars και λοιπά κτίρια εστίασης, αναψυχής και διασκέδασης (πλην κέντρων διασκέδασης και καζίνων), που δεν αναφέρονται στο παρόν: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 35 τμ επιφανείας κτιρίου.

5. Κέντρα διασκέδασης και καζίνο: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 20 τμ επιφανείας κτιρίου.

6. Θρησκευτικοί χώροι: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 50 τμ επιφανείας κτιρίου.

7. Θέατρα, κινηματογράφοι, αίθουσες συναυλιών, συνεδριακά κέντρα, κτίρια εμπορικών εκθέσεων - εκθεσιακά κέντρα (υλικών, εξοπλισμού) και λοιπά κτίρια συνάθροισης κοινού που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 35 τμ επιφανείας κτιρίου. Για τυχόν συνεπάρχουσες χρήσεις (εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, κέντρα διασκέδασης κλπ) εφαρμόζονται τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

8. Βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, και λοιπά κτίρια πολιτιστικών λειτουργιών που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά

α) 60 τμ επιφανείας κτιρίου εφόσον το οικόπεδο έχει τις προϋποθέσεις της περίπτωσης (α) της παραπάνω παραγράφου 2 και

β) 50 τμ επιφανείας κτιρίου στις λοιπές περιπτώσεις οικοπέδων.

9. Κέντρα υγείας, υγειονομικοί σταθμοί, ιατρεία ΙΚΑ, λοιπά κτίρια παροχής υπηρεσιών υγείας (διαγνωστικά κέντρα, πολυιατρεία, φυσικοθεραπευτήρια, θεραπευτήρια, ιατρικά εργαστήρια) και λοιπά κτίρια περίθαλψης (πλην νοσοκομείων και κλινικών) που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 50 τμ επιφανείας κτιρίου.

10. Νοσοκομεία και κλινικές: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 3 κλίνες.

11. Γηροκομεία, άσυλα, οικοτροφεία ορφανοτροφεία και λοιπά κτίρια κοινωνικής πρόνοιας που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 10 κλίνες.

12. Βρεφονηπιακοί σταθμοί, παιδικό σταθμοί: μια (1) θέση στάθμευσης ανά μια αίθουσα.

13. Νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια, λύκεια δημόσια ή ιδιωτικά: μια (1) θέση στάθμευσης ανά μια αίθουσα.

14. Κτίρια τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) και Ερευνητικά Κέντρα: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 50 τμ επιφανείας κτιρίου.

15. Λοιπά κτίρια εκπαίδευσης (φροντιστήρια, ΙΕΚ, ΚΕΚ, ωδεία, σχολές χορού και λοιπά παρεμφερή, που δεν αναφέρονται στο παρόν): μια (1) θέση στάθμευσης ανά

α) 60 τμ επιφανείας κτιρίου εφόσον το οικόπεδο έχει τις προϋποθέσεις της περίπτωσης (α) της προηγούμενης παραγράφου 2 και

β) 50 τμ επιφανείας κτιρίου στις λοιπές περιπτώσεις οικοπέδων.

16. Αθλητικές εγκαταστάσεις (γυμναστήρια, κολυμβητήρια, στάδια, αθλητικά κέντρα, γήπεδα και λοιπές αθλητικές χρήσεις που δεν αναφέρονται στο παρόν): Μία (1) θέση στάθμευσης ανά 100 τμ επιφανείας άθλησης. Στον αριθμό που προκύπτει προστίθεται μια (1) θέση στάθμευσης ανά 12 θέσεις θεατών εφ' όσον για τις εν λόγω εγκαταστάσεις προβλέπονται κερκίδες.

17. Συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων, φανοποιεία, βαφεία κλπ: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 20 τμ επιφανείας κτιρίου.

18. Ξενοδοχεία, Ξενώνες και εν γένει τουριστικές εγκαταστάσεις: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 6 κλίνες. Ειδικά για τουριστικές εγκαταστάσεις που διαθέτουν αίθουσες εστιατορίων, κέντρων διασκέδασης ή άλλων χρήσεων ή χώρους συνάθροισης κοινού, πέρα από τις απαιτούμενες από τους κανονισμούς του ΕΟΤ, εφαρμόζονται για τις χρήσεις αυτές τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

19. Βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επαγγελματικά εργαστήρια, κτίρια αποθήκευσης, κτίρια χονδρεμπορίου: μία (1) θέση ανά 60 τμ επιφανείας κτιρίου.

Άρθρο 3

Αριθμός θέσεων στάθμευσης για προσθήκες σε ύψος ή μεταβολές της χρήσης υφισταμένων κτιρίων.

Ο απαιτούμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης για προσθήκες σε ύψος ή για μεταβολές της χρήσης κτιρίων υφισταμένων κατά τη δημοσίευση του παρόντος υπολογίζεται ανάλογα με τη χρήση και τη συνολική επιφάνεια της προσθήκης ή του υφισταμένου κτιρίου που αλλάζει χρήση, η οποία προσμετράται στο συντελεστή δόμησης ή

ανάλογα με τα επί μέρους στοιχεία της χρήσης (συνολικό αριθμό αιθουσών, κλινών ή θέσεων θεατών), ως εξής:

1. Κατοικία: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 150 τμ επιφανείας κτιρίου.

2. Διοίκηση, κοινωφελείς οργανισμοί, τράπεζες, γραφεία, εμπορικά καταστήματα (πλην υπεραγορών, εμπορικών κέντρων και πολυκαταστημάτων), καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών, καθώς και γενικά παρεμφερείς προς τις ανωτέρω χρήσεις, που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 80 τμ επιφανείας κτιρίου.

3. Υπεραγορές τροφίμων ή άλλων ειδών, πολυκαταστήματα, εμπορικά κέντρα: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 20 τμ επιφανείας κτιρίου. Για τους τυχόν αποθηκευτικούς χώρους, που προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα από την παράγραφο 19 του παρόντος άρθρου.

4. Εστιατόρια, ταβέρνες, ψητοπωλεία, ζαχαροπλαστεία, αναψυκτήρια, καφετέριες, αίθουσες αναψυχής (σφαιριστήρια μπιλιάρδα, Bowling, bars, snack - bars) και λοιπά κτίρια εστίασης, αναψυχής και διασκέδασης (πλην κέντρων διασκέδασης και καζίνων), που δεν αναφέρονται στο παρόν: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 40 τμ επιφανείας κτιρίου.

5. Κέντρα διασκέδασης και καζίνα: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 20 τμ επιφανείας κτιρίου.

6. Θρησκευτικοί χώροι: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 60 τμ επιφανείας κτιρίου.

7. Θέατρα, κινηματογράφοι, αίθουσες συναυλιών, συνεδριακά κέντρα, κτίρια εμπορικών εκθέσεων - εκθεσιακά κέντρα (υλικών, εξοπλισμού) και λοιπά κτίρια συνάθροισης κοινού, που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 50 τμ επιφανείας κτιρίου. Για τυχόν συνυπάρχουσες χρήσεις (εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, κέντρα διασκέδασης κλπ) εφαρμόζονται τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

8. Βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, και λοιπά κτίρια πολιτιστικών λειτουργιών, που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 80 τμ επιφανείας κτιρίου.

9. Κέντρα υγείας, υγειονομικοί σταθμοί, ιατρεία ΙΚΑ, λοιπά κτίρια παροχής υπηρεσιών υγείας (διαγνωστικά κέντρα, πολυιατρεία, φυσικοθεραπευτήρια, θεραπευτήρια, ιατρικά εργαστήρια) και λοιπά κτίρια περίθαλψης (πλην νοσοκομείων και κλινικών) που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 80 τμ επιφανείας κτιρίου.

10. Νοσοκομεία και κλινικές: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 6 κλίνες.

11. Γηροκομεία, άσυλα, οικοτροφεία ορφανοτροφεία κλπ. παρεμφερή κτίρια κοινωνικής πρόνοιας που δεν αναφέρονται στο παρόν: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 15 κλίνες.

12. Βρεφονηπιακοί σταθμοί, παιδικό σταθμοί: μια (1) θέση στάθμευσης ανά μια αίθουσα.

13. Νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια, λύκεια δημόσια ή ιδιωτικά: μια (1) θέση στάθμευσης ανά μια αίθουσα.

14. Κτίρια τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) και Ερευνητικά Κέντρα: μια (1) θέση στάθμευσης ανά 100 τμ επιφανείας κτιρίου.

15. Λοιπά κτίρια εκπαίδευσης (φροντιστήρια, ΙΕΚ, ΚΕΚ, Ωδεία, σχολές χορού και λοιπά παρεμφερή που δεν αναφέρονται στο παρόν): μία (1) θέση στάθμευσης ανά 80 τμ επιφανείας κτιρίου.

16. Αθλητικές εγκαταστάσεις (γυμναστήρια, κολυμβητήρια, στάδια, αθλητικά κέντρα, γήπεδα κλπ. αθλητικές χρήσεις που δεν αναφέρονται στο παρόν): μία (1) θέση στάθμευσης ανά 200 τμ επιφανείας άθλησης. Στον αριθμό που προκύπτει προστίθεται μία (1) θέση στάθμευσης ανά 15 θέσεις θεατών εφ' όσον για τις εν λόγω εγκαταστάσεις προβλέπονται κερκίδες.

17. Συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων, φανοποιεία, βαφεία κλπ: μία (1) θέση στάθμευσης ανά 20 τμ επιφανείας κτιρίου.

18. Ξενοδοχεία, ξενώνες και εν γένει τουριστικές εγκαταστάσεις μία (1) θέση στάθμευσης ανά 10 κλίνες. Ειδικά για τουριστικές εγκαταστάσεις που διαθέτουν αίθουσες εστιατορίων, κέντρων διασκέδασης ή άλλων χρήσεων ή χώρους συνάθροισης κοινού, πέρα από τις απαιτούμενες από τους κανονισμούς του ΕΟΤ, εφαρμόζονται για τις χρήσεις αυτές τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

19. Βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επαγγελματικά εργαστήρια, κτίρια αποθήκευσης, κτίρια χονδρεμπορίου: μία (1) θέση ανά 80 τμ επιφανείας κτιρίου.

Άρθρο 4

Τρόπος υπολογισμού αριθμού θέσεων στάθμευσης και αναγωγής του σε επιφάνεια χώρου στάθμευσης.

1. Ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός θέσεων στάθμευσης ανάλογα με τη χρήση και το μέγεθος του κτιρίου υπολογίζεται ως εξής:

Διαιρείται το σύνολο των επιφανειών κάθε χρήσης του κτιρίου ή των επί μέρους στοιχείων της χρήσης (αριθμός αιθουσών, κλινών ή θέσεων θεατών) με τα αντίστοιχα μέγεθη, που κατά περίπτωση απαιτούνται για μια θέση σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα 2 ή 3.

Όταν το δεκαδικό μέρος του ηλίκου είναι μεγαλύτερο ή ίσον του 0,5 προστίθεται μία θέση, ενώ όταν είναι μικρότερο του 0,5 δεν λαμβάνεται υπόψη.

Οι θέσεις που προκύπτουν από κάθε χρήση προστίθενται και αποτελούν τον συνολικό αριθμό θέσεων.

2. Οι επιφάνειες των κοινοχρήστων χώρων των κτιρίων δεν προσμετρώνται για τον υπολογισμό των θέσεων στάθμευσης.

3. Σε περιπτώσεις αλλαγής χρήσεως κτιρίων, που υφίστανται νόμιμα κατά τη δημοσίευση του παρόντος, θεωρείται ότι έχει εξασφαλιστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 ο αριθμός των θέσεων που αντιστοιχεί στην υφισταμένη χρήση, ο οποίος και αφαιρείται από αυτόν που προκύπτει για τη νέα χρήση βάσει του άρθρου 3.

4. Απαλλάσσονται της κατά τον Ν.960/79 υποχρέωσης εξασφάλισης θέσεων στάθμευσης προσθήκες σε ύψος ή σε επέκταση κτιρίων που υφίστανται νόμιμα προ του Ν.960/79, εφόσον αυτές προορίζονται για χρήση κατοικίας και έχουν επιφάνεια μικρότερη ή ίση των 100 τμ. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται μόνο για την πρώτη πραγματοποιούμενη μετά την ισχύ του Ν.960/79 προσθήκη.

5. Ο τρόπος αναγωγής του αριθμού των επιβαλλόμενων ανά κτίριο θέσεων σε επιφάνεια χώρου στάθμευσης γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα:

α. στην απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 98728/7722/15.12.92

«Προδιαγραφές για την κατασκευή χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων που εξυπηρετούν τα κτίρια» (Δ' 167), εφόσον η χωρητικότητα των χώρων είναι μέχρι και 30 θέσεων ή

β. στο π. διάταγμα 455/1976 «Περί όρων και προϋποθέσεων ιδρύσεως και λειτουργίας σταθμών αυτοκινήτων κλπ» (Α' 169), όπως τροποποιήθηκε με το π. διάταγμα 326/1991 (Α' 117), εφόσον η χωρητικότητα των χώρων είναι μεγαλύτερη.

6. Ειδικά για τις περιπτώσεις κατασκευής χώρων στάθμευσης που λειτουργούν αποκλειστικά με μηχανικά μέσα αποθήκευσης οχημάτων (μηχανικοί χώροι στάθμευσης), η απαιτούμενη συνολική επιφάνεια και το μέγεθος του χώρου στάθμευσης προκύπτει με βάση τα στοιχεία του συγκεκριμένου τύπου του κατασκευαζόμενου χώρου στάθμευσης.

Άρθρο 5

Πρόσθετοι όροι, περιορισμοί και απαγορεύσεις

1. Σε περιπτώσεις υπεραγορών, πολυκαταστημάτων και εμπορικών κέντρων επιβάλλεται η εξασφάλιση ποσοστού τουλάχιστον 50% των θέσεων στάθμευσης στο αυτό ακίνητο ή σε όμορο αυτού.

2. Όταν οι εισοδοί ή οι εξοδοί των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων βρίσκονται σε πεζόδρομους ή παιδότοπους, ο αριθμός των θέσεων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του απαιτούμενου για την εξυπηρέτηση των κτιρίων, τα οποία έχουν πρόσωπο μόνο στο συγκεκριμένο πεζόδρομο ή παιδότοπο.

3. Όταν οι εισοδοί ή οι εξοδοί των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων απέχουν λιγότερο των 30 μ. από σηματοδοτούμενο κόμβο και βρίσκονται στην κύρια οδό, για την οποία επιβλήθηκε η σηματοδότηση, η χωρητικότητα των χώρων δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των 15 θέσεων. Η παραπάνω απόσταση μετράται από τον άξονα της πλησιέστερης εισόδου ή εξόδου του χώρου στάθμευσης μέχρι τον πλησιέστερο σηματοδότη του κόμβου.

4. Δεν επιτρέπεται η δημιουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων: εφόσον οι εισοδοί ή εξοδοί τους βρίσκονται σε οδούς πλάτους μικρότερου των 7,50 μ. Το πλάτος αυτό μετράται από οικοδομική σε οικοδομική γραμμή αφού προστεθεί και η τυχόν οπισθοχώρηση του ισογείου του κτιρίου, μόνο για το οικοπέδο στο οποίο γίνεται η οπισθοχώρηση. Το παραπάνω πλάτος μετράται κατά τη θέση εισόδου και εξόδου του χώρου στάθμευσης και σε μήκος πρόσδεσης 6 μ.

5. Ειδικές διατάξεις με τις οποίες επιβάλλονται σε συγκεκριμένες περιοχές ή τμήματα αυτών ή σε συγκεκριμένες θέσεις, πλατείες, οδούς, πεζόδρομους ή και μεμονωμένα οικοπέδα πρόσθετοι περιορισμοί ή απαγορεύσεις ως προς τη δημιουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο 6

Τρόπος υπολογισμού εισφοράς

1. Για τον υπολογισμό της εισφοράς στις περιπτώσεις εξαγοράς των απαιτούμενων θέσεων στάθμευσης κατ' εφαρμογή της περίπτωσης (γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν.960/1979, όπως εκάστοτε ισχύει, λαμβάνεται επιφάνεια ίση με 25,00 τμ. για κάθε θέση στάθμευσης.

2. Για τον υπολογισμό της εισφοράς κατά την περίπτωση (γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν.960/1976 ως ισχύει,

όπως ειδικότερα ορίζεται στο άρθρο 5 του αυτού νόμου, λαμβάνεται υπόψη η αντικειμενική αξία των ακινήτων.

Άρθρο 7

Αριθμός θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων

1. Για τις αναφερόμενες στον παρακάτω πίνακα χρήσεις κτιρίων, πέραν των υποχρεώσεων που ορίζονται στα προηγούμενα άρθρα, επιβάλλεται και η εξασφάλιση προ της αντίστοιχης εισόδου ή εξόδου του κτιρίου θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων, όπως ειδικότερα ορίζεται στο παρόν άρθρο.

2. Η κατά τα ανωτέρω εξασφάλιση θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων επιβάλλεται μόνο εφόσον η συνολική επιφάνεια του κτιρίου, που καταλαμβάνουν οι χρήσεις του πίνακα και που προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης, είναι ίση ή μεγαλύτερη από:

- α) εξακόσια (600) τμ. στις περιπτώσεις
  - υπεραγορών τροφίμων ή άλλων ειδών,
  - πολυκαταστημάτων και
  - εμπορικών κέντρων,

β) οκτακόσια (800) τμ. για τις λοιπές χρήσεις

3. Εάν η συνολική επιφάνεια κτιρίου (με προσμέτρηση και του τυχόν υφιστάμενου τμήματός του που καταλαμβάνουν οι παραπάνω χρήσεις) είναι κατά περίπτωση ίση ή μεγαλύτερη από τα εξακόσια ή τα οκτακόσια τμ., απαιτείται η εξασφάλιση τουλάχιστον μίας θέσης στάθμευσης μεγάλου αυτοκινήτου.

4. Για τον υπολογισμό του συνολικού αριθμού των θέσεων στάθμευσης ανάλογα με τη χρήση του κτιρίου ισχύουν τα εξής σε συνδυασμό και με τα οριζόμενα στον πίνακα και την επόμενη παράγραφο 5:

α) Υπολογίζεται το σύνολο των επιφανειών κάθε μίας από τις παραπάνω χρήσεις του κτιρίου, που προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης.

β) Σε περίπτωση προσθήκης, δεν συνυπολογίζεται η επιφάνεια του νόμιμα υφισταμένου κτιρίου, που καταλαμβάνουν οι παραπάνω χρήσεις, εφόσον κατά την ανέγερση του κτιρίου δεν υπήρχε υποχρέωση εξασφάλισης θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων.

γ) Σε περίπτωση αλλαγής χρήσης λαμβάνεται η συνολική επιφάνεια του υφισταμένου κτιρίου που αλλάζει χρήση.

δ) Το κατά τα ανωτέρω σύνολο των επιφανειών κάθε χρήσης διαιρείται με το σχετικό αριθμό του πίνακα. Για το δεκαδικό μέρος του ηλίκου και ανεξάρτητα από το μέγεθος αυτού, προστίθεται μια θέση στάθμευσης. Οι θέσεις που προκύπτουν από κάθε χρήση προστίθενται και αποτελούν το συνολικό αριθμό των θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων.

5. Σε περίπτωση ανάπτυξης στο ίδιο κτίριο περισσοτέρων της μίας χρήσεων, που η επιφάνειά τους χωριστά μεν είναι μικρότερη από οκτακόσια τμ. αλλά αθροιστικά υπερβαίνει τα οκτακόσια τμ., υπολογίζεται μια θέση ανά 1.500 τμ. επιφανείας κτιρίου, εκτός εάν οι χρήσεις υπάγονται κατά τον πίνακα σε ίδιες απαιτήσεις στάθμευσης, οπότε ο υπολογισμός του συνολικού αριθμού των θέσεων γίνεται σύμφωνα με το σχετικό αριθμό του πίνακα.

6. Για την αναγωγή του αριθμού των θέσεων στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων σε συνολική επιφάνεια χώρου στάθμευσης, λαμβάνονται για μια θέση στάθμευσης μεγάλου αυτοκινήτου 50 τμ. χώρου στάθμευσης.

7. Για τις θέσεις στάθμευσης μεγάλων αυτοκινήτων δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των περιπτώσεων (β) και (γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν.960/1979.

ΠΙΝΑΚΑΣ: Απαιτήσεις μεγεθών στάθμευσης για μεγάλα αυτοκίνητα

Χρήση κτιρίου	Επιφάνεια σε τ.μ. που αναλογεί σε 1 θέση στάθμευσης μεγάλου αυτοκινήτου
Υπεραγορές τροφίμων ή άλλων ειδών, πολυκαταστήματα, εμπορικά κέντρα	1.000
Μουσεία, Τουριστικές εγκαταστάσεις. Καταστήματα χονδρικής πώλησης. Βιομηχανίες, βιοτεχνίες, Κτίρια χονδρεμπορίου και αποθήκευσης	2.000
Νοσοκομεία, κλινικές, κτίρια περίθαλψης ΑΕΙ, ΤΕΙ, λύκεια, γυμνάσια, δημοτικά σχολεία, νηπιαγωγεία, (δημόσια ή ιδιωτικά) τράπεζες	5.000

Άρθρο 8

Μεταβατικές διατάξεις

1. Για την εφαρμογή των προϋποθέσεων διατάξεων μετά τη δημοσίευση του παρόντος ισχύουν τα προβλεπόμενα από τις παραγράφους 1 (περ.α και β) και 3 του άρθρου 26 του Ν. 2831/2000, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 12 (παρ.1 και 2) του Ν. 3212/2003 (Α'308).

2. Άδειες δόμησης που εκδίδονται σύμφωνα με την προηγούμενη παρ.1 αναθεωρούνται στο χρόνο ισχύος τους, θεωρώντας ότι έχει εξασφαλισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ο αριθμός των θέσεων που αντιστοιχεί στην επιφάνεια που προβλέπει η αρχική άδεια. Τυχόν επί πλέον θέσεις που προκύπτουν στην περίπτωση αυτή, υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

Για την αναθεώρηση για αλλαγή χρήσης εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του παρόντος. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται επίσης και για τα τμήματα των κτιρίων, των οποίων ο φέρων οργανισμός δεν έχει περατωθεί μέσα στο χρόνο ισχύος των ανωτέρω αδειών δόμησης.

Άρθρο 9

Καταργούμενες διατάξεις

Από τη δημοσίευση του παρόντος διατάγματος καταργείται το Π.Δ. 230/1993 «Καθορισμός του απαιτούμενου αριθμού θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων αναλόγως των χρήσεων και του μεγέθους των κτιρίων στην ευρύτερη περιοχή Αθηνών» (Α' 94) και παύει να ισχύει για το ηπειρωτικό τμήμα της περιφέρειας Αττικής το Π.Δ. 350/1996 «Ρύθμιση των υποχρεώσεων εξασφάλισης χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων σε πόλεις της χώρας, καθώς και στις εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου περιοχές αυτών» (Α' 230).

Άρθρο 10

Το από 3.8.1987 π.δ/γμα «Καθορισμός ειδικών όρων ως προς τη δόμηση και διαμόρφωση των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων κλπ» (Δ'749/87) όπως αυτό τροποποιήθηκε με το από 25.4.1989 π.δ/γμα (Δ'253), τροποποιείται και συμπληρώνεται, όπως στις επόμενες παραγράφους:

1. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 3, όπως η παράγραφος αυτή τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 2 παρ.2 του από 25.4.1989 Π.Δ/τος (Δ'253), αντικαθίστανται ως εξής:

«Ο περιορισμός αυτός ο οποίος δεν ισχύει για το χώρο εισόδου ή εξόδου, που κατασκευάζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, επιβάλλεται μόνο για το τμήμα πάνω από την επέκταση του υπογείου χώρου στάθμευσης, του οποίου η φύτευση είναι απαραίτητη για να υλοποιηθεί συνολικά στο οικοπέδο η απαίτηση του άρθρου 23 παρ.1 του Κτιριοδομικού Κανονισμού (Δ' 59/1989)».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Σε κάθε κτίριο που προβλέπεται χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων η πρόσβαση σ' αυτόν πρέπει να επιτυγχάνεται με είσοδο-έξοδο πλάτους τουλάχιστον 2,25 μ.

Το άθροισμα των ανοιγμάτων εισόδων-εξόδων των χώρων στάθμευσης σε κάθε πρόσωπο του οικοπέδου, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ήμισυ του μήκους του προσώπου, το οποίο πάντως δύναται να φθάνει τα 6μ. εάν το προκύπτον άθροισμα είναι μικρότερο από τον αριθμό αυτόν. Κατ'εξαίρεση και ύστερα από έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ), το ανωτέρω άθροισμα μπορεί να είναι μεγαλύτερο, όταν τούτο επιβάλλεται για λόγους κτιριοδομικής διαμόρφωσης του κτιρίου ή κυκλοφοριακούς λόγους.»

Άρθρο 11

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στην Υφυπουργό Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 4 Μαρτίου 2004

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ

(3)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 112

Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ.352/1995 «Οργανισμός Σχολής Αστυφυλάκων» (Α'187) και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 4 του Ν.2226/1994 «Εισαγωγή, εκπαίδευση και μετεκπαίδευση στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας και στο Τμήμα Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας και άλλες διατάξεις» (Α' 122).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 εδάφ. δ' και ζ' του Ν.1481/1984 «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης» (Α'152), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν.1590/1986 (Α' 49).

3. Τις διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 1 του Ν.2800/2000 «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις» (Α'41).

4. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν.1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» (Α'137), το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν.2081/1992 (Α'154) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν.2469/1997 (Α'38).

5. Τις διατάξεις του Π.Δ.82/1993 «Περιορισμός συναρμοδιότητας κατά την έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων και αποφάσεων σε θέματα αρμοδιότητας των Υπουργείων Προεδρίας της Κυβέρνησης και Δημόσιας Τάξης» (Α'36).

6. Τις διατάξεις του άρθρου 22 παρ. 3 του Ν.2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, Ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α'247).

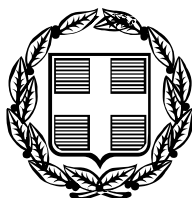
8. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

9. Την 84/2004 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Στο άρθρο 43 του Π.Δ.352/1995 (Α'187), όπως αυτό τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 2 του Π.Δ.212/1998 (Α'170) και του άρθρου 1 του Π.Δ.3/1997 (Α'2) και ισχύει, προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

5. Ειδικά για την προετοιμασία της συμμετοχής τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας του έτους 2004, οι αθλητές ατομικού ή ομαδικού αθλήματος, η επίδοση των οποίων ή των ομάδων τους εντάσσεται στα κριτήρια Α, Β και Γ της Επιτροπής Ολυμπιακής Προετοιμασίας (ΕΠ.Ο.Π.) της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής (Ε.Ο.Ε.), δύναται να ζητήσουν την αναστολή της φοίτησής τους στη Σχολή Αστυφυλάκων μέχρι και τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων. Προς τούτο οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, στην οποία επισυνάπτεται επίσημη βεβαίωση της ΕΠ.Ο.Π. ότι οι επιδόσεις τους πληρούν τα κριτήρια ένταξης, καθώς και αίτημα της οικείας Ομοσπονδίας για απόσπαση σ' αυτή. Οι αθλητές δόκιμοι αστυφύλακες που πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές χαρακτηρίζονται ως «επίλεκτοι αθλητές προολυμπιακής ομάδας» με διαταγή του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, με την οποία και διακόπτεται η φοίτησή τους. Στο διάστημα αυτό, σύμφωνα με την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 77 παρ. 17 του Ν.3057/2002 (Α'239) κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Δημόσιας Τάξης, οι αθλητές δόκιμοι αστυφύλακες αποσπώνται στην Ομοσπονδία του οικείου αθλήματος. Εφόσον, κατά τη διάρκεια της απόσπασης, οι αθλητές δόκιμοι αστυφύλακες παύσουν να εντάσσονται, για οποιονδήποτε λόγο, στα κριτήρια Α, Β και Γ της ΕΠ.Ο.Π. της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, αυτή οφείλει να το γνωστοποιήσει στο Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας εντός 48 ωρών από τον αποχαρακτηρισμό του αθλητή από την ολυμπιακή ομάδα του 2004. Οι αθλητές δόκιμοι αστυφύλακες των οποίων διακόπτεται η απόσπαση, τίθενται στη διάθεση της Σχολής Αστυφυλάκων και δεν παρακολουθούν την εκπαίδευση. Οι αθλητές δόκιμοι αστυφύλακες που η απόσπασή τους έληξε με τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων, καθώς και αυτοί που είναι στη

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 276

2 Μαρτίου 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Ανάκληση απόφασης έναρξης λειτουργίας του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας..... 1
- Λήψη μέτρων πυροπροστασίας σε εμπορικά καταστήματα και κατάργηση των υπ' αριθμ. 1/1978, 8/1997, 8α/2002 και 8β/2004 Πυροσβεστικών Διατάξεων..... 2
- Έναρξη λειτουργίας Παραρτήματος Πολωνίας με έδρα τη Βαρσοβία..... 3
- Χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος Κοινωνικού Λειτουργού στον Κατσιμπούλα Γεώργιο του Νικολάου..... 4
- Χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος Κοινωνικού Λειτουργού στην Γιαννακοπούλου Αγγελική του Κωνσταντίνου..... 5

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Αριθμ. ΔΟΛΚΕΠ Φ1-9/οικ. 3682 (1)
Ανάκληση απόφασης έναρξης λειτουργίας του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις:
  - των παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 31 του ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 102/Α'/1.5.2002) «Αναβάθμιση της πολιτικής προστασίας και λοιπές διατάξεις»,
  - της παρ. 5 του άρθρου 11 του ν. 3146/2003 (ΦΕΚ 125/Α'/23.5.2003) «Οργάνωση και άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των ετεροδημοτών και άλλες διατάξεις»,
  - του άρθρου 90 της Κωδικοποίησης της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α'/22.4.2005), σχετικά με την πρόβλεψη δαπανών σε κείμενο κανονιστικών πράξεων.
- Την υπ' αριθμ. ΔΙΔΚ/Φ. 1/2/6139/23.3.2004 (ΦΕΚ527/Β'/24.3.2004) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης».

3. Την υπ' αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ. 1/16974/10.9.2002 (ΦΕΚ 1173/τ.Β'/10.9.2002) απόφαση του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Έναρξη λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών».

4. Το γεγονός ότι η ύπαρξη του ΚΕΠ στο συγκεκριμένο σημείο δεν κρίνεται αναγκαία διότι οι πολίτες εξυπηρετούνται από το ΚΕΠ του Δήμου Πάτρας και από το ΚΕΠ της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, αποφασίζουμε:

Ανακαλούμε την υπ' αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ/Φ.1/16974/10.9.2002 (ΦΕΚ1173/τ.Β'/10.9.2002) απόφαση του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Έναρξη λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών» ως προς το μέρος που αφορά στην έναρξη λειτουργίας του ΚΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με ηλεκτρονικό αριθμό 351.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 12 Φεβρουαρίου 2007

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥΛΑΚΟΣ

(2)

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 8γ/2007

Λήψη μέτρων πυροπροστασίας σε εμπορικά καταστήματα και κατάργηση των υπ' αριθμ. 1/1978, 8/1997, 8α/2002 και 8β/2004 Πυροσβεστικών Διατάξεων.

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις:
  - Του άρθρου 14 του ν. 3511/2006 «Αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος, αναβάθμιση της αποστολής του και άλλες διατάξεις» (Α' 258).
  - Του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α').
  - Του άρθρου 1 του π.δ. 210/1992 (ΦΕΚ Α' 99) «Κωδικοποίηση διατάξεων Προεδρικών Διαταγμάτων του Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος».

δ. Του προεδρικού διατάγματος 71/1988 (ΦΕΚ Α' 32) «Κανονισμός Πυροπροστασίας Κτιρίων».

ε. Της Πυροσβεστικής Διάταξης 1/1978 «Περί λήψεως βασικών μέτρων πυροπροστασίας στα μεγάλα εμπορικά καταστήματα και τους αποθηκευτικούς χώρους αυτών» (Β' 1148).

στ. Της Πυροσβεστικής Διάταξης 8/1997 «Λήψη μέτρων πυροπροστασίας στα εμπορικά καταστήματα» (Β' 155), όπως τροποποιήθηκε με τις Πυροσβεστικές Διατάξεις 8α/2002 (Β' 844) και 8β/2004 (ΦΕΚ Β' 1531).

2. Το γεγονός ότι υφίσταται ανάγκη καθορισμού των μέτρων πυροπροστασίας στα εμπορικά καταστήματα κατά ενιαίο και αντικειμενικό τρόπο.

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

4. Καθορίζουμε τα ελάχιστα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα και μέσα πυροπροστασίας σε εμπορικά καταστήματα και αποθηκευτικούς χώρους αυτών, με σκοπό τη πρόληψη και αποτροπή πυρκαγιών και ατυχημάτων, καθώς και τη διάσωση ατόμων και υλικών αγαθών που βρίσκονται ή διακινούνται μέσα σ' αυτά, ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 1

1. Ως εμπορικά καταστήματα νοούνται αυτά που χρησιμοποιούνται για την έκθεση, εμπορία, πώληση και αποθήκευση εμπορευμάτων, τον καλλωπισμό ατόμων και την επεξεργασία αγαθών (χωρίς να εντάσσονται στις βιομηχανίες-βιοτεχνίες ή αποθήκες).

2. Χώροι στους οποίους έχει εφαρμογή η παρούσα διάταξη θεωρούνται τα εμπορικά καταστήματα, που βρίσκονται σε κτίρια ή τμήματα κτιρίων καθώς και σε υπαίθριους ή ημιυπαίθριους χώρους κτιρίων, για τα οποία κτίρια ή τμήματα αυτών έχει εκδοθεί οικοδομική άδεια πριν από την έναρξη ισχύος του π.δ. 71/1988 (Α' 32).

3. Οι διατάξεις της παρούσας δεν έχουν εφαρμογή σε εμπορικά καταστήματα που εμπίπτουν στις διατάξεις του π.δ. 71/1988 (Α' 32) «Κανονισμός πυροπροστασίας κτιρίων».

4. Η ορολογία που χρησιμοποιείται στην παρούσα (όπως όδευση διαφυγής, έξοδος κινδύνου, πυροδιαμέρισμα, κ.λπ.) καθορίζεται στο άρθρο 1 του π.δ. 71/1988 (Α' 32).

Άρθρο 2

1. Τα εμπορικά καταστήματα του άρθρου 1 της παρούσας, εντάσσονται από άποψη κινδύνου πυρκαγιάς, ανάλογα με τα υλικά που αποθηκεύουν και εμπορεύονται, σε κατηγορίες ως ακολούθως:

Z₀ (Άκαυστα υλικά)

Z₁ (Χαμηλού βαθμού κινδύνου)

Z₂ (Μέσου βαθμού κινδύνου)

Z₃ (Υψηλού βαθμού κινδύνου)

2. Στις κατηγορίες της προηγούμενης παραγράφου εντάσσονται τα εμπορικά καταστήματα σύμφωνα με τη δραστηριότητά τους, ως εξής:

α. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Z₀

α) εμπορία αδρανών υλικών και σκυροδέματος

β) εκθέσεις αυτοκινήτων

γ) ανθοπωλεία

δ) εμπορία γαλακτοκομικών προϊόντων

ε) κοσμηματοπωλεία

στ) εμπορία κρεάτων, ιχθύων και αλλαντικών

ζ) εμπορία οπωροκηπευτικών

η) εμπορία πυροσβεστικών ειδών

θ) εμπορία ειδών υγιεινής

ι) εμπορία χειρουργικών εργαλείων και ορθοπεδικών οργάνων

β. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Z₁

α) εμπορία αναψυκτικών

β) εμπορία ανταλλακτικών αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών

γ) εμπορία αξεσουάρ αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών

δ) εμπορία βιντεοκασσετών

ε) εμπορία ειδών δώρων

στ) εμπορία ζωοτροφών και πτηνοτροφών

ζ) εμπορία ηλεκτρικών ειδών

η) εμπορία ηλεκτρολογικού υλικού

θ) εμπορία ηλεκτρονικών συσκευών και ηλεκτρονικών υπολογιστών

ι) εμπορία ειδών κιγκαλερίας

ια) κομμωτήρια

ιβ) εμπορία μονωτικών υλικών (άκαυστα)

ιγ) εμπορία μουσικών οργάνων

ιδ) εμπορία ξηρών καρπών - καφεκοπτεία

ιε) εμπορία οπτικών

ιστ) εμπορία σιδηρικών υλικών

ιζ) εμπορία τροφίμων

ιη) εμπορία τσιγάρων

ιθ) εμπορία ειδών θέρμανσης - υδραυλικών ειδών

κ) εμπορία υποδημάτων

κα) φωτογραφεία

κβ) εμπορία ψιλικών ειδών

κγ) παντοπωλεία

κδ) πρατήρια άρτου - ζαχαροπλαστικής

κε) εργαστήρια ειδών διατροφής που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του ν. 3325/2005

κστ) εργαστήρια (ινστιτούτα) αισθητικής

κζ) κυλικεία

γ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Z₂

α) εμπορία απορρυπαντικών ειδών

β) βιβλιοπωλεία

γ) εμπορία βρεφικών ειδών

δ) εμπορία γεωργοκτηνοτροφικών φαρμάκων και προϊόντων

ε) εμπορία δίσκων, κασσετών και CD

στ) εμπορία εκκλησιαστικών ειδών

ζ) χρωματοπωλεία (με πώληση και άλλων ειδών)

η) εμπορία ελαστικών

θ) εμπορία ειδών ένδυσης

ι) εμπορία ειδών κομμωτηρίου

ια) εμπορία επίπλων

ιβ) εμπορία έργων τέχνης

ιγ) εμπορία καλλυντικών

ιδ) εμπορία κουρτινών

ιε) εμπορία κουφωμάτων

ιστ) εμπορία λευκών ειδών

ιζ) εμπορία παιδικών παιχνιδιών

ιη) εμπορία πλαστικών ειδών

ιθ) εμπορία οινοπνευματωδών ποτών

κ) εμπορία ορυκτελαίων και λοιπών λιπαντικών

κα) εμπορία σαλονιών

- κβ) εμπορία σκαφών αναψυχής
- κγ) Σούπερ Μάρκετ
- κδ) εμπορία τεντόπανων
- κε) εμπορία υφασμάτων
- κστ) εμπορία τηλεπικοινωνιακού υλικού
- κζ) φαρμακεία
- κη) φωτοτυπεία
- κθ) εμπορία χαρτικών ειδών
- λ) εμπορία χαλιών, μοκετών και ταπετσαριών
- λα) εμπορία μονωτικών υλικών (εύφλεκτα)

δ. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Z₃

- α) εμπορία ειδών κυνηγίου και εκρηκτικών υλών, όπλων πυρομαχικών-βεγγαλικών
- β) εμπορία χημικών προϊόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΟΜΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Άρθρο 3 Οδεύσεις διαφυγής

1. Πλάτος οδεύσεων διαφυγής

Σ' όλα τα εμπορικά καταστήματα επιβάλλεται να υπάρχουν οι απαιτούμενες οδεύσεις διαφυγής για την ασφαλή απομάκρυνση των ατόμων που βρίσκονται σ' αυτά, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, από κάθε σημείο των καταστημάτων.

Το ελάχιστο πλάτος των οδεύσεων διαφυγής ορίζεται σε 0.90 μέτρα.

2. Έξοδοι κινδύνου

2.1. Γενικά απαιτούνται δύο τουλάχιστον έξοδοι κινδύνου, τοποθετημένες σε θέσεις απομακρυσμένες μεταξύ τους, που να ανοίγουν προς την κατεύθυνση διαφυγής παρέχοντας το πλήρες πλάτος του ανοίγματός τους.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται μόνο μία έξοδος κινδύνου σε:

α1. Όλα τα εμπορικά καταστήματα με συνολικό εμβαδό μέχρι 250 τετρ. μέτρα.

α2. Εμπορικά καταστήματα της κατηγορίας Z₀, Z₁ και Z₂ εφόσον βρίσκονται στο ισόγειο κτιρίων και έχουν συνολικό εμβαδό μέχρι 500 τετραγωνικά μέτρα.

Κριτήριο για τον προσδιορισμό της χρήσης των χώρων των εμπορικών καταστημάτων είναι η ύπαρξη αιθουσών πωλήσεων, ενώ δεν λαμβάνονται υπόψη οι τυχόν αποθηκευτικοί ή βοηθητικοί χώροι αυτών.

Οι απαιτήσεις ως προς τον αριθμό των εξόδων κινδύνου, έχουν εφαρμογή μόνο στους ορόφους του εμπορικού καταστήματος που διαθέτουν αίθουσες πωλήσεων. Εφόσον όροφος ή όροφοι της επιχείρησης χρησιμοποιούνται μόνο ως αποθηκευτικοί χώροι του εμπορικού καταστήματος και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά από τους υπαλλήλους της επιχείρησης, σ' αυτές τις περιπτώσεις αρκεί μόνο μία (1) έξοδος κινδύνου.

Όταν το συνολικό εμβαδόν όλων των ορόφων του καταστήματος υπερβαίνει τα 250 τ. μ. απαιτούνται δύο (2) τελικές εξοδοι στον όροφο εκκένωσης που να οδηγούν σε κοινόχρηστη οδό ή ελεύθερο χώρο. Σ' αυτές τις περιπτώσεις απαιτούνται δύο (2) έξοδοι κινδύνου σε κάθε όροφο που δεν θεωρείται όροφος εκκένωσης (υπόγειο, υπέργειοι όροφοι πάνω από το ισόγειο), εφόσον το συνολικό εμβαδόν του ορόφου υπερβαίνει τα 250 τετρ. μέτρα.

2.2. Οι συρόμενες θύρες που χρησιμοποιούνται στα εμπορικά καταστήματα ως έξοδοι κινδύνου, γίνονται αποδεκτές όταν παρέχουν το επιβαλλόμενο πλάτος κατά το πλήρες άνοιγμά τους.

2.3. Οι κυλιόμενες κλίμακες, γίνονται αποδεκτές ως οδεύσεις διαφυγής, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο εδάφιο 3 (δ), του Παραρτήματος ΣΤ της υπ' αριθμ. 3/1981 Πυροσβεστικής Διάταξης (ΦΕΚ Β' 20), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

2.4. Η πραγματική απόσταση απροστάτευτης οδεύσεως διαφυγής στα εμπορικά καταστήματα με δύο (2) ή περισσότερες εξόδους κινδύνου, δεν επιτρέπεται να ξεπερνά τα 45 μ. Με την εγκατάσταση αυτόματου συστήματος καταιονισμού ύδατος στις οδεύσεις οδεύσεις, επιτρέπεται το μήκος της απροστάτευτης οδεύσεως διαφυγής να φτάνει τα εξήντα (60) μ. Για να αυξηθεί απεριόριστα απαιτείται η εγκατάσταση του αυτόματου συστήματος καταιονισμού ύδατος σ' όλους τους χώρους της επιχείρησης.

2.5. Το πλάτος των τελικών εξόδων ορίζεται ως εξής:

- Όπου επιτρέπεται μία (1) τελική έξοδος αυτή πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 1.10 μέτρα. Κατ' εξαίρεση σε εμπορικά καταστήματα με μικτό εμβαδό μικρότερο των 250 τετρ. μέτρων, επιτρέπεται η τελική έξοδος να έχει πλάτος τουλάχιστον 0.90 μέτρα και φορά ανοίγματος προς τα μέσα.

- Όπου επιβάλλονται δύο (2) τελικές εξοδοι, η μία (1) πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 1.10 μέτρα και η άλλη 0.90 μέτρα.

3. Φωτισμός ασφαλείας

Σε όλα τα εμπορικά καταστήματα επιβάλλεται η ύπαρξη φωτισμού ασφαλείας στις οδεύσεις διαφυγής.

Ο φωτισμός ασφαλείας πρέπει να τροφοδοτείται από εφεδρική πηγή ενέργειας, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται σε όλα τα σημεία του δαπέδου των οδεύσεων διαφυγής η ελάχιστη τιμή των 10 Lux, μετρούμενη στη στάθμη του δαπέδου.

Το σύστημα του φωτισμού ασφαλείας πρέπει να διατηρεί τον προβλεπόμενο φωτισμό για 90 λεπτά της ώρας τουλάχιστον, σε περίπτωση διακοπής του κανονικού φωτισμού.

4. Σήμανση

Σε όλα τα εμπορικά καταστήματα επιβάλλεται σήμανση των οδεύσεων διαφυγής και των εξόδων κινδύνου.

Η σήμανση πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του π.δ. 105/1995 (Α' 67) «Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφαλείας ή/ και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ».

Άρθρο 4

Διαμερισματοποίηση - Δείκτες πυραντίστασης

1. Τα κτίρια ή τμήματα κτιρίων που χρησιμοποιούνται ως εμπορικά καταστήματα, πρέπει να αποτελούν ξεχωριστά πυροδιαμερίσματα, εφόσον απαιτείται καθορισμένος δείκτης πυραντίστασης από τον Πίνακα 1.

Τα φέροντα δομικά στοιχεία καθώς και όλα τα δομικά στοιχεία του περιβλήματος των πυροδιαμερισμάτων, πρέπει να έχουν ελάχιστο δείκτη πυραντίστασης ανάλογα με την περίπτωση, σύμφωνα με τον παρακάτω Πίνακα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΛΑΧΙΣΤΟΙ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΥΡΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ				
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	Μονόροφα	Πολυόροφα	Υπόγεια	Εγκατάσταση καταιονητήρων (συντελεστής)(**)
Z ₀	--	--	--	--
Z1 ≤ 500 τ.μ. Z1 > 500 τ.μ.	-- 30 λεπτά	-- 60 λεπτά	-- 60 λεπτά	-- 0,5
Z2 ≤ 250 τ.μ. 250 < Z2 < 500 τ.μ.(*) Z2 > 500 τ.μ.(*)	-- 30 λεπτά 60 λεπτά	-- 60 λεπτά 90 λεπτά	-- 90 λεπτά 90 λεπτά	-- 0,5
Z3 < 500 τ.μ.(*) Z3 > 500 τ.μ.(*)	60 λεπτά 90 λεπτά	90 λεπτά 120 λεπτά	120 λεπτά 120 λεπτά	0,5

(*) Σε κάθε όροφο

(**) Συντελεστής μείωσης για κάθε περίπτωση

Καταστήματα κατηγορίας κινδύνου πυρκαγιάς Z1 εμβαδού μέχρι 500 τ.μ. απαλλάσσονται από την απαίτηση να αποτελούν ξεχωριστό πυροδιαμέρισμα και δεν έχουν υποχρέωση πυράντοχου διαχωρισμού από άλλα τμήματα του κτιρίου. Η προαναφερόμενη διάταξη δεν έχει εφαρμογή, αν από άλλες διατάξεις που αφορούν τυχόν άλλη χρήση που συνυπάρχει στο κτίριο προβλέπεται ο πυράντοχος διαχωρισμός των επί μέρους χρήσεων.

Στον παραπάνω Πίνακα, οι όροι Μονόροφα, Πολυόροφα και Υπόγεια καταστήματα, έχουν την παρακάτω έννοια:

Μονόροφα, θεωρούνται τα καταστήματα εκείνα που το σύνολο των δραστηριοτήτων τους καταλαμβάνει έναν (1) μόνο ισόγειο ή υπέργειο όροφο.

Τα πατάρια θεωρούνται όροφοι εφόσον χρησιμοποιούνται ως αίθουσες πωλήσεων.

Πολυόροφα, θεωρούνται τα καταστήματα εκείνα που η δραστηριότητά τους επεκτείνεται σε δύο (2) ή περισσότερους ορόφους.

Υπόγεια, θεωρούνται τα καταστήματα εκείνα που η δραστηριότητά τους βρίσκεται στο υπόγειο κτιρίων. Επίσης, όταν ένα κατάστημα επεκτείνεται σε περισσότερους από έναν ορόφους και ένας ή περισσότεροι όροφοι αυτού βρίσκονται στο υπόγειο κτιρίου, τότε οι όροφοι αυτοί χαρακτηρίζονται υπόγεια.

Οποιοδήποτε κατάστημα κάνει χρήση ταυτόχρονα ισογείου ή και άλλου ορόφου πάνω από το ισόγειο χαρακτηρίζεται ως πολυόροφο, το δε μέγιστο εμβαδόν πυροδιαμερίσματος αυτού πρέπει να είναι το αναγραφόμενο στη στήλη «Πολυόροφα» της αντίστοιχης κατηγορίας κινδύνου. Για τους υπόγειους ορόφους όμως αυτού του καταστήματος, το συνολικό εμβαδόν πυροδιαμερίσματος δίνεται στη στήλη «Υπόγεια» της

αντίστοιχης κατηγορίας κινδύνου. Το μέγιστο εμβαδόν πυροδιαμερίσματος του χαρακτηριζόμενου ως πολυόροφου καταστήματος σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να προσαυξηθεί, αθροίζοντας σ' αυτό το εμβαδόν του υπογείου ορόφου.

Κάθε επιμέρους πυροδιαμέρισμα ενός καταστήματος εξετάζεται χωριστά, τόσο ως προς τις εξόδους κινδύνου, όσο και προς το μέγιστο εμβαδόν του.

Έτσι στην περίπτωση που ο υπόγειος όροφος ενός καταστήματος είναι ανεξάρτητο πυροδιαμέρισμα με δική του έξοδο κινδύνου προς ελεύθερο χώρο και είναι πυράντοχα διαχωρισμένος (πυράντοχη θύρα) με τον ισόγειο όροφο, τότε ο υπόγειος όροφος εξετάζεται χωριστά και το εμβαδόν του δεν συνυπολογίζεται στους υπολοίπους ορόφους του καταστήματος, ως προς το μέγιστο εμβαδόν πυροδιαμερίσματος αυτών.

Όταν υπάρχει εσωτερική επικοινωνία μέσω θύρας, μεταξύ καταστήματος και αποθήκης, έστω και εάν η θύρα είναι πυράντοχη, θα συντάσσεται ενιαία μελέτη πυροπροστασίας λόγω της λειτουργικής εξάρτησης των δύο χώρων, που θα περιλαμβάνει όλους τους χώρους της επιχείρησης, εξετάζεται ενιαία, ως κατάστημα.

Για να γίνουν αποδεκτές ξεχωριστές μελέτες πυροπροστασίας του καταστήματος και της αποθήκης, ανεξάρτητα από την ιδιοκτησιακό καθεστώς των επιχειρήσεων, πρέπει να αποτελούν ανεξάρτητα πυροδιαμερίσματα, με δικές τους ξεχωριστές οδεύσεις διαφυγής, χωρίς καμία δυνατότητα εσωτερικής επικοινωνίας μεταξύ των δύο επιχειρήσεων.

2. Το μέγιστο εμβαδόν πυροδιαμερίσματος εμπορικών καταστημάτων, δίνεται ανάλογα με την περίπτωση, στον παρακάτω Πίνακα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΜΕΓΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ ΠΥΡΟΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ				
ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	Μονόροφα	Πολύροφα	Υπόγεια	Εγκατάσταση καταιονητήρων (συντελεστής)(*)
Z ₀	--	--	--	--
Z ₁	2.500 τ.μ.	1.500 τ.μ.	500 τ.μ.	4.0
Z ₂	2.000 τ.μ.	1.000 τ.μ.	500 τ.μ.	3.0
Z ₃	1.000 τ.μ.	800 τ.μ.	300 τ.μ.	2.0

(*) Συντελεστής αύξησης για κάθε περίπτωση

3. Από τις απαιτήσεις των παραπάνω παραγρ. 1 και 2 απαλλάσσονται εμπορικά καταστήματα που βρίσκονται εκτός κατοικημένων περιοχών, με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Στο κτίριο να μην συνυπάρχουν άλλες κατηγορίες χρήσεων

- Στο κτίριο να στεγάζεται μία (1) μόνο επιχείρηση που λειτουργεί ως εμπορικό κατάστημα

- Το κτίριο να απέχει τουλάχιστον δέκα (10) μέτρα από άλλα κτίρια.

4. Οι δείκτες πυραντίστασης των δομικών και φερόντων στοιχείων του περιβλήματος του πυροδιαμερίσματος, θα αποδεικνύονται από πιστοποιητικά έγγραφα εξουσιοδοτημένων εργαστηρίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή από υπεύθυνη δήλωση του συντάξαντος ή άλλου αρμόδιου μηχανικού.

5. Εύφλεκτα υλικά διακοσμήσεως (όπως ξύλινες επενδύσεις, τάπητες, κουρτίνες και λοιπές εύφλεκες επενδύσεις) σε εμπορικά καταστήματα κατηγορίας Z₂ και Z₃ υποχρεούνται να εμποτίζονται με πυρασφαλή διάλυση (αντιπυρικό υγρό), που θα αποδεικνύεται από την προσκόμιση τιμολογίου αγοράς τους.

6. Επικίνδυνοι χώροι (όπως χώροι αποθήκευσης ευφλέκτων υγρών, υγρών ή αερίων καυσίμων, λεβητοστάσια, ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις) πρέπει να αποτελούν ξεχωριστό πυροδιαμέρισμα με δείκτη πυραντίστασης τουλάχιστον μίας (1) ώρας και να μην τοποθετούνται από κάτω ή σε άμεση γειτονία με τις εξόδους των εμπορικών καταστημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Άρθρο 5 Προληπτικά μέτρα

1. Όλα τα εμπορικά καταστήματα, που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας διάταξης, υποχρεούνται να λαμβάνουν τα παρακάτω προληπτικά μέτρα πυροπροστασίας:

α. Ανάρτηση πινακίδων σε εμφανή σημεία των καταστημάτων με οδηγίες πρόληψης πυρκαγιάς και τους τρόπους ενέργειας του προσωπικού σε περίπτωση έναρξης πυρκαγιάς.

β. Σήμανση θέσης πυροσβεστικών υλικών και μέσων και να μην καλύπτονται από εμπορεύματα ή άλλα υλικά.

γ. Σήμανση επικίνδυνων υλικών και χώρων.

δ. Κατάλληλη διευθέτηση του χώρου αποθήκευσης υλών που μπορούν να αυταναφλεγούν.

ε. Τήρηση των προβλεπόμενων τουλάχιστον 0,90 μ. διόδων μεταξύ των αποθηκευμένων υλικών για την άμεση εκκένωση σε περίπτωση έναρξης πυρκαγιάς σ' αυτά.

στ. Η αποθήκευση των υλικών να γίνεται έτσι ώστε αυτά να απέχουν από την οροφή του κτιρίου τουλάχιστον 50 εκατοστά του μέτρου. Σε περίπτωση εγκατάστασης sprinklers επιβάλλεται να τηρούνται τα κριτήρια που θέτει η Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. 2451/1986.

ζ. Απομάκρυνση των ευφλέκτων υλών από θέσεις όπου γίνεται χρήση γυμνής φλόγας, από όπου προκαλούνται σπινθήρες και γενικά από πηγές εκπομπής θερμότητας.

η. Συνεχής καθαρισμός όλων των χώρων του καταστήματος και άμεση απομάκρυνση των υλικών που μπορούν να αναφλεγούν.

θ. Αποψίλωση των χώρων από ξηρά χόρτα και απομάκρυνση αυτών.

ι. Κατάλληλη περιφραγή για υπαίθριους ή ημιυπαίθριους χώρους καταστημάτων με μαντρότοιχο ή πλέγμα, της οποίας το συνολικό ύψος να είναι τουλάχιστον δύο (2) μέτρα.

ια. Η αποθήκευση των υλικών σε υπαίθριους ή ημιυπαίθριους χώρους καταστημάτων να απέχει τουλάχιστον τρία (3) μέτρα από τα γεινιάζοντα κτίρια.

ιβ. Δημιουργία προϋποθέσεων για την αποφυγή τυχαίας ανάμειξης υλικών που μπορούν να προκαλέσουν εξώθερμη αντίδραση.

ιγ. Επιμελής συντήρηση, τακτική επιθεώρηση και έλεγχος των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς.

ιδ. Επαρκής και συχνός αερισμός(φυσικός ή τεχνητός) των χώρων αποθήκευσης υλικών του καταστήματος.

ιε. Ανοίγματα υπόγειων χώρων καταστημάτων να προστατεύονται με ειδικά συρμάτινα πλέγματα.

ιστ. Επιθεώρηση, από υπεύθυνο υπάλληλο, όλων των χώρων του καταστήματος μετά την διακοπή της εργασίας καθώς και τις εργάσιμες ώρες για επισήμανση και εξέλιψη τυχόν υφισταμένων προϋποθέσεων εκδήλωσης πυρκαγιάς.

ιζτ. Λήψη κάθε άλλου κατά περίπτωση μέτρου που αποβλέπει στην αποφυγή αιτίων και τη μείωση του κινδύνου απο πυρκαγιά.

2. Δεν επιτρέπεται:

α. Η τοποθέτηση σε διαδρόμους, κλίμακες, δρόμους διαφυγής και εξόδους κινδύνου χωρισμάτων μονίμων ή προσωρινών, υλικών προερχομένων από προθήκες εκθέσεων, πάγκων πωλήσεως οτιδήποτε εμπορεύματος και γενικά κάθε αντικείμενου το οποίο μπορεί να μειώσει το πλάτος αυτών ή να εμποδίσει την ελεύθερη κυκλοφορία του κοινού σε περίπτωση κινδύνου.

β. Η κατασκευή κλιμακοστασίων εξόδων, διαφυγών κ.λ.π. από υλικά μη ανθεκτικά σε πυρκαγιά (αναφλέξιμα). Κατ' εξαίρεση, γίνονται αποδεκτά τα μεταλλικά κλιμακοστάσια.

γ. Η εγκατάσταση προβολέων με μεγάλη θερμική ακτινοβολία σε προθήκες, οι οποίοι θα μπορούν να προκαλέσουν πυρκαγιά σε εύφλεκτα υλικά χωρίς τη λήψη προστατευτικών μέτρων.

δ. Η διακόσμηση και επένδυση των δαπέδων, των τοίχων και των ορόφων, σε χώρους, οι οποίοι χρησιμοποιούνται από το κοινό, με υλικά τα οποία αναφλέγονται εύκολα.

ε. Η ανάρτηση ή τοποθέτηση μπαλονιών τα οποία περιέχουν εύφλεκτα αέρια, σε χώρους όπου διακινείται ή συχνάζει το κοινό.

ζ. Το κάπνισμα και η χρήση γυμνής φλόγας, όπως σπέρτα και αναπτήρες, σε επικίνδυνους χώρους.

Άρθρο 6

Ενεργητικά μέσα

1. Χειροκίνητο σύστημα συναγερμού

Χειροκίνητο ηλεκτρικό σύστημα συναγερμού, απαιτείται:

- Στα καταστήματα της κατηγορίας Z_2 , με συνολική στεγασμένη επιφάνεια άνω των 1.000 τ.μ.

- Στα καταστήματα της κατηγορίας Z_3 , με συνολική στεγασμένη επιφάνεια άνω των 500 τ.μ.

2. Αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης

2.1 Αυτόματο σύστημα πυρανίχνευσης επιβάλλεται:

- Στα καταστήματα της κατηγορίας Z_2 με συνολικό εμβαδό μεγαλύτερο από 1.000 τ.μ.

- Στα καταστήματα της κατηγορίας Z_3 με συνολικό εμβαδό μεγαλύτερο από 500 τ.μ.

2.2 Καταστήματα της κατηγορίας Z_1 με συνολικό εμβαδό μεγαλύτερο των 500 τ.μ., της κατηγορίας Z_2 με συνολικό εμβαδό μεγαλύτερο των 250 τ.μ καθώς και όλα τα καταστήματα της κατηγορίας Z_3 που στεγάζονται σε κτίρια των οποίων οι υπερκείμενοι όροφοι ή τμήματα αυτών χρησιμοποιούνται για κατοικία, προσωρινή διαμονή, εκπαίδευση, γραφεία, συνάθροιση κοινού, υγεία και κοινωνική πρόνοια, βιομηχανίες-βιοτεχνίες κατηγορίας Z_2 και Z_3 , υποχρεούνται στην εγκατάσταση αυτόματου συστήματος πυρανίχνευσης.

2.3 Τα παραπάνω συστήματα θα κατασκευάζονται σύμφωνα με τα Εθνικά πρότυπα και εφόσον δεν υπάρχουν σύμφωνα με το Παράρτημα «Α» της 3/1981 (Β' 20) Πυροσβεστικής Διάταξης.

3. Φορητά μέσα πυρόσβεσης

3.1 Σε όλα τα εμπορικά καταστήματα επιβάλλεται η ύπαρξη φορητών πυροσβεστήρων αναλόγου βάρους και με κατάλληλη γόμωση για τους χώρους που πρόκειται να προστατεύσουν, οι οποίοι να είναι σύμφωνοι με τα Εθνικά πρότυπα.

Ο απαιτούμενος αριθμός πυροσβεστήρων προκύπτει ως εξής:

- Για την κατηγορία Z_0 , από την διαίρεση του μικτού εμβαδού της στεγασμένης επιφάνειας δια των 250 τ.μ.

- Για την κατηγορία Z_1 , από τη διαίρεση του μικτού εμβαδού της στεγασμένης επιφάνειας δια των 150 τ.μ.

- Για την κατηγορία Z_2 , από την διαίρεση του μικτού εμβαδού της στεγασμένης επιφάνειας δια των 100 τ.μ.

- Για την κατηγορία Z_3 , από την διαίρεση του μικτού εμβαδού της στεγασμένης επιφάνειας δια των 75 τ.μ.

Στις περιπτώσεις που κατά τους παραπάνω υπολογισμούς το πηλίκο που προκύπτει είναι δεκαδικός αριθμός, τούτο θα στρογγυλοποιείται στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό.

Σημείωση: Ανεξάρτητα από τους ανωτέρω υπολογισμούς, σε όλες τις κατηγορίες των καταστημάτων ο ελάχιστος αριθμός πυροσβεστήρων σε καμία περίπτωση δεν θα είναι μικρότερος από δύο (2) σε κάθε όροφο του καταστήματος.

3.2. Οι πυροσβεστήρες τοποθετούνται σε προσιτά σημεία, κατά προτίμηση κοντά στις σκάλες και τις εξόδους και σε τέτοιες θέσεις, ώστε κανένα σημείο των προς προστασία χώρων να μην απέχει απόσταση μεγαλύτερη από τον πλησιέστερο πυροσβεστήρα ως εξής:

- Για την κατηγορία Z_0 , 25 μέτρα

- Για την κατηγορία Z_1 , 20 μέτρα

- Για την κατηγορία Z_2 , 15 μέτρα

- Για την κατηγορία Z_3 , 10 μέτρα

4. Μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο

4.1 Μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο επιβάλλεται στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Σε εμπορικά καταστήματα της κατηγορίας Z_2 που έχουν συνολική στεγασμένη επιφάνεια μεγαλύτερη από 1.500 τ.μ.

- Σε εμπορικά καταστήματα της κατηγορίας Z_3 που έχουν συνολική στεγασμένη επιφάνεια μεγαλύτερη από 1.000 τ.μ.

Το υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο καλύπτει και τους τυχόν υπαίθριους χώρους που χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση.

4.2 Εμπορικά καταστήματα όλων των κατηγοριών που δεν υποχρεούνται στην εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου οφείλουν να διαθέτουν σημεία υδροληψίας με μόνιμα προσαρμοσμένους κοινούς ελαστικούς σωλήνες νερού με ακροφύσιο (αυλίσκο) που να καλύπτουν όλους τους χώρους. Οι σωλήνες αυτοί πρέπει να είναι τοποθετημένοι σε επίκαιρα σημεία μέσα σε ειδικά ερμάρια.

4.3 Το μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο κατασκευάζεται σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο Παράρτημα Β της 3/1981 Πυροσβεστικής Διάταξης και στο πρότυπο ΕΛΟΤ 664. Επίσης να λαμβάνονται υπόψη τα τεχνικά στοιχεία που καθορίζονται στην Τεχνική Οδηγία Τ.Ε.Ε. 2451/1986.

4.4 Επιβάλλεται η ύπαρξη Σταθμών Εργαλείων και Μέσων, όπως προβλέπεται από το Παράρτημα «Δ» της 3/1981 Πυροσβεστικής Διάταξης (ΦΕΚ Β' 20).

5. Αυτόματο σύστημα κατάσβεσης

5.1 Εμπορικά καταστήματα που στεγάζονται σε κτίρια ή τμήματα κτιρίων των οποίων οι υπερκείμενοι όροφοι ή τμήματα αυτών χρησιμοποιούνται για κατοικία, προσωρινή διαμονή, εκπαίδευση, γραφεία, συνάθροιση κοινού, υγεία και κοινωνική πρόνοια, βιομηχανίες - βιοτεχνίες κατηγορίας Z_2 και Z_3 , υποχρεούνται στην

εγκατάσταση αυτόματου συστήματος κατάσβεσης στις εξής περιπτώσεις:

- Καταστήματα κατηγορίας Z_2 με μικτό εμβαδόν ορόφου μεγαλύτερο των 1000 τ.μ.
- Καταστήματα κατηγορίας Z_3 με μικτό εμβαδόν ορόφου μεγαλύτερο των 500 τ.μ.
- Καταστήματα που διαθέτουν αίθουσες πωλήσεων σε τρεις (3) ή περισσότερους ορόφους επιβάλλεται στις οδεύσεις διαφυγής η ύπαρξη αυτόματου συστήματος κατάσβεσης (sprinklers).

5.2 Η εγκατάσταση αυτόματου συστήματος κατάσβεσης απαλλάσσει από την υποχρέωση εγκατάστασης συστήματος πυρανίχνευσης. Το αντίστροφο όμως δεν ισχύει.

5.3 Το αυτόματο σύστημα κατάσβεσης κατασκευάζεται σύμφωνα με τα Εθνικά πρότυπα και εάν δεν υπάρχουν σύμφωνα με το Παράρτημα «Γ» της 3/1981 Πυροσβεστικής Διάταξης, και την Τεχνική Οδηγία Τ.Ε.Ε. 2451/1986.

5.4 Όπου εγκαθίσταται αυτόματο σύστημα καταιονισμού ύδατος, το ειδικό υδραυλικό δίκτυο των καταιονητήρων εφόσον εξυπηρετεί μέχρι έξι (6) κεφαλές καταιονητήρων, επιτρέπεται να συνδεθεί απευθείας με το εσωτερικό υδραυλικό δίκτυο ύδατος του κτιρίου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό έχει την δυνατότητα να παρέχει 6 λίτρα ύδατος ανά πρώτο λεπτό και ανά τετραγωνικό μέτρο σε ολόκληρη την επιφάνεια του προστατευόμενου χώρου και την απαιτούμενη πίεση για τη σωστή λειτουργία των καταιονητήρων. Μεταξύ του ειδικού υδραυλικού δικτύου αυτών των καταιονητήρων και του εσωτερικού υδραυλικού δικτύου ύδατος του κτιρίου παρεμβάλλεται βάνα με ασφαλιστικό μηχανισμό που την κλειδώνει στην ανοιχτή θέση.

6. Αυτόματο σύστημα κατάσβεσης τοπικής εφαρμογής

6.1 Το Αυτόματο σύστημα κατάσβεσης τοπικής εφαρμογής κατάλληλου κατασβεστικού υλικού κατασκευάζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα από την Πυροσβεστική Υπηρεσία και τοποθετείται υποχρεωτικά στα εμπορικά καταστήματα των κατηγοριών Z_1 , Z_2 και Z_3 στις εξής περιπτώσεις:

- Πάνω από τις καυτές επιφάνειες των συσκευών παρασκευής φαγητών, οι οποίες είναι δυνατόν να προκαλέσουν ανάφλεξη, όπως ηλεκτρικές κουζίνες, κουζίνες υγραερίου, συσκευές με επιφάνειες καυτού λαδιού ή μαγειρικού λίπους, όπως επίσης και σε επιφάνειες όπου υπάρχει παρουσία φλογός.

- Στις εγκαταστάσεις απαγωγής καπνών και ατμών, προϊόντων των παρασκευαζομένων φαγητών.

Άρθρο 7

Υπαίθρια - ημιυπαίθρια εμπορικά καταστήματα

1. Όταν υπαίθριοι ή ημιυπαίθριοι χώροι χρησιμοποιούνται ως εμπορικά καταστήματα, πρέπει να λαμβάνονται σ' αυτά τα ανάλογα προληπτικά μέτρα του άρθρου 5 της παρούσας.

2. Τα υπαίθρια ή ημιυπαίθρια καταστήματα υποχρεούνται να διαθέτουν ειδικά στεγασμένο χώρο «ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ», στον οποίο θα υπάρχουν δύο (2) φορητοί πυροσβεστήρες, ένα (1) δοχείο με άμμο, ένα (1) πτύο και μία (1) σκαπάνη, ως εξής:

- Για την κατηγορία Z_1 ένας (1) Σταθμός ανά 2.000 τ.μ.
- Για την κατηγορία Z_2 ένας (1) Σταθμός ανά 1.500 τ.μ.

- Για την κατηγορία Z_3 ένας (1) Σταθμός ανά 1.000 τ.μ.

3. Υπαίθρια ή ημιυπαίθρια εμπορικά καταστήματα οφείλουν να διαθέτουν σημεία υδροληψίας με μόνιμα προσαρμοσμένους κοινούς ελαστικούς σωλήνες νερού με ακροφύσιο (αυλίσκο) που να καλύπτουν όλους τους χώρους. Οι σωλήνες αυτοί πρέπει να είναι τοποθετημένοι σε επίκαιρα σημεία μέσα σε ειδικά ερμάρια. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει δίκτυο ύδρευσης στην περιοχή απαλλάσσονται από την παραπάνω υποχρέωση, θα εφοδιάζονται όμως με ένα (1) τροχήλατο πυροσβεστήρα ξηράς σκόνης των 25 χιλιογράμμων.

Άρθρο 8

Οργάνωση και εκπαίδευση προσωπικού

Οι ιδιοκτήτες ή εκμεταλλευτές των εμπορικών καταστημάτων της παρούσας διάταξης υποχρεούνται να οργανώνουν και εκπαιδεύουν το προσωπικό τους σε θέματα πυροπροστασίας, κατάσβεσης πυρκαγιών κ.λπ. σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στο παράρτημα «Ε» της 3/1981 Πυροσβεστικής Διάταξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 9

Μελέτη πυροπροστασίας -
Χορήγηση πιστοποιητικού - Αποκλίσεις

1. (α) Για τα εμπορικά καταστήματα που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας, επιβάλλεται η σύνταξη μελέτης πυροπροστασίας από Διπλωματούχους ή Τεχνολόγους (Πτυχιούχους) Μηχανικούς, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις που ρυθμίζουν τα επαγγελματικά δικαιώματα αυτών. Οι Πυροσβεστικές Υπηρεσίες διατηρούν το δικαίωμα να ελέγχουν αν ο υπογράφων τη μελέτη έχει αυτό το δικαίωμα.

(β) Από την υποχρέωση σύνταξης μελέτης πυροπροστασίας απαλλάσσονται οι ιδιοκτήτες ή εκμεταλλευτές εμπορικών καταστημάτων των κατηγοριών:

- Z_0 , ανεξάρτητα από το συνολικό εμβαδό τους,
- Z_1 , με συνολικό εμβαδό μέχρι πεντακόσια (500) τετρ. μέτρα και
- Z_2 , με συνολικό εμβαδό μέχρι διακόσια πενήντα (250) τετρ. μέτρα.

(γ) Σε εμπορικά καταστήματα των κατηγοριών Z_0 , Z_1 και Z_2 , που απαλλάσσονται από την υποχρέωση σύνταξης μελέτης πυροπροστασίας σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, η Πυροσβεστική Υπηρεσία χορηγεί πιστοποιητικό πυροπροστασίας χωρίς τη διενέργεια αυτοψίας από εντεταλμένο όργανό της, εφόσον προσκομισθούν από τον ενδιαφερόμενο τα παρακάτω:

(I) Σχέδιο κάτοψης όλων των χώρων που καταλαμβάνει το εμπορικό κατάστημα, εις τριπλούν.

(II) Υπεύθυνη Δήλωση του ιδιοκτήτη ή εκμεταλλευτή της επιχείρησης ότι έχει λάβει τα προληπτικά μέτρα του άρθρου 5 και έχει εγκαταστήσει τα φωτιστικά ασφαλείας και τη σήμανση των εξόδων κινδύνου που προβλέπονται από τις παραγρ. 3.3 και 3.4 του άρθρου 3, τα φορητά μέσα που προβλέπονται από την παράγρ. 6.3 του άρθρου 6 και το απλό υδροδοτικό δίκτυο που προβλέπεται από την παράγρ. 6.4.2 του άρθρου 6 της παρούσας.

(III) Επικυρωμένα φωτοαντίγραφα τιμολογίων αγοράς των φορητών πυροσβεστήρων, των απαιτούμενων

φωτιστικών ασφαλείας και των απαιτούμενων ειδικών πυροσβεστικών ερμαρίων με τον απαραίτητο εξοπλισμό του απλού υδροδοτικού δικτύου.

Τα εμπορικά καταστήματα που λαμβάνουν πιστοποιητικό πυροπροστασίας σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, καταχωρούνται στο Βιβλίο Μικρών Εμπορικών Καταστημάτων που τηρείται στο Γραφείο Πυρασφαλείας των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών και διενεργείται, σ' αυτές τις περιπτώσεις, δειγματοληπτικός έλεγχος.

2. Στις περιπτώσεις όπου σε εμπορικά καταστήματα αποθηκεύεται υγραέριο σε φιάλες ή δεξαμενές ή γίνεται κατανάλωση αυτού για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών τους, θα συντάσσεται συμπληρωματική μελέτη για τους χώρους αυτούς σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 31856/2003 (ΦΕΚ Β' 1257) κοινή υπουργική απόφαση. Συμπληρωματική μελέτη σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση/1991 (ΦΕΚ Β' 578) θα συντάσσεται στις περιπτώσεις όπου σε εμπορικά καταστήματα υπάρχουν χώροι αποθήκευσης υγρών καυσίμων για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών τους.

3. Η μελέτη πυροπροστασίας υποβάλλεται για έγκριση στην αρμόδια κατά τόπο Πυροσβεστική Αρχή, η οποία αφού διαπιστώσει, ύστερα από αυτοψία, ότι έχουν ληφθεί τα προβλεπόμενα από την εγκεκριμένη μελέτη μέτρα και μέσα πυροπροστασίας, χορηγεί πιστοποιητικό χρονικής διάρκειας πέντε (5) ετών.

4. Στις περιπτώσεις όπου η δραστηριότητα ενός εμπορικού καταστήματος δεν έχει προβλεφθεί σε κάποια από τις κατηγορίες Ζ₀, Ζ₁, Ζ₂ και Ζ₃, σύμφωνα με την παράγρ. 2.2 του άρθρου 2 της παρούσας, θα υπάγεται στην συγγενέστερη δραστηριότητα και εάν δεν υπάρχει τέτοια, η αρμόδια Πυροσβεστική Αρχή θα την εντάσσει σε κάποια από τις κατηγορίες κινδύνου, σύμφωνα με τις υποδείξεις της. Επίσης, όταν σ' ένα εμπορικό κατάστημα συνυπάρχουν δραστηριότητες που έχουν κατηγοροποιηθεί σε διαφορετικές κατηγορίες, σύμφωνα με την παράγρ. 2.2 του άρθρου 2 της παρούσας, το κατάστημα εντάσσεται στη δυσμενέστερη, απ' αυτές, κατηγορία.

5. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στην Πυροσβεστική Αρχή για την έγκριση μελέτης χορήγηση πιστοποιητικού πυροπροστασίας, είναι αυτά που προβλέπονται από την υπ' αριθμ. 3021/19/6/1986 (Β' 847) κοινή υπουργική απόφαση για τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα.

6. Σε κτίρια στα οποία ήδη λειτουργούν εμπορικά καταστήματα κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας και είναι αποδεδειγμένα αδύνατη η πλήρης συμμόρφωση προς ορισμένους όρους αυτής, η Πυροσβεστική Αρχή δύναται να εγκρίνει αποκλίσεις από την εφαρμογή της εν λόγω Διάταξης, ύστερα από απόφαση τριμελούς Επιτροπής αποτελούμενης από βαθμοφόρους παραγωγικής Σχολής του Πυροσβεστικού Σώματος, στην οποία συμμετέχει ένας (1) τουλάχιστον Αξιωματικός, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα παραβιάζεται ο βασικός σκοπός της πυροπροστασίας του κοινού, με ανάλογη αύξηση των προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων και μέσων πυροπροστασίας.

Ομοίως, για εμπορικά καταστήματα που πρόκειται να λειτουργήσουν μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας και είναι αποδεδειγμένα αδύνατη η πλήρης συμμόρφωση προς ορισμένους όρους των άρθρων 3, 4 και 5 αυτής, η Πυροσβεστική Αρχή δύναται να εγκρίνει αποκλίσεις από την εφαρμογή της εν λόγω Διάταξης.

Η απόφαση της Επιτροπής κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο επιχειρηματία με αποδεικτικό επίδοσης.

7. Την απόφαση της Πυροσβεστικής Αρχής, δύναται να προσβάλει ο ενδιαφερόμενος, με ένσταση του που υποβάλλεται εντός μηνός στην κατά τόπο αρμόδια Πυροσβεστική Αρχή. Η εν λόγω ένσταση εξετάζεται από Δευτεροβάθμια Επιτροπή, συγκροτούμενη με απόφαση του οικείου Νομάρχη, ύστερα από πρόταση της αρμόδιας Πυροσβεστικής Αρχής και αποτελείται από το Διοικητή αυτής ως Πρόεδρο και δύο (2) Διπλωματούχους Μηχανικούς που έχουν την ιδιότητα του Δημοσίου Υπαλλήλου. Σε περίπτωση αδυναμίας συγκρότησης Δευτεροβάθμιας Επιτροπής σε κάποια πόλη, ο κατά τόπο αρμόδιος Διοικητής διαβιβάζει την υποβληθείσα ένσταση με τον σχετικό φάκελλο στην έχουσα αυτή τη δυνατότητα πλησιέστερη Υπηρεσία του Πυροσβεστικού Σώματος. Στην περίπτωση αυτή η Δευτεροβάθμια Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου Νομάρχη, μετά από πρόταση του Διοικητή της Υπηρεσίας αυτής και απαρτίζεται από το Διοικητή της αρμόδιας πλέον Πυροσβεστικής Αρχής και δύο (2) Διπλωματούχους Μηχανικούς που έχουν την ιδιότητα του Δημοσίου Υπαλλήλου, οι οποίοι υπηρετούν σε Υπηρεσία που εδρεύει στην περιοχή δικαιοδοσίας του Νομάρχη αυτού. Στην αυτοψία που διενεργείται από τις παραπάνω Επιτροπές δικαιούται να παρίσταται ο ενδιαφερόμενος ή ο μελετητής.

Άρθρο 10

Έλεγχος τήρησης των μέτρων πυροπροστασίας

1. Ο έλεγχος για την τήρηση των μέτρων και μέσων πυροπροστασίας σε εμπορικά καταστήματα που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας ανήκει στην αρμοδιότητα των πυροσβεστικών οργάνων και οι ιδιοκτήτες ή εκμεταλλευτές των εν λόγω καταστημάτων οφείλουν να τους παρέχουν κάθε δυνατή διευκόλυνση.

2. Την ευθύνη συντήρησης και καλής λειτουργίας όλων των συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας έχει ο ιδιοκτήτης ή εκμεταλλευτής του καταστήματος. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο έλεγχος όλων των φορητών και μονίμων συστημάτων πυροπροστασίας, από άτομο που έχει τα απαραίτητα από τον νόμο προσόντα και θα ενημερώνει ενυπόγραφα το τηρούμενο από την επιχείρηση σχετικό βιβλίο ελέγχου.

Άρθρο 11

Κυρώσεις

1. Οι παραβάτες της παρούσας διώκονται και τιμωρούνται σύμφωνα προς τις διατάξεις του άρθρου 433 του Ποινικού Κώδικα.

2. Η Πυροσβεστική Αρχή, σε οποιαδήποτε περίπτωση που διαπιστώσει ύστερα από αυτοψία, ότι δεν τηρούνται τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα Διάταξη μέτρα και μέσα πυροπροστασίας, ανακαλεί το πιστοποιητικό και κοινοποιεί την απόφασή της αυτή στην αρμόδια Αρχή για την χορήγηση της άδειας λειτουργίας.

Άρθρο 12

Μεταβατικές - Καταργούμενες Διατάξεις

1. Οι ιδιοκτήτες ή εκμεταλλευτές των εμπορικών καταστημάτων που ήδη λειτουργούν, υποχρεούνται εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας,

να υποβάλλουν μελέτη πυροπροστασίας στην οικεία Πυροσβεστική Αρχή για έγκριση.

2. Τα εμπορικά καταστήματα της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούνται εντός ενός (1) μηνός από την έγκριση της μελέτης να έχουν εγκαταστήσει τα φωτιστικά ασφαλείας και τη σήμανση των εξόδων κινδύνου και οδεύσεων διαφυγής σύμφωνα με τις παραγρ. 3.3 και 3.4 του άρθρου 3 και έχουν λάβει όλα τα προληπτικά μέτρα και φορητά μέσα που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 5, 6 και 7 της παρούσας και στις περιπτώσεις που:

- Δεν προβλέπονται από τη μελέτη μόνιμα συστήματα, χορηγείται πιστοποιητικό πυροπροστασίας διάρκειας πέντε (5) ετών.

- Προβλέπονται μόνιμα συστήματα, δύναται να χορηγηθεί προσωρινό πιστοποιητικό διάρκειας μέχρι ένα (1) χρόνο για την εγκατάστασή τους και στη συνέχεια χορηγείται οριστικό πιστοποιητικό πυροπροστασίας διάρκειας πέντε (5) ετών.

3. Ομοίως εμπορικά καταστήματα που πρόκειται να λειτουργήσουν μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας, εφόσον υποχρεούνται στην εγκατάσταση μόνιμων συστημάτων πυροπροστασίας (υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο, αυτόματη κατάσβεση, πυρανίχνευση κ.λπ.) η Πυροσβεστική Αρχή δύναται να χορηγεί προσωρινό πιστοποιητικό μέχρι ένα (1) χρόνο για την εγκατάστασή τους.

4. Σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί ύστερα από έλεγχο ότι έχουν μεν ληφθεί τα προβλεπόμενα από την εγκεκριμένη μελέτη μέτρα και μέσα πυροπροστασίας, τα οποία όμως δεν είναι σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα Διάταξη, η Πυροσβεστική Αρχή υποχρεούται να χορηγεί προσωρινό πιστοποιητικό πυροπροστασίας. Στο πιστοποιητικό αυτό θα καθορίζονται τα πρόσθετα μέτρα πυροπροστασίας που απαιτούνται και ο χρόνος στον οποίο πρέπει να ληφθούν, που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος.

5. Οι ιδιοκτήτες ή εκμεταλλευτές των εμπορικών καταστημάτων που θα λάβουν πιστοποιητικό πυροπροστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας, υποχρεούνται δύο (2) μήνες πριν από την λήξη ισχύος του, να ζητούν με αίτησή τους από την Πυροσβεστική Αρχή ανανέωση του πιστοποιητικού.

6. Εμπορικά καταστήματα στα οποία έχει εγκριθεί μελέτη πυροπροστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 1/1978 Πυροσβεστικής Διάταξης, εξακολουθεί και ισχύει, εφόσον δεν έχουν διαφοροποιηθεί οι όροι και προϋποθέσεις έγκρισής της. Τα πιστοποιητικά πυροπροστασίας που έχουν χορηγηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 1/1978 Πυροσβεστικής Διάταξης, οι ιδιοκτήτες ή εκμεταλλευτές τους υποχρεούνται δύο (2) μήνες πριν την λήξη τους να ζητήσουν με αίτησή τους την ανανέωσή τους. Σε διαφορετική περίπτωση επιβάλλεται η πλήρης συμμόρφωση με τους όρους της παρούσας, με την υποβολή νέας μελέτης πυροπροστασίας.

7. Εμπορικά καταστήματα στα οποία έχει χορηγηθεί πιστοποιητικό πυροπροστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 8/1997 Πυροσβεστικής Διάταξης, υποχρεούνται δύο (2) μήνες πριν την λήξη του πιστοποιητικού να υποβάλλουν αίτηση για την ανανέωση αυτού σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας και εφόσον δεν έχουν επέλθει μεταβολές στους χώρους του καταστήματος, θα εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ η ήδη

εγκεκριμένη μελέτη πυροπροστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της 8/1997 Πυροσβεστικής Διάταξης, διαφορετικά απαιτείται η υποβολή νέας μελέτης σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας.

8. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας καταργείται η υπ' αριθμ. 1/1978 Πυροσβεστική Διάταξη (ΦΕΚ Β' 1148) «Περί λήψης μέτρων πυροπροστασίας σε μεγάλα εμπορικά καταστήματα» όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με τις υπ' αριθμ. 1α/1981 και 1β/1983 Πυροσβεστικές Διατάξεις, καθώς και η υπ' αριθμ. 8/1997 Πυροσβεστική Διάταξη (ΦΕΚ Β' 725) «λήψη μέτρων πυροπροστασίας σε εμπορικά καταστήματα» όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με τις υπ' αριθμ. 8α/2002 (ΦΕΚ Β' 844) και 8β/2004 (ΦΕΚ Β' 1531) Πυροσβεστικές Διατάξεις.

Άρθρο 13
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας Διάταξης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα 1 Φεβρουαρίου 2007

Ο Αρχηγός Πυροσβεστικού Σώματος
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΤΥΛ. ΚΟΗΣ

Αθήνα, 2 Φεβρουαρίου 2007

Εγκρίθηκε

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΒΥΡΩΝ ΠΟΛΥΔΩΡΑΣ

Αριθμ. 514201

(3)

Έναρξη λειτουργίας Παραρτήματος Πολωνίας με έδρα τη Βαρσοβία.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Έχοντας υπόψη τις διατάξεις:

1. Του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α')

2. Το ν. 2160/1993 «Ρυθμίσεις για τον Τουρισμό και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 118/Α/19.7.1993), όπως ισχύει σήμερα.

3. Το π.δ. 122/2004 «Περί ανασύστασης του Υπουργείου Τουρισμού» (ΦΕΚ 85/Α/2004).

4. Το ν. 3270/2004 (ΦΕΚ 187/Α/11.10.2004) «Αρμοδιότητες του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και Θέματα Τουρισμού».

5. Το π.δ. 149/2005 «Οργανισμός του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης» (ΦΕΚ 211/Α/22.8.2005) και ειδικότερα κεφ. Δ άρθρο 19 παρ. 1 και 2 περί διάρθρωσης και αρμοδιοτήτων Υπηρεσιών Εξωτερικού και τα άρθρα 35 του ν. 3419/2005.

6. Το π.δ. 33/2006 «Διορισμός μελών της Κυβέρνησης και Υφυπουργών» (ΦΕΚ 35/Α/15.2.2006).

7. Την υπηρεσιακή ανάγκη ενάρξεως της λειτουργίας του Παραρτήματος Πολωνίας.

8. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής προκαλείται ετήσια δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό ύψους 200.000 €, καλυπτόμενη από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις στον τακτικό προϋπολογισμό του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού έτους 2007 (ΚΑΕ 4212/12), αποφασίζει:

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ: 49977/3068/89

Τροποποίηση της υπ' αριθ. 3046/304/30.1.1989 απόφασης «Κτιριοδομικός Κανονισμός» (Β' 96/1989)

(ΦΕΚ 535/ Β/30-06-89)

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» (Α' 210/1985), αποφασίζουμε:

Ι. Η υπ' αριθ. 3046/304/30.1.1989 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και δημόσιων Έργων «Κτιριοδομικός Κανονισμός» (Β' 59/1989) τροποποιείται και συμπληρώνεται όπως στις επόμενες παραγράφους :

1. Μετά το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 1 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής: «- Την εξοικονόμηση ενέργειας».

2. Οι παρ. 6 και 7 του άρθρου 2 αντικαθίστανται ως εξής :

«6. Ελεύθερο ύψος σε τυχόν σημείο του δαπέδου ορόφου ή χώρου κτιρίου είναι το μήκος της κατακόρυφης γραμμής μεταξύ του ανώτατου σημείου του τελειωμένου δαπέδου μέχρι το κατώτατο σημείο της τελειωμένης οροφής ή τυχόν ψευδοροφής.

7. Μικτό ύψος σε τυχόν σημείο του δαπέδου ορόφου ή χώρου κτιρίου είναι το μήκος της κατακόρυφης γραμμής μεταξύ του ανώτατου σημείου του τελειωμένου δαπέδου μέχρι το ανώτατο σημείο του τελειωμένου δαπέδου ή επικάλυψης δώματος πάνω από την οροφή του».

3. Στην παράγραφο 11 του άρθρου 4 το χαρακτηριστικό στοιχείο «Α» αντικαθίσταται με το στοιχείο «Λ».

4. Μετά το άρθρο 4, το «άρθρο 8» αριθμείται σε «Άρθρο 5» και το επόμενο «Άρθρο 5» αριθμείται σε «άρθρο 6».

5. Το άρθρο 10 αντικαθίσταται ως εξής :

«Άρθρο 10

Τοίχοι στα όρια των οικοπέδων - μεσότοιχοι – περιγράμματα

1. Κατά την ανέγερση κτιρίων σε επαφή με το κοινό όριο ομόρων οικοπέδων κατασκευάζεται για κάθε κτίριο ξεχωριστός τοίχος σε επαφή προς το κοντό ους όριο και με όλο το πάχος εντός του οικοπέδου του ανεγειρόμενου κτιρίου.

Ο καθένας από τους πιο πάνω τοίχους είναι εξωτερικός τοίχος του κάθε κτιρίου και πρέπει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κανονισμού αυτού.

2.1. Ειδικά όταν κατασκευάζεται κτίριο σε υποστυλώματα (PILOTIS) με την έννοια της παρ. Ι Βι του άρθρου 7 του Ν. 1577/85 σε επαφή με το κοινό όριο δεν είναι υποχρεωτική η κατασκευή του τοίχου της παρ. 1 στη θέση της PILOTIS.

Στην περίπτωση αυτή μπορεί να κατασκευάζεται περίφραγμα.

2.2. Στην περίπτωση που κατασκευάζεται ημιυπαίθριος χώρος σε επαφή με το κοινό όριο ομόρων οικοπέδων επιβάλλεται η κατασκευή του τοίχου της παρ. 1.

3. Μεσότοιχος είναι ο εξωτερικός τοίχος κτιρίου ή ο τοίχος περιγράμματος που βρίσκεται κατά μήκος και πάνω στο κοινό όριο ομόρων οικοπέδων και καταλαμβάνει χώρο και από τα δυο οικόπεδα.

4. Η κατασκευή μεσοτοιχών στα κτίρια απαγορεύεται.

5. Μεσότοιχοι κτιρίων που έχουν κατασκευαστεί πριν τις 30.9.1955 απαγορεύεται να κατεδαφιστούν χωρίς τη συγκατάθεση των ιδιοκτητών των κτιρίων.

Οι μεσότοιχοι που δεν κατεδαφίζονται ενσωματώνονται στο υπό ανέγερση κτίριο ή σε τμήμα του κτιρίου σε περίπτωση προσθήκης.

Κατά την ανέγερση κτιρίου σε επαφή με διατηρούμενο μεσότοιχο ή προσθήκη σε κτίριο που περιλαμβάνει μεσότοιχο, δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση φορτίων σ' αυτόν με οποιοδήποτε τρόπο.

6. Κατ' εξαίρεση σε περίπτωση ανέγερσης κτιρίου σε επαφή με το κοινό όριο, έστω και χωρίς την συγκατάθεση του όμορου ιδιοκτήτη, αλλά με την υποχρέωση λήψης των αναγκαίων μέτρων προστασίας επιτρέπεται η κατεδάφιση μεσότοιχων βοηθητικών παρατημάτων που δεν κατοικούνται καθώς και τοίχων περιφραγμάτων.

Η κατεδάφιση των κατασκευών αυτών αρχίζει 20 ημέρες μετά τη σχετική νόμιμη ειδοποίηση προς τον ιδιοκτήτη τους.

Σε περίπτωση μεσότοιχου επικινδύνως ετοιμόρροπου δεν εφαρμόζεται η παραπάνω διαδικασία αλλά οι διατάξεις περί επικινδύνων κτιρίων.

7. Τα περιφράγματα τα οποία κατασκευάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 του Ν. 1577/85 τοποθετούνται είτε κατά μήκος των ορίων των ομόρων οικοπέδων είτε στο πρόσωπο αυτών.

Όταν τα περιφράγματα κατασκευάζονται στο πρόσωπο του οικοπέδου τοποθετούνται εξ ολόκληρου εντός του οικοπέδου.

Όταν τα περιφράγματα κατασκευάζονται παρά το κοινό όριο ομόρων οικοπέδων μπορούν να τοποθετούνται εξ ολόκληρου εντός του οικοπέδου ή εκατέρωθεν του κοινού ορίου με συμφωνία των ομόρων ιδιοκτητών.

Τα ίδια ισχύουν και στην περίπτωση που το περίφραγμα είναι συγχρόνως και τοίχος αντιστήριξης.

Όταν το περίφραγμα τοποθετείται εκατέρωθεν του κοινού ορίου μπορεί να κατασκευαστεί από οποιοδήποτε υλικό και με οποιοδήποτε πάχος κατόπιν κοινής συμφωνίας των ομόρων ιδιοκτητών.

8. Σε περίπτωση που αμφισβητείται η θέση του κοινού ορίου των ιδιοκτησιών σε σχέση με τον υπάρχοντα μεσότοιχο, δεν απαγορεύεται η χορήγηση άδεια κατεδάφισης του μεσότοιχου και κατασκευή νέου τοίχου. Η επίλυση της διαφοράς ανήκει στα αρμόδια δικαστήρια.

9. Στους μεσότοιχους και τους εξωτερικούς τοίχους του κτιρίου που ανεγείρονται σε επαφή με το κοινό όριο των ιδιοκτησιών απαγορεύεται η διάνοιξη ανοιγμάτων.

10. Ανοίγματα που προϋπήρχαν του Ν.Δ/τος 8/1973 και αντιβαίνουν στην απαγόρευση της προηγούμενης παραγράφου δεν κλείνονται με πράξη της διοίκησης, αλλά ύστερα από δικαστική απόφαση, που εκτελείται σύμφωνα με τις διατάξεις της πολιτικής δικονομίας».

6. Το άρθρο 11 αντικαθίσταται ως εξής :

«ΑΡΘΡΟ 11

Φυσικός φωτισμός και αερισμός

1. Όλοι οι χώροι κύριας χρήσης των κτιρίων και δομικών έργων πρέπει να έχουν επαρκή φυσικό φωτισμό και αερισμό, άμεσο ή έμμεσο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

1.1. Επιτρέπεται οι χώροι κύριας χρήσης ειδικών κτιρίων και δομικών έργων να μην έχουν φυσικό φωτισμό, όταν ο Φυσικός φωτισμός δεν εξυπηρετεί τη λειτουργία τους, όπως Αυτό προκύπτει από βεβαίωση του φορέα που είναι αρμόδιος για τον έλεγχο της λειτουργικότητας τους.

1.2. Επιτρέπεται οι χώροι κύριας χρήσης των ειδικών κτιρίων και δομικών έργων να μην έχουν φυσικό αερισμό, Όταν έχουν τεχνητό αερισμό που είναι επαρκής, όπως αποδεικνύεται από πλήρη σχετική μελέτη και βεβαίωση του φορέα που είναι αρμόδιος για την έλεγχο της λειτουργικότητας τους.

1.3. Για τα ειδικά κτίρια που δεν υπάρχει αρμόδιος φορέας στην θέση των παραπάνω βεβαιώσεων εκδίδεται σχετική απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

1.4. Η απαίτηση φυσικού αερισμού για τους χώρους κύριας χρήσης των κατοικιών ισχύει, έστω και αν υπάρχει εγκατάσταση τεχνητού αερισμού.

2. Οποσδήποτε άμεσο φυσικό φωτισμό και αερισμό πρέπει να έχουν οι χώροι κύριας χρήσης των κατοικιών και τα υπνοδωμάτια των κτιρίων προσωρινής διαμονής.

επίσης άμεσο φυσικό φωτισμό και αερισμό πρέπει να έχουν και οι εξής χώροι εφόσον δεν εξαιρούνται της απαίτησης φυσικού φωτισμού και αερισμού κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου :

- οι αίθουσες διδασκαλίας, με εξαίρεση τα αμφιθέατρα

- οι χώροι άθλησης
- τα εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία, καφεενία και κάθε άλλος χώρος όπου σερβίρεται φαγητό ή φαγώσιμα παρασκευάσματα ή ποτά
- οι θάλαμοι νοσηλείας ή περιθαλψης και οι χώροι διημέρευσης των κτιρίων υγείας και κοινωνικής πρόνοιας
- τα εργαστήρια όλων των κτιρίων
- οι αίθουσες διαμονής υποδίκων ή καταδίκων στα κτίρια σωφρονισμού
- τα γραφεία όλων των κτιρίων, εκτός αν πρόκειται για ενιαίους ορόφους με χρήση γραφείων σε ελεύθερη διάταξη οπότε Επιτρέπεται ο έμμεσος Φυσικός φωτισμός και αερισμός
- τα μαγειρεία
- τα φαρμακεία
- τα αναγνωστήρια των βιβλιοθηκών
- οι κύριοι χώροι εργασίας των βιομηχανιών και των βιοτεχνιών
- οι χώροι ανάπαυσης προσωπικού όλων των κτιρίων.

3. Έμμεσο φυσικό φωτισμό και αερισμό επιτρέπεται να έχουν οι χώροι κύριας χρήσης ειδικών κτιρίων, που δεν εξαιρούνται της απαίτησης φυσικού φωτισμού και αερισμού, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, και δεν αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, εκτός αν απαιτηθεί άμεσος Φυσικός φωτισμός και αερισμός από το φορέα που είναι αρμόδιος για τον έλεγχο της λειτουργικότητας τους.

4.1. Οι ακάλυπτοι χώροι του οικοπέδου οι οποίοι δεν προσμετρώνται στην κάλυψη που πραγματοποιείται , επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για φωτισμό και αερισμός χώρων οποιασδήποτε χρήσης.

4.2. Χώροι του οικοπέδου που για οποιοδήποτε λόγο προσμετρώνται στην κάλυψη που πραγματοποιείται καθώς και υπαίθριοι χώροι του κτιρίου Επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για φωτισμό και αερισμό χώρων κύριας χρήσης εφόσον εξασφαλίζονται διαστάσεις $a = 3,00 + 0,10u$ κάθετα προς το άνοιγμα και $2,50\mu$. παράλληλα προς το άνοιγμα.

Για φωτισμό και αερισμό χώρων βοηθητικής χρήσης αρκεί να εξασφαλίζονται διαστάσεις $a = 3.00 + 0,10u$ κάθετα προς το άνοιγμα και $1,20 \mu$. παράλληλα προς Αυτό, άλλως, , αν δεν εξασφαλίζονται αυτές οι διαστάσεις, επιβάλλεται η εγκατάσταση τεχνητού φωτισμού και αερισμού.

Για τον υπολογισμό της απόστασης $a = 3,00 + 0,10u$ λαμβάνεται η κατακόρυφη απόσταση από το κατώτατο σημείο του ανοίγματος μέχρι το πραγματοποιούμενο ύψος του κτιρίου σε περίπτωση που εξαντλείται ο συντελεστής δόμησης ή το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής σε περίπτωση που δεν εξαντλείται ο συντελεστής δόμησης.

4.3. Σε περίπτωση που από γενικές διατάξεις (άρθρα 9,1 4 του ΓΟΚ κ.λπ.) ή ειδικές διατάξεις ορίζεται απόσταση Δ μικρότερη της απόστασης a , για τις ανάγκες του φωτισμού και αερισμού λαμβάνεται η απόσταση Δ .

4.4. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν έχουν υποχρεωτική εφαρμογή στις καθ' ύψος προσθήκες κτιρίων που έχουν αναγερθεί με προΐσχύουσες διατάξεις, όπου εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 23 του Ν. 1577/85 όπως αυτές ισχύουν.

5. Επαρκή άμεσο φυσικό φωτισμό θεωρείται ότι έχουν οι χώροι, όταν εκπληρώνονται συγχρόνως οι ακόλουθες συνθήκες:

5.1.1. Ο φωτισμός τους προέρχεται από ανοίγματα στην οροφή ή σε εξωτερικούς τοίχους του χώρου που βλέπουν είτε σε κοινόχρηστο χώρο του οικισμού είτε σε ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου ή του κτιρίου που έχει τις προϋποθέσεις των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου αυτού, είτε σε πλευρά ημιυπαίθριου χώρου, που είναι ανοιχτή σ'έναν από τους χώρους αυτούς.

5.1.2. Το εμβαδό των ανοιγμάτων αυτών δεν υπολείπεται του 10% του καθαρού εμβαδού του χώρου.

5.2. Επιπλέον από τις απαιτήσεις της υποπαραγράφου 5.1.1., στην περίπτωση που χώρος φωτίζεται από άνοιγμα ή ανοίγματα που βλέπουν προς ημιυπαίθριο χώρο ή που βρίσκονται κάτω από εξώστη ή προστέγασμα, θεωρείται ότι έχει επαρκή άμεσο φυσικό φωτισμό όταν το εμβαδόν των παρακάτω επιφανειών δεν υπολείπεται το καθένα χωριστά του 10% του αθροίσματος των εμβαδόν του δαπέδου του φωτιζόμενου χώρου και της οροφής του ημιυπαίθριου χώρου, εξώστη ή προστεγάσματος που αντιστοιχεί στο φωτιζόμενο χώρο:

α. Του ελευθέρου από δομικά στοιχεία τμήματος της ανοιχτής πλευράς του ημιυπαίθριου χώρου που αντιστοιχεί στο φωτιζόμενο χώρο.

β. Του ελευθέρου από δομικά στοιχεία κατακόρυφου επιπέδου, κάτω από τον εξώστη ή προστέγασμα που αντιστοιχεί στο φωτιζόμενο χώρο.

γ. Του ανοίγματος του φωτιζόμενου χώρου.

5.3. Στις περιπτώσεις της υποπαραγράφου 5.2., τον υπάρχει δοκός ή άλλη κρέμαση στον ημιυπαίθριο χώρο ή εξώστη ή προστέγασμα, παράλληλη προς τον τοίχο που έχει τα ανοίγματα, μετριέται το ελεύθερο ύψος κάτω από το κατώτερο σημείο της δοκού ή κρέμασης.

6. Επαρκή έμμεσο φυσικό φωτισμό θεωρείται ότι έχουν οι χώροι, όταν εκπληρώνονται συγχρόνως οι ακόλουθες συνθήκες:

6.1. Έχουν ανοίγματα ελεύθερα ή με υαλοπίνακες προς άλλους χώρους, οι οποίοι έχουν επαρκή άμεσο φυσικό φωτισμό και το εμβαδόν των τμημάτων αυτών των ανοιγμάτων δεν υπολείπεται του 15% του καθαρού εμβαδού του χώρου που φωτίζεται έμμεσα.

6.2. Οι χώροι που φωτίζονται άμεσα έχουν ανοίγματα που εκπληρώνουν τις προϋποθέσεις των διατάξεων της παρ. 5 του παρόντος άρθρου, αλλά το εμβαδόν των ανοιγμάτων τους δεν υπολείπεται του 105 του αθροίσματος των καθαρών εμβαδών του χώρου που φωτίζεται άμεσα και του χώρου που φωτίζεται έμμεσα.

7. Επαρκή άμεσο φυσικό αερισμό θεωρείται ότι έχουν οι χώροι, Όταν εκπληρώνονται συγχρόνως οι ακόλουθες συνθήκες :

7.1. Ο αερισμός τους προέρχεται από ανοίγματα στην οροφή ή σε εξωτερικούς τοίχους του χώρου που βλέπουν είτε σε κοινόχρηστο χώρο του οικισμού, είτε σε ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου ή του κτιρίου, που έχουν τις προϋποθέσεις των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου αυτού, είτε σε ημιυπαίθριο χώρο, ανοιχτό σε έναν από τους χώρους.

7.2. Το εμβαδό των ανοιγμάτων αυτών δεν υπολείπεται του 5% του καθαρού εμβαδού του χώρου. Για τον υπολογισμό του εμβαδού των ανοιγμάτων μετρώνται μόνο τα ελεύθερα ανοίγματα των ανοιγμένων τμημάτων των κουφωμάτων στο σύνολο τους, με την προϋπόθεση ότι το ανώτατο σημείο τους βρίσκεται σε ύψος τουλάχιστον 1,75 μέτρα από το δάπεδο του χώρου.

Εξωτερικές πόρτες προσιτές από τους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού που παραμένουν συνήθως κλειστές για λόγους ασφαλείας δεν προσμετρώνται.

Προσμετρώνται όμως τυχόν ανοίγματα παραθύρων πάνω σε αυτές τις πόρτες, που μπορούν να παραμένουν ανοικτά όταν οι πόρτες είναι κλειστές, εφόσον το ανώτατο σημείο αυτών των παραθύρων βρίσκεται σε ύψος τουλάχιστον 1,75 μέτρα από το δάπεδο του χώρου.

8. Επαρκή έμμεσο φυσικό αερισμό θεωρείται ότι έχουν οι χώροι, όταν εκπληρώνονται συγχρόνως οι ακόλουθες συνθήκες:

8.1. Έχουν ανοίγματα ελεύθερα προς άλλους χώρους, οι οποίοι έχουν άμεσο φυσικό αερισμό και το εμβαδόν των τμημάτων αυτών των ανοιγμάτων, που το ανώτατο σημείο τους βρίσκεται σε ύψος τουλάχιστον 1,75 μέτρα από το δάπεδο του χώρου, δεν υπολείπεται του 7% του χώρου που αερίζεται έμμεσα.

8.2. Οι χώροι που αερίζονται άμεσα έχουν ανοίγματα που εκπληρώνουν τις προϋποθέσεις των διατάξεων της παραγράφου 7 του παρόντος άρθρου, αλλά το εμβαδόν των ανοιγμάτων τους δεν υπολείπεται του 5% του αθροίσματος των καθαρών εμβαδών του χώρου που αερίζεται άμεσα και του χώρου που αερίζεται έμμεσα.

9. Τα κλιμακοστάσια, εφόσον δεν είναι ανοικτά πρέπει να έχουν άμεσο φυσικό φωτισμό. Δεν ισχύουν όμως για τα κλιμακοστάσια οι απαιτήσεις της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Απαιτείται ανά όροφο ένα άνοιγμα με υαλοπίνακα εμβαδού τουλάχιστον 0,50 τετραγωνικού μέτρου προς κοινόχρηστο χώρο του οικισμού είτε σε ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου ή του κτιρίου που έχει τις προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου αυτού, είτε σε ημιυπαίθριο χώρο ανοιχτό προς τους παραπάνω χώρους.

Για τον αερισμό των κλιμακοστασίων απαιτείται άνοιγμα προς τους παραπάνω χώρους με ανοιγόμενο κούφωμα ή χωρίς κούφωμα. Το άνοιγμα αυτό πρέπει να βρίσκεται είτε στην οροφή του κλιμακοστασίου είτε σε θέση του τοίχου που να μην απέχει περισσότερο του ενός μέτρου από την οροφή του κλιμακοστασίου και να έχει εμβαδό τουλάχιστον 0,20 του τετραγωνικού μέτρου.

10. Στους χώρους υγιεινής σε περίπτωση που δεν εγκαθίσταται τεχνητός αερισμός πρέπει να εξασφαλίζεται άμεσος Φυσικός αερισμός σύμφωνα με τις παραγράφους 7 και 8 του παρόντος άρθρου.

11. Στους παραδοσιακούς οικισμούς μετά από έγκριση της ΕΠΑΕ επιτρέπονται ανοίγματα φυσικού φωτισμού και αερισμού διαφορετικά από αυτά που προκύπτουν κατ' εφαρμογή των παραγράφων 5 και 7 του παρόντος άρθρου, έτσι ώστε να μην αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του οικισμού».

7. Το άρθρο 13 αντικαθίσταται ως εξής :

«ΑΡΘΡΟ 13 Κλίμακες

1. Οι κλίμακες των κτιρίων και δομικών έργων πρέπει να κατασκευάζονται (αριθμός, μορφή θέση και πλάτος) έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η άνετη κυκλοφορία ατόμων και η μεταφορά αντικειμένων σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας, καθώς και η ασφαλής διαφυγή των ατόμων σε περίπτωση κινδύνου.

2. Για την κυκλοφορία ατόμων και μεταφορά αντικειμένων μεταξύ διαδοχικών ορόφων σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας, απαιτείται σε κάθε κτίριο μία τουλάχιστον κλίμακα ελεύθερου πλάτους τουλάχιστον 1,20 μ.

Κατ' εξαίρεση, το ελεύθερο πλάτος της αρκεί να είναι 0,90 μ. σε κτίρια με χρήση κατοικίας με τρεις ή λιγότερους ορόφους (όπου προσμετράται και τυχόν PILOTIS), εκτός τυχόν υπογείου. Το ελεύθερο πλάτος της αρκεί να είναι 0,60μ. όταν είναι εσωτερικής κλίμακα μιας ενιαίας κατοικίας.

Τα αναφερόμενα ελεύθερα πλάτη είναι πλάτη ελεύθερα από κάθε εμπόδιο, εκτός από κουπαστές που δεν προεξέχουν περισσότερο από 01,0 μ. και εκτός από προεξοχές δοκών σε τοίχους που δεν προεξέχουν περισσότερο από 0,05 μ. (Βλέπε σχήμα 1).

Η κλίμακα αυτή χρησιμοποιείται και σε περίπτωση κινδύνου και συνυπολογίζεται στο σύνολο των κλιμάκων που απαιτούνται για την ασφαλή διαφυγή ατόμων σε περίπτωση κινδύνου.

Τυχόν μικρότερα ελεύθερα πλάτη που απαιτούνται κατ' εφαρμογή των επόμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζονται σε αυτή την κλίμακα του κτιρίου.

3. Για την ασφαλή διαφυγή των ατόμων σε περίπτωση κινδύνου, οι κλίμακες κατασκευάζονται (αριθμός , μορφή, θέση και πλάτος) όπως προκύπτει από τον κανονισμό πυροπροστασίας κτιρίων που καλύπτει και τις απαιτήσεις διαφυγής σε περίπτωση σεισμού.

4. Όλες οι κλίμακες πρέπει να είναι μόνιμης κατασκευής και να ανήκουν σε ένα από τους παρακάτω τύπους I, II και III, με τα χαρακτηριστικά στοιχεία που καθορίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ 4

	Τύπος I	Τύπος II	Τύπος III
Ελάχιστο πλάτος ελεύθερο από κάθε εμπόδιο εκτός από κουπαστές που δεν προεξέχουν περισσότερο από 0,10μ. και εκτός από προεξοχές δοκών σε τοίχους που δεν προεξέχουν περισσότερο από 0,05μ.	1,20 μ.	0,90 μ.	1,20 μ.
Ύψος βαθμίδας	Μέγιστο 0,18μ. Ελάχιστο 0,13μ. Ελάχιστο 0,28μ.	Μέγιστο 0,20μ. Ελάχιστο 0,13μ. Ελάχιστο 0,25μ.	Μέγιστο 0,18μ. Ελάχιστο 0,13μ. Ελάχιστο 0,25μ.
Πλάτος βαθμίδας	μετρούμενο στο μέσο	μετρούμενο στο μέσο	μετρούμενο σε

	της βαθμίδας σε ορίζονται προβολή σαν απόσταση των ακμών δυο διαδοχικών βαθμίδων.	της βαθμίδας σε ορίζονται προβολή των εσωτερικών περιμέτρο σκάλας σαν απόσταση των ακμών δυο διαδοχικών βαθμίδων.	απόσταση 0,60μ. από των εσωτερικών περιμέτρο σκάλας
Λοξές βαθμίδες	Επιτρέπονται μόνο σε καμπύλες σκάλες που η ακτίνα η καμπυλότητας της εσωτερικής πλευράς δεν είναι πουθενά μικρότερη από 7,5μέτρα	Επιτρέπονται μόνο σε καμπύλες σκάλες που η ακτίνα η καμπυλότητας της εσωτερικής πλευράς δεν είναι πουθενά μικρότερη από 7,5μέτρα	Επιτρέπονται εφόσον εξασφαλίζονται τα ανωτέρω και ελάχιστο πλάτος βαθμίδας στην εσωτερική βαθμιδοφόρο 0,07μ.
Ελάχιστο ύψος	ελεύθερο 2,20μ.	2,20μ.	2,20μ.
Μέγιστη στάθμης διαδοχικών πλατύσκαλων	διαφορά 3,60μ. μεταξύ	3,60μ.	3,60μ.
Άθροισμα ύψος + πλάτος βαθμίδας (όπου το πλάτος βαθμίδας μετριέται στο μέσο της βαθμίδας σε ορίζονται προβολή σαν απόσταση των ακμών δυο διαδοχικών βαθμίδων)	2 φορές 1 φορά βαθμίδας 0,60μ και μεγαλύτερο 0,66μ.	Όχι μικρότερο από 0,60μ και όχι μεγαλύτερο από 0,66μ.	Όχι μικρότερο από 0,60μ και όχι μεγαλύτερο από 0,66μ.
Ελάχιστη διάσταση πλατύσκαλου κατά την προέκταση άξονα κλάδου	1,20μ.	0,90μ.	1,20μ. μετρούμενη επί της καμπύλης που διέρχεται από τα μέσα των βαθμίδων
Πόρτες που ανοίγουν κατευθείαν πάνω στον κλάδο με τις βαθμίδες (χωρίς να υπάρχει πλατύσκαλο)	Δεν επιτρέπονται	Δεν επιτρέπονται	Δεν επιτρέπονται

4.1. Στα κτίρια ή τμήματά τους για την εξυπηρέτηση χώρων κατοικίας (κατηγορία Α) οι κλίμακες τους επιτρέπεται να είναι οποιουδήποτε τύπου I, II, III.

4.2. Στα κτίρια ή τμήματά τους με χρήση προσωρινής διαμονής (κατηγορία Β), σωφρονισμού (κατηγορία Ζ), εμπορίου (κατηγορία Η), γραφείων (κατηγορία Θ), βιομηχανίας - βιοτεχνίας (κατηγορία Ι), αποθήκευσης (κατηγορία Κ) και στάθμευσης αυτοκινήτων (κατηγορία Λ) οι κλίμακες τους επιτρέπεται να είναι τύπου I, II.

4.3. Στα κτίρια με χρήση υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (κατηγορία Ε), οι κλίμακες τους πρέπει να είναι τύπου I.

Κατ' εξαίρεση τα κτίρια αυτά επιτρέπονται σκάλες τύπου II ή III, όταν οι θέσεις τους είναι τέτοιες, ώστε να μη χρησιμοποιούνται ούτε σε κανονικές συνθήκες λειτουργίας ούτε σε περίπτωση κινδύνου από ασθενείς ή από άτομα μειωμένης πνευματικής ή σωματικής

ικανότητας ή από περιθαλπτόμενα ηλικιωμένα άτομα ή παιδιά ηλικίας μικρότερης των έξι ετών.

4.4. Στα κτίρια με χρήση εκπαίδευσης (κατηγορία Δ) και στα κτίρια και στους χώρους συνάθροισης κοινού (κατηγορία Γ), οι κλίμακες πρέπει να είναι τύπου Ι.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται κλίμακες τύπου ΙΙ και ΙΙΙ στα κτίρια με χρήση εκπαίδευσης και τύπου ΙΙ στα κτίρια και στους χώρους συνάθροισης κοινού, όταν οι θέσεις τους είναι τέτοιες, ώστε να μην υπάρξει πιθανότητα να χρησιμοποιηθούν για διαφυγή σε περίπτωση κινδύνου από περισσότερα από 20 άτομα.

4.5. Κλίμακες που εξυπηρετούν αποκλειστικά βοηθητικούς χώρους σε κτίρια με χρήση βιομηχανίας - βιοτεχνίας ή αποκλειστικά αποθηκευτικούς χώρους σε κτίρια με χρήση εμπορίου ή αποθήκευσης, επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση των απαιτήσεων του πίνακα της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου και των απαιτήσεων ελευθέρου πλάτους της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, να έχουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά, αν ο κανονισμός πυροπροστασίας κτιρίων δεν ορίζει διαφορετικά:

α. ελάχιστο πλάτος κλίμακας 0,60μ.

β. μέγιστο ύψος βαθμίδας 0,23μ.

γ. ελάχιστο πλάτος βαθμίδας 0,23μ.

δ. λοξές βαθμίδες χωρίς περιορισμό στην ακτίνα καμπυλότητας

ε. δεν υπάρχει περιορισμός στο άθροισμα 2 φορές ύψος συν 1 φορά πλάτος βαθμίδας.

4.6. Οι βαθμίδες και τα πλατύσκαλα σε όλες τις κλίμακες πρέπει να έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Πατήματα βαθμίδων με πλάτος μικρότερο από 02,6 μ. πρέπει να έχουν προεξοχή 0,02 μέχρι 0,03μ. ως προς τη βάση του ριχτιού.

β. Όταν το υλικό των πατημάτων των βαθμίδων και των πλατύσκαλων είναι τέτοιο, που να δημιουργεί κινδύνους γλιστρήματος, πρέπει να τοποθετείται κοντά στην ακμή αντιολισθηρό υλικό σε μήκος ίσο τουλάχιστο προς τα τρία τέταρτα του μήκους της βαθμίδας και σε πλάτος τουλάχιστο ίσο προς το ένα όγδοο του πλάτους της βαθμίδας.

γ. Βαθμίδες που ανήκουν στον ίδιο κλάδο δεν πρέπει να έχουν διαφορά στο ύψος μεγαλύτερη από 0,005μ. και στο πλάτος μεγαλύτερη από 0,01μ.

δ. Η επιφάνεια των πατημάτων των βαθμίδων, των πλατύσκαλων και των δαπέδων, σε περιοχές όπου καταλήγουν σκάλες και σε απόσταση 1,10μ. από την ακμή της ακραίας βαθμίδας κατά την προέκταση της σκάλας, πρέπει να είναι οριζόντια, επίπεδη και συνεχής.

4.7. Στα κτίρια με χρήση βιομηχανίας - βιοτεχνίας επιτρέπονται ανεμόσκαλες, εφόσον εξυπηρετούν αποκλειστικά στάθμες μηχανολογικού εξοπλισμού, όπου δεν απασχολούνται περισσότερα από τρία άτομα. Οι ανεμόσκαλες αυτές πρέπει να εκπληρώνουν τις εξής απαιτήσεις :

α. Πρέπει να είναι μόνιμης κατασκευής, σταθερά αγκυρωμένες στο κτίριο κατά διαστήματα όχι μεγαλύτερα των 3μ.

β. Όπου οι ανεμόσκαλες εξυπηρετούν στέγες, ταράτσες ή υπερυψωμένα δάπεδα (εξέδρες), πρέπει οι βαθμιδοφόροι τους να επεκτείνονται κατά 0,90μ. πάνω από τη στάθμη του δαπέδου που εξυπηρετούν και, αν παρεμβάλλεται στηθαίο, πρέπει οι βαθμιδοφόροι τους και το υπερβαίνουν κατά 0,90μ.

γ. Οι ανεμόσκαλες πρέπει να τοποθετούνται με τις βαθμίδες παράλληλες προς τον τοίχο και καμμία βαθμίδα δεν επιτρέπεται να απέχει λιγότερο από 0,16μ. από τον τοίχο (βλέπε σχήμα 2).

5. Σε κτίρια που εξυπηρετούνται στο σύνολό τους με μία μόνο κλίμακα, η κλίμακα αυτή προσμετράται για τον υπολογισμό του συντελεστή δόμησης που πραγματοποιείται στο οικόπεδο.

Σε κτίρια που εξυπηρετούνται σε όλη την επιφάνεια τους με δυο ή περισσότερες κλίμακες, προσμετρώνται για τον υπολογισμό του συντελεστή δόμησης που πραγματοποιείται στο οικόπεδο μία κλίμακα ανά 500 τετραγωνικά μέτρα κάλυψης του οικοπέδου. Δηλαδή προσμετρώνται μία κλίμακα για κάλυψη μέχρι 500 τετραγωνικά μέτρα, δυο κλίμακες για κάλυψη μέχρι 1.000 τετραγ. μέτρα, τρεις κλίμακες για κάλυψη μέχρι 1.500 τετραγωνικά μέτρα και ούτω καθ' εξής.

Οι υπόλοιπες κλίμακες του κτιρίου εφόσον εξυπηρετούν το αυτό τμήμα που εξυπηρετούν οι παραπάνω κλίμακες δεν προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης που πραγματοποιείται στο οικοπέδο, θεωρούμενες κλίμακες κινδύνου, πρόσθετες στις απαιτούμενες για την εξυπηρέτηση σε συνθήκες κανονικής λειτουργίας.

Όταν οι κλίμακες αυτές έχουν διαφορετικά ελεύθερα πλάτη, οι προσμετρούμενες στο συντελεστή δόμησης είναι αυτές που έχουν τα μεγαλύτερα πλάτη.

6.1. Σε κτίρια που η άδειά τους έχει εκδοθεί πριν από την ισχύ του κανονισμού πυροπροστασίας, ο οποίος αφορά τη χρήση τους, εφόσον από τον κανονισμό αυτό προκύπτει ότι για τις υφιστάμενες χρήσεις των κτιρίων αυτών απαιτείται η προσθήκη νέων κλιμάκων οι κλίμακες αυτές δεν προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης.

6.2. Οι κλίμακες κινδύνου της παρ. 3γ του άρθρου 8 του Ν. 1577/85 όπως ισχύει μπορεί να τοποθετούνται μέσα στις ελάχιστες επιτρεπόμενες αποστάσεις του υποχρεωτικά ακαλύπτου χώρου και σε απόσταση τουλάχιστον 1.00μ. από τα όρια του οικοπέδου, εφόσον δεν είναι δυνατή η τοποθέτησή τους σε άλλη θέση.

6.3. Οι κλίμακες των υποπαραγράφων 6.1. και 6.2 δεν είναι υποχρεωτικό αν ανήκουν σε έναν από τους τύπου I, II και III.

7. Στα προκήπια πέρα από τις κατασκευές του άρθρου 17 του Ν. 1577/85 επιτρέπονται υπαίθριες σκάλες, όταν τηρούνται συγχρόνως τα ακόλουθα :

α. Εξυπηρετούν όροφο που η στάθμη του δαπέδου του δεν υπέρκειται από την οριστική (φυσική ή τεχνητή) στάθμη του εδάφους περισσότερο από 1,80 μέτρα.

β. Δεν προεξέχουν από την οικοδομική γραμμή περισσότερο από το ένα τέταρτο του πλάτους του προκηπίου.

8. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν υποχρεωτική εφαρμογή τις καθ' ύψος προσθήκες κτιρίων που έχουν ανεγερθεί με προγενέστερες του παρόντος διατάξεις, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις αυτές».

8. Στην τέταρτη σειρά της παραγράφου 3 του άρθρου 16, ο δεκαδικός αριθμός «0,04», αντικαθίσταται σε «0,05».

9. Στην τέταρτη σειρά της παραγράφου 7 του άρθρου 19 μετά τη λέξη «οροφή» προστίθενται οι λέξεις «...η ψευδοροφή δεν πρέπει να υπολείπεται...».

10. Το άρθρο 22 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 22

Κατασκευές και εγκαταστάσεις κάτω από την επιφάνεια των προκηπίων.

1. Κάτω από την επιφάνεια των προκηπίων δεν επιτρέπονται κατασκευές και εγκαταστάσεις, με εξαίρεση τις ακόλουθες:

α. Διαπλατύνσεις των θεμελίων , σύμφωνα με τους όρους της παραγράφου 4,3,2 του άρθρου 5 του παρόντος κανονισμού.

β. Δεξαμενές νερού και δίκτυα για την εξυπηρέτηση του κτιρίου.

γ. Βόθροι, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 3 του άρθρου 26 του παρόντος κανονισμού.

δ. Εγκαταστάσεις των οργανισμών κοινής ωφέλειας, σύμφωνα με την παραγρ. 6 του άρθρου 17 του Ν. 1577/85 «ΓΟΚ».

ε. Υποσταθμοί ηλεκτρικού ρεύματος που κατασκευάζονται από τη ΔΕΗ σε απόσταση 2.00 μ. από τη ρυμοτομική γραμμή και με στάθμη της πλάκας επικάλυψης 1.00μ. τουλάχιστον κάτω από τη στάθμη της οδού και του πέριξ εδάφους.

2. Κάτω από την επιφάνεια των προκηπίων οικοπέδων που βλέπουν στο βασικό οδικό δίκτυο, εφόσον αυτό έχει καθοριστεί, επιτρέπονται μόνο οι κατασκευές των παραπάνω περιπτώσεων α.δ και ε, καθώς και η διέλευση των δικτύων για την εξυπηρέτηση του κτιρίου».

11. Το άρθρο 29 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 29

Ανελκυστήρες

1.1. Σε κάθε νέο κτίριο όταν το δάπεδο ορόφου ή τμήματος ορόφου έχει διαφορά στάθμης μεγαλύτερη από 9 μέτρα από την οριστική επιφάνεια του περιβάλλοντος εδάφους στη θέση

από την οποία γίνεται η προσπέλαση στον υπόψη όροφο, επιβάλλεται η εγκατάσταση ενός τουλάχιστο ανελκυστήρα προσώπων με την επιφύλαξη της παρ. 5 του άρθρου 29 του Ν. 1577/1985 (ΓΟΚ).

1.2. Σε περίπτωση χώρου ενιαίας λειτουργίας που αναπτύσσεται σε περισσότερα από ένα επίπεδα και εξυπηρετείται με εσωτερική κλίμακα, για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ελέγχεται η στάθμη του δαπέδου εισόδου σ' αυτόν.

1.3. Στις προσθήκες καθ' ύψος ή καθ' επέκταση επιτρέπεται να εφαρμόζονται οι διατάξεις για τους ανελκυστήρες που ίσχυαν κατά την έκδοση της αρχικής άδειας με την επιφύλαξη των όρων της παρακάτω παρ. 3.

2. Υποχρεωτικά κάθε σημείο του ορόφου του κτιρίου δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από 60 μέτρα από τον ανελκυστήρα, μετρούμενο σε φυσική όδευση.

Ο τύπος και το είδος του ανελκυστήρα που εγκαθίσταται σε ένα κτίριο πρέπει να είναι κατάλληλος γι' αυτό και να πληροί όλες τις απαιτήσεις - προδιαγραφές κατασκευής, για την άνετη και ασφαλή μεταφορά ατόμων.

3. Σε κτίρια στα οποία απαιτείται η κατασκευή ανελκυστήρα σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος άρθρου πρέπει να συντάσσεται κυκλοφοριακή μελέτη του κτιρίου όταν ο πληθυσμός του κτιρίου είναι μεγαλύτερος από 200 άτομα.

Στην κυκλοφοριακή μελέτη του κτιρίου θα προσδιορίζονται ο αριθμός των ανελκυστήρων, η χωρητικότητα και η ταχύτητά τους.

4. Η εγκατάσταση των (ηλεκτροκινήτων) ανελκυστήρων σε ένα κτίριο, δηλαδή τα οικοδομικά στοιχεία φρέατος, τα ύψη, διαστάσεις μηχανοστασίου, τροχαλιοστασίου, διαμόρφωση φρέατος καθώς και ο τόπος κατασκευής γίνονται σύμφωνα με την υπ' αριθ. 18173/30.8.88 (ΕΛΟΤ-Ε.Ν. 81.1/88) απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, «Κατασκευή, εγκατάσταση και λειτουργία ηλεκτροκινήτων ανελκυστήρων» (ΦΕΚ 664/Β) όπως κάθε φορά ισχύει. Ειδικά στους υδραυλικούς ανελκυστήρες ισχύουν οι παρακάτω παρεκκλίσεις:

α. Δεν απαιτείται ιδιαίτερος χώρος τροχαλιοστασίου.

β. Το μηχανοστάσιο μπορεί να μην είναι σε επαφή με το φρέαρ. Στην περίπτωση αυτή, οι υδραυλικοί σωλήνες και τα καλώδια που συνδέουν το μηχανοστάσιο με το φρέαρ πρέπει να τοποθετούνται σε ειδικό για το σκοπό αυτό κανάλι.

γ. Οι ελάχιστες αποστάσεις του μηχανισμού κίνησης από τους τοίχους του μηχανοστασίου πρέπει να είναι τουλάχιστον 0,20μ. εκτός από την απόσταση της μιας από τις μεγάλες πλευρές του, που πρέπει να είναι 0,80μ.

δ. Μπροστά από τον ηλεκτρικό πίνακα του ανελκυστήρα που τοποθετείται στο μηχανοστάσιο πρέπει να αφήνεται ελεύθερη απόσταση από οποιοδήποτε εμπόδιο τουλάχιστο 0,80μ.

ε. Η ελεύθερη απόσταση μεταξύ του ανώτατου σημείου της οροφής του θαλάμου και του κατώτατου σημείου της οροφής του φρέατος πρέπει να είναι τουλάχιστο 1,15μ. Επίσης, ειδικά στους υδραυλικούς ανελκυστήρες, το δάπεδο του μηχανοστασίου πρέπει να κατασκευάζεται έτσι ώστε σε περίπτωση διαρροής όλο το υδραυλικό υγρό να παραμένει στο μηχανοστάσιο.

5. Κατά την κατασκευή και εγκατάσταση ανελκυστήρων σε κτίρια, λαμβάνονται τα κατά περίπτωση κατάλληλα μέτρα ηχομόνωσης, όπως προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις ώστε να μην υπάρχει μεταφορά θορύβου σε διπλανά διαμερίσματα ή χώρους. Επίσης, λαμβάνονται αντικραδασμικά μέτρα στο χώρο του κλιμακοστασίου, ώστε να μη μεταδίδονται στο κτίριο οι κραδασμοί.

Επίσης, λαμβάνεται πρόνοια για την προστασία της εγκατάστασης από φωτιά (τοίχοι, κουφώματα με ψηλή αντίσταση στη φωτιά) και εξασφαλίζεται φράγμα για την αποτροπή διάδοσης φωτιάς ή καπνού μέσω της εγκατάστασης, όπως προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις «περί πυροπροστασίας».

6. Κάθε μηχανοστάσιο ανελκυστήρα που βρίσκεται σε οποιονδήποτε όροφο, εκτός από τον ανώτατο όροφο του κτιρίου, πρέπει να μην έχει οποιονδήποτε άνοιγμα προς άλλο χώρο του κτιρίου, εκτός από την πόρτα του, η οποία πρέπει να κατασκευάζεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κανονισμού περί πυροπροστασίας των κτιρίων.

12. Μετά το άρθρο 33 προστίθεται νέο άρθρο 34, όπως παρακάτω και τα επόμενα άρθρα αριθμούνται σε 35, 36, 37, 38 και 39 αντίστοιχα.

«Άρθρο 34

Πρότυπα - Τεχνικές Προδιαγραφές – Πιστοποιητικά

Στις περιπτώσεις εφαρμογής των κτιριοδομικών απαιτήσεων του παρόντος κανονισμού και όπου αναφέρονται πρότυπα ΕΛΟΤ ή άλλες εθνικές τεχνικές προδιαγραφές μπορούν εξ' ίσου να χρησιμοποιούνται πρότυπα ή τεχνικές προδιαγραφές που εκδίδονται από τις Ευρωπαϊκές Επιτροπές Τυποποίησης (CEN/CENELEC) ή ελλείψει τούτων από τους Διεθνείς Οργανισμούς Τυποποίησης (ISO-ICI) εφόσον έχουν υιοθετηθεί στην Ελλάδα από αρμόδιους φορείς.

Όπου απαιτούνται πιστοποιητικά για την καταλληλότητα της χρήσης δομικών υλικών ή στοιχείων στα δομικά έργα κατ' εφαρμογήν των παραπάνω προτύπων ή τεχνικών προδιαγραφών εκτός από αυτά που χορηγούνται από εργαστήρια αρμόδιου κρατικό φορέα ή άλλων εργαστηρίων αναγνωρισμένων από το Κράτος, ισοδύναμη ισχύ έχουν και τα πιστοποιητικά που χορηγούνται από αναγνωρισμένα εργαστήρια των Κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας».

13. Το άρθρο 37, όπως αυτό αριθμείται με την προηγούμενη παράγραφο, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 37

Μεταβατικές Διατάξεις

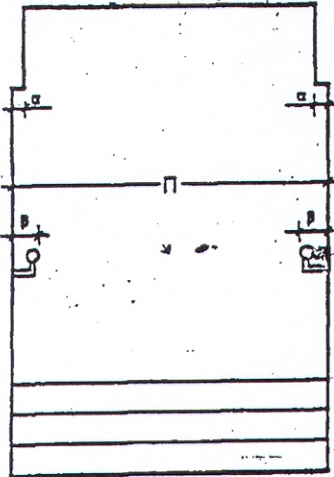
Οικοδομικές άδειες, που έχουν εκδοθεί με προϊσχύουσες του παρόντος διατάξεις και ισχύουν, μπορούν να εκτελούνται ή αναθεωρούνται με ή χωρίς αύξηση του όγκου τους σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις. Επίσης σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις μπορούν να εκδίδονται, εκτελούνται, και αναθεωρούνται με ή χωρίς αύξηση του όγκου του κτιρίου οι άδειες εφόσον κατά τον χρόνο που ισχύουν ο προγενέστερες διατάξεις:

- α. έχει υποβληθεί στην αρμοδία Πολεοδομική Υπηρεσία αίτηση με όλα τα σχέδια και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται από τις σχετικές διατάξεις ή
- β. έχουν θεωρηθεί από την αρμοδία Πολεοδομική Υπηρεσία τα σχέδια του προελέγχου που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις ή
- γ. έχει εγκριθεί από τον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα μέσα στην τελευταία τριετία και ισχύει μελέτη ειδικού κτιρίου σχετική με την λειτουργικότητα του με ή χωρίς παρεκκλίσεις με βάσει προϊσχύουσες διατάξεις ή
- δ. έχει υποβληθεί στην αρμοδία κατά περίπτωση Υπηρεσία αίτηση με πλήρη αρχιτεκτονική μελέτη μέσα στην τελευταία διετία για έγκριση η οποία είναι αναγκαία σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις για τη χορήγηση άδειας οικοδομής ή
- ε. αν αφορά ανέγερση κτιρίου για το οποίο έχει προκηρυχθεί αρχιτεκτονικός διαγωνισμός βάσει της με αριθμό Ε 27960/1665/7/30.9.1970 (ΦΕΚ Β 684) απόφασης Υπουργού Δημόσιων Έργων ή μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος βάσει του άρθρου 11 παρ. 5 του Ν. 716/1977 (ΦΕΚ 295/Α).

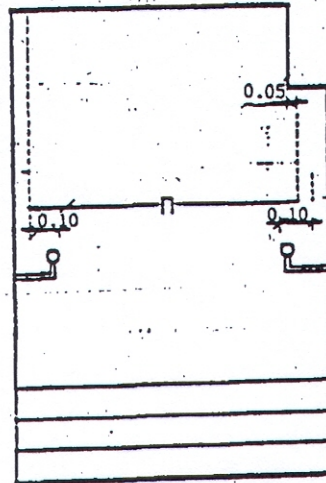
Στην περίπτωση β οι προϊσχύουσες διατάξεις εφαρμόζονται αν η αίτηση για τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας με όλα τα απαιτούμενα σχέδια και δικαιολογητικά υποβληθεί μέσα σε προθεσμία ενός έτους από την κατάργηση των αντίστοιχων προγενέστερων διατάξεων, ενώ στις περιπτώσεις γ,δ και ε προθεσμία αυτή είναι δυο έτη.

Στην πιο πάνω περίπτωση α οι προϊσχύουσες διατάξεις εφαρμόζονται εφόσον δεν τεθεί ο φάκελος στο αρχείο σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις».

24. Τα σχήματα 1 και 3 του άρθρου 39, όπως αυτό αριθμείται με την παράγραφο 12, αντικαθίστανται, όπως παρακάτω :

ΕΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΛΑΤΟΣ ΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΤΟ ΠΛΟΥΣ $a \leq 0.05 \mu$
 ΚΑΙ $b \leq 0.10 \mu$. ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΕΞΟΧΕΙ ΜΕΧΡΙ
 0.05μ . ΑΠΟ ΔΟΚΟΥ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ 0.10μ . ΑΠΟ ΚΟΥΠΑΣΤΗ

ΣΧΗΜΑ 1

ΣΧΗΜΑ 3

Π. Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευση της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 27 Ιουνίου 1989

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΜΑΝΟΛΗΣ ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ